

DET KONGELIGE
JUSTIS- OG POLITIDEPARTEMENT

Rundskriv G 19/2001
1 august 2001

Internasjonalt rettslig samarbeid i straffesaker

- Gjensidig hjelp i straffesaker og utlevering av lovbryttere

DET KONGELIGE
JUSTIS- OG POLITIDEPARTEMENT

Rundskriv G 19/2001
1 august 2001

Internasjonalt rettslig samarbeid i straffesaker

- Gjensidig hjelp i straffesaker og utlevering av lovbrytere

Forord

I dette rundskrivet gis en orientering om anmodninger om gjensidig hjelp i straffesaker og utlevering av lovbrøyttere. Gjensidig hjelp og utlevering er to former for internasjonal rettshjelp i straffesaker. Internasjonal rettshjelp er i utgangspunktet basert på frivillighet. Mulighetene for å få bistand fra en annen stat avhenger av statens velvilje og interne lovgivning. En rekke stater har imidlertid forpliktet seg gjennom avtaler og konvensjoner til å yte ulike former for bistand. Rundskrivet inneholder derfor en oversikt over hvilke konvensjoner og avtaler Norge har inngått på disse områdene. Rundskrivet gir ikke en fullstendig oversikt over alle former for internasjonalt rettslig samarbeid. For eksempel er overføring av straffefølgning og overføring av domfelte (soningsoverføring) ikke behandlet.

Rundskrivet retter seg særlig mot politi- og påtalemyndighet og domstolene, men vil også være nyttig for andre som har befattning med denne type saker. Direktivene til påtalemyndigheten er utformet i samråd med Riksadvokaten.

Det tas sikte på at rundskrivet skal bli en praktisk håndbok for brukerne. De viktigste konvensjoner og avtaler er derfor inntatt som vedlegg i rundskrivets del IV.

Rundskrivet er også lagt ut elektronisk på Justisdepartementets sider på nettstedet <http://www.odin.dep.no>

Justisdepartementets sivilavdeling, 1 august 2001.

Brita A. Mellin-Olsen
underdirektør

Ann Torhild Døvre
byråsjef

Innhold

I	Gjensidig hjelp i straffesaker (rettsanmodninger).....	9
1	Innledning.....	9
2	Kort om Den europeiske konvensjon om gjensidig hjelp i straffesaker 20 april 1959 og Schengenkonvensjonen 19 juni 1990	11
2.1	Den europeiske konvensjon om gjensidig hjelp i straffesaker 20 april 1959	11
2.2	Schengenkonvensjonen 19 juni 1990: Utvidet forpliktelse til å yte bistand	12
3	Rettsanmodninger til utlandet	12
3.1	Oversendelsesmåte ved forkynning av dokumenter	12
3.1.1	Rettsanmodninger som ikke er omfattet av overenskomst.....	12
3.1.2	Den europeiske konvensjon om gjensidig hjelp i straffesaker 20 april 1959	13
3.1.3	Schengenkonvensjonen 19 juni 1990	13
3.1.4	Nordisk overenskomst 26 april 1974	14
3.1.5	Bilaterale avtaler	14
3.1.6	Norske statsborgere i utlandet.....	14
3.2	Oversendelsesmåte ved bevisopptak m.v.....	15
3.2.1	Rettsanmodninger som ikke er omfattet av overenskomst.....	15
3.2.2	Den europeiske konvensjon om gjensidig hjelp i straffesaker 20 april 1959	15
3.2.3	Schengenkonvensjonen 19 juni 1990	15
3.2.4	Nordisk overenskomst 26 april 1974	16
3.2.5	Bilaterale avtaler	16
3.2.6	Bevisopptak ved utenriksstasjon (norske og utenlandske borgere)	16
3.3	Utforming av rettsanmodning	17
3.3.1	Rettsanmodningens innhold.....	17
3.3.2	Vedlegg til rettsanmodningen	18
3.3.3	Oversettelse.....	18
3.3.4	Formkrav	19
3.3.5	Erklæringer	19
3.4	Oppfølging av rettsanmodninger/purring.....	19
4	Rettsanmodninger fra utlandet	21
4.1	Oversendelsesmåte ved forkynning	21
4.1.1	Rettsanmodninger som ikke er omfattet av overenskomst.....	21
4.1.2	Den europeiske konvensjon om gjensidig hjelp i straffesaker 20 april 1959	21

4.1.3	Schengenkonvensjonen 19 juni 1990	21
4.1.4	Nordisk overenskomst 26 april 1974	22
4.1.5	Bilaterale avtaler	22
4.2	Oversendelsesmåte ved bevisopptak.....	22
4.2.1	Rettsanmodninger som ikke er omfattet av overenskomst.....	22
4.2.2	Den europeiske konvensjon om gjensidig hjelp i straffesaker 20 april 1959	22
4.2.3	Schengenkonvensjonen 19 juni 1990	23
4.2.4	Nordisk overenskomst 26 april 1974	23
4.2.5	Bilaterale avtaler	23
4.3	Oversettelse.....	24
4.3.1	Forkynning.....	24
4.3.2	Bevisopptak.....	24
4.4	Gjennomføring av rettsanmodninger	24
5	Tvangsmidler mot vitner som er fengslet i Norge - utleveringsloven § 25	25
II	Utlevering av lovbreakere.....	27
1	Innledning.....	27
2	Utlevering av lovbreakere fra utlandet til Norge	29
2.1	Innledning	29
2.2	Saksgangen	29
2.2.1	Internasjonal etterlysning.....	29
2.2.2	Pågrepelse i utlandet.....	30
2.2.3	Frister for å fremme formell utleveringsbegjæring	30
2.2.4	Utforming av utleveringsbegjæring.....	31
2.2.5	Oversendelsesmåte	32
2.2.6	Iverksettelse av vedtak om utlevering.....	33
3	Utlevering av lovbreakere fra Norge til utlandet	34
3.1	Vilkår for utlevering til fremmed stat.....	34
3.1.1	Den straffbare handling - §§ 1 og 3.....	34
3.1.2	Forbud mot utlevering av norske borgere - § 2.....	34
3.1.3	Militære og politiske lovbrudd - §§ 4 og 5	35
3.1.4	Alvorlig fare for forfølgelse - § 6.....	36
3.1.5	Grunnleggende humanitære hensyn - § 7	36
3.1.6	Negativ rettskraft / non bis in idem - § 8	37
3.1.7	Foreldelse - § 9.....	37
3.1.8	Bevis for vedkommendes skyld - § 10	38
3.1.9	Straffefølgning eller soning i Norge for annet forhold - § 11.....	38
3.1.10	Spesialitetsprinsippet - §§ 12 og 21	39
3.2	Behandling av utleveringsbegjæring	39

3.2.1	Internasjonal etterlysning	39
3.2.2	Pågrepelse og fengsling i påvente av formell utleveringsbegjæring	40
3.2.3	Formell utleveringsbegjæring	41
3.2.4	Schengenkonvensjonen artikkel 66: Forenklet utleveringsprosedyre ved samtykke.....	43
3.2.5	Iverksettelse av vedtak om utlevering	45
4	Spesialitetsprinsippet	46
5	Forholdet mellom utlevering og utvisning.....	47
III	Særlig om Schengen informasjonssystem (SIS).....	48
1	Kort om SIS og SIRENE	48
1.1	Hva er SIS?	48
1.2	Hva er SIRENE?	48
2	Praktisk bruk av SIS	49
2.1	Hva kan etterlyses gjennom SIS?	49
2.2	Når skal SIS brukes ved etterlysninger av personer som ønskes pågrepet og utlevert?	49
IV	Vedlegg	51
	Vedlegg 1 Oversikt over konvensjoner og avtaler som Norge er tilsluttet.....	52
	Vedlegg 2 Den europeiske konvensjon om gjensidig hjelp i straffesaker 20 april 1959	53
	Vedlegg 3 Den europeiske konvensjon om utlevering 13 desember 1957	64
	Vedlegg 4 Utdrag fra Schengenkonvensjonen 19 juni 1990	77
	Vedlegg 5 Nordisk overenskomst 26 april 1974	87
	Vedlegg 6 Avtale mellom Norge og Canada om gjensidig hjelp i straffesaker 16 september 1998	88
	Vedlegg 7 Avtale mellom Norge og Thailand om gjensidig hjelp i straffesaker 20 mai 1999	96
	Vedlegg 8 Avtale mellom Norge og USA om utlevering 9 juni 1977.....	107
	Vedlegg 9 Avtale mellom Norge og Australia om utlevering 9 september 1985.....	118
	Vedlegg 10 Mal for utforming av rettsanmodninger.....	129
	Vedlegg 11 Mal for utforming av utleveringsbegjæringer	131
	Vedlegg 12 Dokumenter som kan postforkynnes i medhold av Schengenkonvensjonen	133

I Gjensidig hjelp i straffesaker (rettsanmodninger)

1 Innledning

Når det oppstår behov for rettslig bistand fra et annet lands myndigheter i forbindelse med en straffesak, kan det fremmes en anmodning om dette. En slik anmodning kalles rettsanmodning.

Det foreligger ingen entydig definisjon av begrepet rettsanmodning. I vid betydning omfatter begrepet alle internasjonale anmodninger om bistand i forbindelse med straffeforfølgning. Begrepet kan også forstås snevert, slik at det bare omfatter anmodninger om bistand fra en domstol til en annen. I den europeiske konvensjon om gjensidig hjelp i straffesaker 20 april 1959 kapittel II, brukes begrepet i forbindelse med anmodninger mellom judisielle myndigheter. Judisielle myndigheter forstås i Norge som domstolene og påtalemyndigheten inklusive politimestrene¹. I rundskrivet legges en vid forståelse av begrepet til grunn.

En rettsanmodning kan for eksempel gjelde bistand til avhør av vitner eller mistenkte, ransaking og beslag, sperring av konti, oversendelse av dokumenter og annet bevismateriale, tilbakeføring av stjålne gjenstander, forkynning av dokumenter og overføring av fengslede personer for vitneavhør.

Rundskrivet er begrenset til det rettslige samarbeidet på strafferettens området. Det rene politisamarbeidet vil derfor ikke bli behandlet.

Det foreligger ingen egen lov om gjensidig hjelp i straffesaker i Norge. Derimot finnes det enkelte bestemmelser i domstolloven 13 august 1915 nr. 5 §§ 46-51 og § 180, utleveringsloven 13 juni 1975 nr. 39 §§ 24 og 25, straffeprosessloven 22 mai 1981 nr. 25 §§ 225, 231 og 238 og påtaleinstruksen kapittel 6.

Norge har sluttet seg til flere konvensjoner og avtaler på området. Den viktigste konvensjonen er den europeiske konvensjon om gjensidig hjelp i straffesaker 20 april 1959 (1959-konvensjonen) og dens

¹ Jf. Norges erklæring til 1959-konvensjonen artikkel 24

tilleggsprotokoll 17 mars 1978. For oversikt over hvilke land som har ratifisert konvensjonen og deres forbehold til denne, vises det til nettstedet <http://conventions.coe.int>.

Norge har også, gjennom en samarbeidsavtale med EU, sluttet seg til Schengenkonvensjonen 19 juni 1990, som for Norges del trådte i kraft 25 mars 2001. Schengenkonvensjonens regler om gjensidig hjelp i straffesaker skal supplere og forenkle anvendelsen av 1959-konvensjonen. På områder som Schengenkonvensjonen ikke berører, er det fortsatt 1959-konvensjonens bestemmelser som får anvendelse. Hvilke land som er med i Schengensamarbeidet fremgår av punkt III 1.1. EUs medlemsstater har forhandlet frem en egen konvensjon om gjensidig hjelp i straffesaker (2000-konvensjonen). Norge har valgt å slutte seg til de Schengenrelevante bestemmelsene i denne konvensjonen. Konvensjonen er ennå ikke trådt i kraft.

Innen Norden gjelder overenskomst 26 april 1974 mellom Norge, Danmark, Finland, Island og Sverige. Overenskomsten gjelder både for sivile saker og straffesaker, og inneholder ikke noen forpliktelse til å yte rettshjelp. Forpliktelsen til å gi rettshjelp i straffesaker er hjemlet i 1959-konvensjonen. I den nordiske overenskomsten gjennomføres en forenklet fremgangsmåte for oversending av rettsanmodninger, og den inneholder regler om hvilke språk som kan benyttes. Til orientering nevnes også avtale 31 mai 1972 om samarbeid mellom de nordiske lands politimyndigheter.

For øvrig har Norge inngått bilaterale avtaler om gjensidig hjelp i straffesaker med Canada og Thailand. Det finnes også bestemmelser om rettslig samarbeid i andre konvensjoner, for eksempel den europeiske hvitvaskingskonvensjonen, FNs narkotikakonvensjon, flykapringskonvensjonen og terrorismekonvensjonen. For øvrig vises det til oversikt over konvensjoner og avtaler i vedlegg 1.

2 Kort om Den europeiske konvensjon om gjensidig hjelp i straffe-saker 20 april 1959 og Schengenkonvensjonen 19 juni 1990

2.1 Den europeiske konvensjon om gjensidig hjelp i straffesaker 20 april 1959

Artikkel 1 nr. 1 slår fast at statene skal yte hverandre "størst mulig gjensidig bistand" ved forfølgning av straffbare handlinger. Konvensjonen omfatter i utgangspunktet alle former for rettslig bistand, ikke bare den type bistand som er eksplisitt nevnt i konvensjonsteksten. Konvensjonen unntar imidlertid noen områder fra forpliktelsen til å yte bistand.

1959-konvensjonen gjelder kun bistand til straffeforfølgning som forestås av den anmodede stats judisielle myndigheter, i motsetning til forfølgning ved administrative myndigheter, jf. artikkel 1 nr. 1. 1959-konvensjonen omfatter ikke iverksettelse av pågrepelsesbeslutninger, fullbyrding av dommer og militære lovbrudd som kun er straffbare etter militær lov, jf. artikkel 1 nr. 2.

Statene har etter 1959-konvensjonen artikkel 2 a rett til å nekte å yte bistand ved straffeforfølgning av politiske lovbrudd og fiskale lovbrudd. Tilleggsprotokollen til 1959-konvensjonen av 17 mars 1978 fjerner imidlertid adgangen til å avslå anmodninger alene med den begrunnelse at de gjelder fiskale lovbrudd eller at den anmodede stat ikke har de samme skatter eller avgifter som anmodningen gjelder. For oversikt over hvilke stater som har ratifisert tilleggsprotokollen, vises det til nettstedet <http://conventions.coe.int>.

1959-konvensjonen artikkel 5 gir statene adgang til å reservere seg mot å yte bistand ved ransaking og beslag med mindre følgende vilkår er oppfylt:

- handlingen som har foranlediget rettsanmodningen må være straffbar etter begge lands rett (dobbel straffbarhet)

- handlingen skal kunne begrunne utlevering etter den anmodede stats rett
- gjennomføringen skal være i samsvar med den anmodede stats rett

De fleste konvensjonspartene har benyttet denne reservasjonsadgangen.

2.2 Schengenkonvensjonen 19 juni 1990: Utvidet forpliktelse til å yte bistand

Schengenkonvensjonen utvider anvendelsesområdet for å yte bistand i straffesaker og begrenser mulighetene til å avslå anmodninger om bistand.

Artikkel 49 regulerer på hvilke nye områder statene har forpliktet seg til å yte rettshjelp. Artikkel 50 fastslår at gjensidig hjelp skal ytes også i saker som gjelder overtredelser av regler om særavgifter, merverdiavgift og toll. Opplysninger eller bevismateriale som er mottatt i forbindelse med en rettsanmodning må ikke gis videre eller brukes i andre saker enn de som er nevnt i anmodningen, uten at det innhentes samtykke på forhånd fra den stat som har gitt opplysningene.

Schengenkonvensjonen artikkel 51 begrenser adgangen til å avslå anmodninger om ransaking og beslag. Etter artikkel 51 kan konvensjonsstatene bare oppstille to vilkår når rettsanmodninger om ransaking og beslag skal etterkommes: Forholdet må være straffbart etter begge lands rett (dobbel straffbarhet), og gjennomføringen av rettsanmodningen må være forenlig med den anmodede stats rett.

På de områder Schengenkonvensjonen regulerer, går dennes bestemmelser foran bestemmelsene i 1959-konvensjonen.

3 Rettsanmodninger til utlandet

3.1 Oversendelsesmåte ved forkynning av dokumenter

3.1.1 Rettsanmodninger som ikke er omfattet av overenskomst

Den som anmoder om forkynning, vanligvis politidistriktet, sender anmodningen direkte til Justisdepartementet². Justisdepartementet

2 Jf. Justisdepartementets brev 27 juni 1996 til landets politikamre

sender anmodningen om forkynning videre til norsk utenriksstasjon i den staten der dokumentet skal forkynnes. Utenriksstasjonen videreformidler anmodningen til vedkommende stats utenriksdepartement, som igjen sender den til rette myndighet.

3.1.2 Den europeiske konvensjon om gjensidig hjelp i straffesaker 20 april 1959

Oversendelsesmåten for rettsanmodninger etter 1959-konvensjonen reguleres av artikkel 15. Etter artikkel 15 nr. 4 kan anmodninger om forkynning sendes direkte mellom statenes judicielle myndigheter. Det forutsettes at politidistriktet som hovedregel sender anmodninger om forkynning direkte til rett myndighet i mottakerlandet. I henhold til Justisdepartementets brev 27 juni 1996 til landets politikamre, kan anmodninger om forkynning imidlertid også sendes fra politidistriktet til Justisdepartementet. Departementet videresender deretter anmodningen til rett utenlandsk sentralmyndighet. Eksempelvis kan denne fremgangsmåten benyttes når en er usikker på hvor anmodningen skal sendes.

I hastesaker kan anmodninger om forkynning sendes via Interpol, jf. konvensjonen artikkel 15 nr. 2 og nr. 5. Se imidlertid artikkel 7 nr. 3 der det fremgår at hvert land kan oppstille frister for når en stevning skal være overlevert myndighetene.

3.1.3 Schengenkonvensjonen 19 juni 1990

Postforkynning

Schengenkonvensjonen artikkel 52 åpner for at forkynning av visse rettsdokumenter skal kunne skje direkte med post til den person dokumentene skal forkynnes for i utlandet (postforkynning).

Det følger av vedlegg 12 hvilke dokumenter som kan postforkynnes direkte til mottakeren i utlandet.

Ved postforkynning direkte til mottakeren i utlandet, må det opplyses hvilken myndighet dokumentene kommer fra og hvem som kan kontaktes dersom mottakeren har spørsmål. Nærmere regler om postforkynning finnes i postforkynningsforskriften 1 oktober 1985 nr. 1810. Forkynningsfristen må fastsettes særskilt i hvert enkelt tilfelle, og det bør beregnes god tid.

Forkynning på annen måte

Anmodninger om forkynning kan fortsatt oversendes fra politiet til de judisielle myndigheter i den anmodede stat, jf. Schengenkonvensjonen artikkel 53. Denne fremgangsmåten kan for eksempel være aktuell hvis det kreves forkynning ved personlig overlevering ved stevnevitne eller hvis postforkynning ikke har ført frem.

3.1.4 Nordisk overenskomst 26 april 1974

I henhold til overenskomsten artikkel 1 kan anmodninger om forkynning sendes direkte mellom landenes judisielle myndigheter, det vil si påtalemyndighet og domstoler. For øvrig vises det til politisamarbeidsavtalen 22 mars 1972. Alle de nordiske land er imidlertid tilsluttet Schengenkonvensjonen, og dokumenter kan postforkynnes i medhold av artikkel 52, jf punkt 3.1.3.

3.1.5 Bilaterale avtaler

Anmodning om forkynning til Canada sendes direkte fra politiet til Justisdepartementet. I henhold til avtalen om gjensidig hjelp i straffesaker med Canada, vil Justisdepartementet sende anmodningen videre til det kanadiske justisdepartementet.

Etter avtale om gjensidig hjelp i straffesaker med Thailand er hovedregelen at anmodningene om forkynning sendes mellom statenes sentralmyndigheter, som i Norge er Justisdepartementet og i Thailand Riksadvokaten. Anmodning om forkynning til Thailand skal derfor sendes direkte fra politiet til Justisdepartementet, som vil videresende den til den thailandske riksadvokaten.

3.1.6 Norske statsborgere i utlandet

Anmodning om forkynning for norske borgere i utlandet fremmes som hovedregel via norsk utenriksstasjon. Politidistriktet sender anmodningen til Justisdepartementet, som videresender anmodningen til norsk utenriksstasjon i det aktuelle landet. Utenriksstasjonens hjemmel til å forkynne dokumenter følger av domstolloven § 180 tredje ledd. De fleste land tillater at utenriksstasjoner foretar forkynning av dokumenter for egne statsborgere. Hvis lovgivningen i det landet der dokumentet skal forkynnes ikke tillater at utenriksstasjonen forkynner, må fremgangsmåten i en av punktene 3.1.1-3.1.5 ovenfor følges.

3.2 Oversendelsesmåte ved bevisopptak m.v.

3.2.1 Rettsanmodninger som ikke er omfattet av overenskomst

Anmodning om bevisopptak sendes via statsadvokaten og riksadvokaten til Justisdepartementet. Justisdepartementet videresender anmodningen til vår utenriksstasjon i det landet der bevisopptaket ønskes foretatt. Utenriksstasjonen sender anmodningen videre til vedkommende lands utenriksdepartement, som videreformidler anmodningen til rett myndighet.

3.2.2 Den europeiske konvensjon om gjensidig hjelp i straffesaker 20 april 1959

Anmodning om bevisopptak sendes via statsadvokaten til riksadvokaten. Riksadvokaten sender anmodningen til Justisdepartementet, som videresender den til rette utenlandske sentralmyndighet, jf. artikkel 15 nr. 1.

Dersom saken haster, kan anmodningen sendes direkte til landets judisielle myndigheter eller via Interpol, jf. artikkel 15 nr. 2 og nr. 5. Med unntak av Nederland, krever de fleste land at anmodningen i tillegg sendes via Justisdepartementet.

Anmodninger om utskrift av strafferegistre til bruk i en konkret straffesak kan sendes direkte mellom landenes judisielle myndigheter, jf. artikkel 15 nr. 3 og artikkel 13.

3.2.3 Schengenkonvensjonen 19 juni 1990

Etter artikkel 53 kan anmodninger om bevisopptak og svar på slike anmodninger oversendes direkte mellom statenes judisielle myndigheter. Anmodninger om bevisopptak kan sendes fra vedkommende statsadvokat til rette judisielle myndighet i utlandet.

Rettsanmodninger kan fortsatt sendes via Justisdepartementet eller via Interpol som hastekanal, jf. artikkel 53 nr. 2. En forutsetter imidlertid at den direkte fremsendingsmåten i størst mulig utstrekning benyttes.

Unntak – artikkel 53 nr. 3

Visse typer rettsanmodninger skal fortsatt oversendes mellom justisdepartementene:

- midlertidig overføring av fengslede personer, se punkt 15

- transitt av fengslede personer
- utveksling av generelle opplysninger fra strafferegistre

3.2.4 Nordisk overenskomst 26 april 1974

Anmodninger om bevisopptak kan sendes direkte mellom landenes judicielle myndigheter, det vil si påtalemyndigheten og domstolene, jf. artikkel 1. For øvrig vises det til politisamarbeidsavtalen 22 mars 1972.

3.2.5 Bilaterale avtaler

Anmodning om bevisopptak til Canada sendes via statsadvokaten og riksadvokaten til Justisdepartementet. I henhold til avtale om gjensidig hjelp i straffesaker med Canada, vil Justisdepartementet sende anmodningene videre til det kanadiske justisdepartementet.

Anmodning om bevisopptak til Thailand sendes via statsadvokaten og riksadvokaten til Justisdepartementet. Etter avtale om gjensidig hjelp i straffesaker med Thailand, vil Justisdepartementet sende anmodningene videre til den thailandske sentralmyndigheten, som er riksadvokaten.

3.2.6 Bevisopptak ved utenriksstasjon (norske og utenlandske borgere)

Utenrettslig forklaring

I medhold av straffeprosessloven § 231 kan norske utenriktjenestemenn oppta forklaringer i utlandet dersom det er adgang til det i den fremmede stat. Anmodning om utenrettslig avhør kan sendes direkte fra politiet til utenriksstasjonen, jf. påtaleinstruksen § 6-1, som også gir nærmere regler for utforming av begjæringen.

Rettslig bevisopptak i sjøfartsforhold m.v. (konsulrett)

Rettslig bevisopptak kan foretas ved norsk utenriksstasjon når denne har en tjenestemann som er særskilt bemyndiget til å sette konsulrett. Vilkaeret er at den straffbare handling er foretatt ombord i norsk skip eller ved forbrytelser/forseelser i sjøfartsforhold, jf. straffeprosessloven § 238 og påtaleinstruksen § 6-1 tredje ledd, jf. domstolloven §§ 50 og 51. Anmodning om bevisopptak ved konsulrett kan sendes direkte fra politimesteren, eventuelt i samråd med statsadvokaten, til utenriksstasjonen.

3.3 Utforming av rettsanmodning

Før politiet starter forberedelsene til fremsendelse av rettsanmodning som gjelder bevisopptak, bør det klareres med statsadvokaten om slik anmodning skal søkes fremmet. Ved anmodning om bistand til etterforskningsskritt eller bevisopptak som etter norsk straffeprosess normalt krever rettslig beslutning eller samtykke, skal slik rettslig beslutning/samtykke følge som vedlegg til rettsanmodningen. Når saken er ferdig forberedt av politiet, sendes den til statsadvokaten, gjerne vedlagt utkast til rettsanmodning. Den endelige rettsanmodningen utferdiges imidlertid av statsadvokaten.

3.3.1 Rettsanmodningens innhold

En rettsanmodning skal utarbeides som et eget dokument som stiles "til rette myndighet i X". Rettsanmodningen skal inneholde de opplysninger som er nødvendige for at mottakeren kan ta stilling til og gjennomføre anmodningen, jf. for eksempel 1959-konvensjonen artikkel 14.

Rettsanmodningen skal inneholde følgende:

- hvilken myndighet som fremsetter anmodningen
- henvisning til eventuelle konvensjoner eller avtaler og hvilke bestemmelser som eventuelt forplikter mottakeren til å gjennomføre anmodningen
- personalia, statsborgerskap og adresse på den straffesaken i Norge gjelder
- angivelse av den straffbare handlingen og grunnlaget for denne (siktelse/tiltale)
- bakgrunnen for anmodningen
- ved bistand til avhør: personalia, statsborgerskap og adresse til vitnet, eventuelt mistenkte
- henvisning til straffe- og straffeprosessuelle bestemmelser som ligger til grunn for anmodningen
- konkretisering av den bistand som ønskes
- angi om anmodningen også er sendt som hasteanmodning, enten direkte til den judicielle myndighet eller via Interpol. Grunngi hvorfor saken haster.
- dersom det er ønskelig at representanter for norsk politi/påtalemyndighet, og eventuelt siktedes forsvarer, er til stede ved gjennomføringen av bevisopptaket, må dette fremgå særskilt. Det bør også angis hvis man ønsker å bli varslet om tidspunktet for gjennomføringen av bevisopptaket.

- oppgi kontaktperson i Norge med telefon- og telefaksnummer
- ved forkyning: navn og fullstendig adresse på mottakeren (den dokumentene skal forkynnes for). Postboksadresse er normalt ikke tilstrekkelig.

I rettsanmodningen skal det ikke henvises til andre dokumenter i saken enn de som vedlegges anmodningen.

Se mal for utforming av rettsanmodning i vedlegg 10.

3.3.2 Vedlegg til rettsanmodningen

Som vedlegg til rettsanmodningen skal følge:

- ved forkyning av dommer: skjemaet ”Rettledning til domfelte” jf. påtaleinstruksen § 26-3 tredje ledd. Det finnes standardoversettelser for disse skjemaene på engelsk, fransk, tysk og spansk.
- ved bevisopptak: siktelse eller tiltalebeslutning og rettslig beslutning dersom anmodningen gjelder et tiltak som krever dette
- kopi av alle straffe- og straffeprosessuelle bestemmelser som det er vist til både i rettens beslutning og i rettsanmodningen, eventuelt i andre dokumenter som oversendes (unngå å ta med lovsamlingens fotnoter i lovteksten)
- annet bakgrunnsmateriale i den utstrekning det er nødvendig for gjennomføringen av rettsanmodningen (for eksempel aktuelle politiavhør)

Det er påtalemyndigheten som tar stilling til hvilke dokumenter som skal legges ved rettsanmodningen. Det er bare dokumenter som er relevante i forhold til gjennomføringen av rettsanmodningen som skal vedlegges, ikke alle straffesaksdokumentene (sammenlign påtaleinstruksen § 6-2 fjerde ledd, jf. § 6-3). Justisdepartementets funksjon er å videresende rettsanmodningen, og departementet foretar kun en summarisk gjennomgang av anmodningen.

Vedleggene skal nummereres og det skal utarbeides en vedleggsoversikt.

3.3.3 Oversettelse

Anmodninger som sendes til land utenom Norden, skal alltid oversettes til vedkommende lands språk. Påtalemyndigheten besørger oversettelse

av dokumentene før de oversendes til Justisdepartementet. Det skal brukes statsautorisert translatør.

Rettsanmodninger til et annet nordisk land behøver ikke oversettes. Det følger av overenskomst av 1974 artikkel 2 at dokumentene kan være utformet på norsk, svensk eller dansk. Det kan imidlertid oppstå spørsmål om oversettelse ved anmodninger til Finland.

Det er ikke nødvendig å oversette dokumenter som sendes til forkyning for norske borgere via norsk utenriksstasjon, jf. punkt I 3.1.6.

3.3.4 Formkrav

Både de norske og de oversatte dokumentene skal sendes i to eksemplarer. Dokumentene sendes i original eller bekreftet kopi. Hvilke øvrige formkrav som må være oppfylt, følger av konvensjon eller avtale. Ved rettsanmodning til land som ikke er omfattet av overenskomst, bør det undersøkes om vedkommende land oppstiller særskilte formkrav.

3.3.5 Erklæringer

Gjensidighetserklæring

Noen land krever at Norge, for å få gjennomført en anmodning, må avgi en erklæring om at Norge i tilsvarende saker vil yte bistand til den anmodede stat. En slik erklæring vil i tilfelle bli avgitt av Justisdepartementet.

Erklæring om bruk av opplysninger/spesialitetserklæring

Påtalemyndigheten kan avgi erklæring om at opplysninger som mottas fra utlandet, bare skal brukes i forbindelse med den straffesak anmodningen gjelder. Dette kan være aktuelt der den fremmede stat ber om det. En slik erklæring innebærer en begrensning i norske myndigheters adgang til å bruke opplysningene, og det er viktig av hensyn til den fremmede stat at denne forpliktelsen respekteres.

3.4 Oppfølging av rettsanmodninger/purring

Påtalemyndigheten skal som hovedregel selv purre og følge opp rettsanmodninger overfor utenlandske myndigheter. Husk imidlertid at det tar tid å få gjennomført rettsanmodninger i utlandet, og at de dermed skal oversendes i god tid. Det bør ikke purres via flere kanaler samtidig. Av hensyn til samarbeidet med andre stater, må purring ikke brukes i utide.

Huskeliste:

- rettsanmodning i original
- vedleggsoversikt og nummerering av vedleggene
- vedlegg skal foreligge i original eller bekreftet kopi (ikke nødvendig for lovbestemmelser)
- statsautorisert oversettelse av alle dokumenter
- to eksemplarer av alle dokumenter, også oversettelsene
- rettsanmodninger tar tid. Det er viktig å huske på dette når man berammer saker for retten
- hasteanmodninger: Nevne i rettsanmodningen om saken i tillegg er oversendt via hastekanaler/Interpol
- bevisopptak/annen bistand: Kopi av relevante lovbestemmelser som nevnes i rettsanmodningen/evt. rettens kjennelse/beslutning
- purring: Påtalemyndigheten kan selv purre direkte overfor den utenlandske myndigheten

4 Rettsanmodninger fra utlandet

Oversendelse av rettsanmodninger fra fremmede staters myndigheter er regulert i domstoloven § 46. Det følger av domstoloven § 46 første ledd at rettsanmodninger fra utenlandske domstoler eller andre utenlandske myndigheter bare skal etterkommes når de sendes gjennom Justisdepartementet, med mindre annet er avtalt med fremmed stat. Dersom påtalemyndigheten mottar anmodning som ikke er omfattet av slik avtale, må anmodningen sendes til Justisdepartementet for forholdsordre. Se for øvrig domstoloven § 46 femte ledd og påtaleinstruksen § 6-4.

4.1 Oversendelsesmåte ved forkynning

4.1.1 Rettsanmodninger som ikke er omfattet av overenskomst

Rettsanmodninger som ikke er omfattet av overenskomst med fremmed stat, skal oversendes fra den fremmede stat via diplomatiske kanaler. Utenriksdepartementet oversender anmodningen til Justisdepartementet, jf. domstoloven § 46 første ledd, som sender anmodningen direkte til det politidistrikt hvor den som skal motta dokumentene, oppholder seg³. Saken returneres samme vei som den ble fremsendt.

4.1.2 Den europeiske konvensjon om gjensidig hjelp i straffesaker 20 april 1959

Anmodninger om forkynning kan sendes direkte fra de judisielle myndigheter i den fremmede stat til det politidistrikt i Norge hvor den personen som dokumentene skal forkynnes for oppholder seg, jf. 1959-konvensjonen artikkel 15 nr 4. Saken returneres samme vei som den er fremsendt.

4.1.3 Schengenkonvensjonen 19 juni 1990

Anmodninger om forkynning av dokumenter som ikke postforkynnes direkte fra utenlandsk myndighet til mottakeren i Norge, kan sendes direkte fra rette myndighet i anmodende stat til vedkommende norske politidistrikt, jf. Schengenkonvensjonen artikkel 52 nr. 5.

³ Jf. brev 27 juni 1996 fra Justisdepartementet til landets politikamre

4.1.4 Nordisk overenskomst 26 april 1974

Anmodninger fra de nordiske land om forkynning av dokumenter i straffesaker sendes direkte fra de judisielle myndigheter i de andre nordiske land til vedkommende norske politidistrikt. Se politisamarbeidsavtalen 22 mars 1972 for oversikt over hvilke myndigheter som er kompetente i de ulike nordiske land.

4.1.5 Bilaterale avtaler

I henhold til avtalen om gjensidig hjelp i straffesaker med Canada, er hovedregelen at anmodninger om forkynning skal sendes mellom Justisdepartementene. Justisdepartementet sender anmodningen direkte til det politidistrikt der den som skal motta dokumentene oppholder seg.

Etter avtale om gjensidig bistand i straffesaker med Thailand, er hovedregelen at anmodningene sendes mellom statenes sentralmyndigheter, som i Norge er Justisdepartementet og i Thailand riksadvokaten. Justisdepartementet sender anmodningen direkte til det politidistrikt der den som skal motta dokumentene oppholder seg.

Etter begge avtalene returneres saken samme vei som den ble fremsendt.

4.2 Oversendelsesmåte ved bevisopptak

4.2.1 Rettsanmodninger som ikke er omfattet av overenskomst

Rettsanmodninger som ikke er omfattet av overenskomst med fremmed stat, skal oversendes fra den fremmede stat via diplomatiske kanaler.

Utenriksdepartementet oversender anmodningen til Justisdepartementet, jf. domstolloven § 46 første ledd.

Justisdepartementet sender anmodningen til riksadvokaten, som sender den tjenestevei til rette politidistrikt. Saken returneres gjennom de samme kanaler.

4.2.2 Den europeiske konvensjon om gjensidig hjelp i straffesaker 20 april 1959

Anmodninger om bevisopptak etter 1959-konvensjonen skal sendes mellom statenes justisdepartementer, jf. konvensjonen artikkel 15 nr. 1. Justisdepartementet sender anmodningen til riksadvokaten, som sender den tjenestevei via statsadvokaten til rette politidistrikt.

I hastesaker kan anmodninger om bevisopptak oversendes direkte mellom statenes judisielle myndigheter, jf. konvensjonen artikkel 15 nr. 2. Ved direkte oversendelse i hastesaker benyttes normalt Interpol, jf. artikkel 15 nr. 5.

Etter at anmodningen er ferdigbehandlet av politiet, skal den returneres via statsadvokaten og riksadvokaten til Justisdepartementet. Dette gjelder også for anmodninger som er fremsendt som hasteanmodning, jf. artikkel 15 nr. 2 andre punktum.

4.2.3 Schengenkonvensjonen 19 juni 1990

I henhold til Schengenkonvensjonen artikkel 53 kan anmodninger om bistand og svar på slike anmodninger oversendes direkte mellom statenes judisielle myndigheter. Anmodninger om bevisopptak kan sendes direkte fra den utenlandske myndighet til vedkommende statsadvokat i Norge.

Artikkel 53 er ikke til hinder for at rettsanmodninger likevel kan sendes via Justisdepartementet eller via Interpol som hastekanal, jf. artikkel 53 nr. 2. Hovedregelen er imidlertid den direkte fremsendingsmåten.

Artikkel 53 nr. 3 oppstiller unntak for visse typer rettsanmodninger som fortsatt må oversendes mellom justisdepartementene:

- midlertidig overføring av fengslede personer
- transitt av fengslede personer
- utveksling av generelle opplysninger fra strafferegistrene

4.2.4 Nordisk overenskomst 26 april 1974

Anmodninger om bevisopptak oversendes direkte mellom de judisielle myndigheter i de nordiske land, jf. overenskomsten artikkel 1. Se for øvrig politisamarbeidsavtalen 22 mars 1972.

4.2.5 Bilaterale avtaler

I henhold til avtalen om gjensidig hjelp i straffesaker med Canada, er hovedregelen at anmodninger om bevisopptak skal sendes mellom justisdepartementene. Justisdepartementet sender anmodningen til riksadvokaten, som sender den tjenestevei via statsadvokaten til rette politidistrikt.

Etter avtale om gjensidig bistand i straffesaker med Thailand, er hovedregelen at anmodningene sendes mellom statenes

sentralmyndigheter, som i Norge er Justisdepartementet og i Thailand riksadvokaten. Justisdepartementet sender anmodning om bevisopptak til riksadvokaten, som sender den tjenestevei via statsadvokaten til rette politidistrikt.

4.3 Oversettelse

4.3.1 Forkynning

Forskrift 12 september 1969 nr. 5 om forkynning av utenlandske dokumenter i Norge omhandler krav til oversettelse av utenlandske dokumenter som skal forkynnes i Norge.

Hovedregelen er at dokumentet må være avfattet på norsk, dansk eller svensk eller vedlagt en oversettelse til ett av disse språk. Dersom dokumentet ikke er oversatt, kan frivillig overlevering til mottakeren forsøkes. Unntak fra kravet til oversettelse kan bare gjøres av Justisdepartementet når det er ubetenkelig at forkynning skjer uten at oversettelse foreligger, for eksempel der det er klart at mottakeren behersker det språket som dokumentet er avfattet på.

I henhold til 1959-konvensjonen er Norge forpliktet til å godta dokumenter avfattet på engelsk. Dersom Justisdepartementet ikke har gjort unntak fra kravet til oversettelse og mottakeren ikke ønsker å motta dokumentene, returneres saken til Justisdepartementet. Justisdepartementet besørger i disse sakene oversettelse, slik at dokumentene kan forkynnes på vanlig måte.

4.3.2 Bevisopptak

Hovedregelen er at dokumentene må være avfattet på norsk, dansk eller svensk. I 1959-konvensjonen har vi bundet oss til å godta anmodninger avfattet på eller oversatt til engelsk. Dersom retten krever at dokumentene oversettes eller oversettelse ellers er nødvendig for behandlingen av anmodningen, sørger politiet for oversettelse.

4.4 Gjennomføring av rettsanmodninger

Utgangspunktet er at rettsanmodningene skal gjennomføres etter norsk rett. Dersom det er bedt om at en bestemt fremgangsmåte benyttes, og denne ikke er i strid med norsk rett, bør den anmodede fremgangsmåte benyttes dersom det lar seg gjøre, jf. domstoloven § 46 tredje ledd.

5 Tvangsmidler mot vitner som er fengslet i Norge - utleveringsloven § 25

Det følger av utleveringsloven § 25 at en fengslet person midlertidig kan overføres til annen stat for å avhøres som vitne eller fremstilles til konfrontasjon til bruk i straffesak i fremmed stat. 1959-konvensjonen artikkel 11 inneholder også bestemmelser om midlertidig overføring av vitner.

En anmodning fra utenlandske myndigheter om midlertidig overføring av et vitne som befinner seg i Norge, sendes Justisdepartementet. Begjæringen skal inneholde opplysninger om arten av den straffbare handlingen. Samtykker den fengslede i overføring til den anmodende stat, vil departementet treffe vedtak om overføring uten domstolsprøving. Dersom vedkommende ikke samtykker i overføring, avgjør forhørsretten ved kjennelse om det er lovlig adgang til overføring. Saken sendes deretter Justisdepartementet, som avgjør om anmodningen skal etterkommes. I disse tilfellene prøver departementet anmodningen i sin helhet. Dersom vedkommende soner straff eller er innbragt i anstalt, skal det innhentes uttalelse fra fengsel- eller anstaltmyndigheten før forhørsretten eller departementet treffer sitt vedtak.

Anmodningen skal avslås dersom:

- handlingen ikke er straffbar etter norsk lov
- handlingen ikke kunne begrunnet utlevering etter utleveringsloven §§ 4-6 (se punkt II 3.1.3 og II 3.1.4)⁴
- vedkommendes nærvær her i riket er nødvendig av hensyn til en straffesak
- andre sterke grunner taler mot å overføre vedkommende til den fremmede stat

Ved vurdering av om "andre sterke grunner" foreligger, skal det tas hensyn til om overføringen er egnet til å forlenge fengslingen. Et annet moment kan for eksempel være at vedkommende er svært rømningsfarlig.

⁴ Innen Norden må handlingen ikke ha kunnet begrunne utlevering etter den nordiske utleveringsloven § 4

Det forhold at vedkommende er norsk statsborger, er ikke til hinder for overføring⁵.

Overføring skal bare finne sted på følgende vilkår:

- vedkommende skal sendes tilbake så snart som mulig, eller innen en fastsatt frist
- under oppholdet skal vedkommende ikke bli satt under rettsforfølgning, straffet eller utlevert for handlinger begått før overføringen

Dersom den fengslede er borger av den anmodende stat, må det særskilt avklares at vedkommende vil bli tilbakelevert til Norge.

Dersom norske myndigheter ønsker å få overført et vitne til Norge, vil de kunne kreve overføring i den utstrekning vedkommende stat er konvensjonsforpliktet til dette, se særlig 1959-konvensjonen artikkel 11. Ellers vil overføring avhenge av rettsgrunnlaget i den fremmede stat. Fra norsk side kan det vises til at vi selv yter slik bistand, men det kan ikke uten videre regnes med at andre staters (også konvensjonsstater) bestemmelser rekker like langt som utleveringsloven § 25 når det gjelder egne borgere.

⁵ Jf. Ot. prp. nr. 30 1974-75 side 47

II Utlevering av lovbrytere

1 Innledning

Utlevering er et internasjonalt samarbeid for å hindre lovbytere i å unndra seg straffeforfølgning eller fullbyrding av dom ved å reise til et annet land. Utlevering innebærer en tvangsmessig overføring av en person som er siktet, tiltalt eller domfelt i en straffesak. Rundskrivet omhandler ikke soningsoverføring, som er en frivillig overføring av en domfelt til soning i et annet land enn der straffen er ilagt. Utlevering må heller ikke forveksles med utvisning etter utlendingsloven, som innebærer at vedkommende ikke lenger er ønsket i Norge av norske myndigheter, for eksempel dersom vedkommende har begått straffbare forhold her i riket, jf. også rundskrivets punkt II 5.

Lovgrunnlag, konvensjoner og avtaler

De to sentrale lovene når det gjelder utlevering av lovbytere er lov 13 juni 1975 nr. 39 om utlevering av lovbytere m.v. (utleveringsloven) og lov 3 mars 1961 nr. 1 om utlevering av lovbytere til Danmark, Island, Finland og Sverige (den nordiske utleveringsloven). Den nordiske utleveringsloven er basert på felles nordisk lovgivning, og gjelder bare mellom de nordiske land. Utleveringsloven gjelder utlevering av lovbytere mellom Norge og alle andre land. Sistnevnte lov kommer imidlertid til anvendelse mellom de nordiske land i den utstrekning det følger av utleveringsloven § 27. For nærmere informasjon om utlevering innen Norden, vises det til Justisdepartementets rundskriv til politimestrene 30 juni 1961.

Norge har sluttet seg til flere konvensjoner og avtaler på området. Den viktigste konvensjonen er den europeiske utleveringskonvensjonen 13 desember 1957 (heretter utleveringskonvensjonen) og dens tilleggsprotokoller 15 oktober 1975 og 17 mars 1978. For oversikt over hvilke land som har ratifisert konvensjonen og deres forbehold til denne, vises det til nettstedet <http://conventions.coe.int>.

Norge har også sluttet seg til Schengenkonvensjonen 19 juni 1990, som for Norges del trådte i kraft 25 mars 2001. Schengenkonvensjonens regler om utlevering skal supplere og forenkle anvendelsen av utleveringskonvensjonen. På områder Schengenkonvensjonen ikke berører, er det fremdeles utleveringskonvensjonens bestemmelser som gjelder.

Norge har inngått bilaterale avtaler om utlevering med USA (avtale av 9 juni 1977) og Australia (avtale av 9 september 1985). I tillegg er det antatt at traktat fra 1873 om gjensidig utlevering av rømte forbrytere fortsatt gjelder overfor noen stater, for eksempel Canada. I tillegg finnes utleveringsbestemmelser i enkelte andre konvensjoner, for eksempel FN-konvensjonen om narkotika 19 desember 1988, flykapringskonvensjonen 16 desember 1970 og terrorismekonvensjonen 27 januar 1977.

Utleveringsloven kommer til anvendelse selv om det ikke foreligger en konvensjons- eller avtalemessig forpliktelse til utlevering, jf. utleveringsloven § 26 nr. 3. Det gjøres imidlertid oppmerksom på at enkelte land krever at det må foreligge en utleveringsavtale eller konvensjonsforpliktelse for å kunne utlevere lovbrøyttere.

2 Utlevering av lovbrøyttere fra utlandet til Norge

2.1 Innledning

Hvem kan begjære utlevering?

Det er vedkommende politidistrikt i samråd med statsadvokaten som vurderer om det er ønskelig å forsøke å få en person utlevert til Norge ved å fremsette en begjæring om utlevering til utenlandske myndigheter. Det følger av utleveringsloven § 23 at når påtalemyndigheten finner at det bør fremsettes begjæring om utlevering, anmoder den departementet om å sørge for dette, hvis ikke annen fremgangsmåte er avtalt med fremmed stat. I henhold til § 23 nr. 2 vurderer departementet om anmodningen skal etterkommes. Som hovedregel vil departementet fremme begjæringen i samsvar med påtalemyndighetens anmodning.

Hvem kan utleveres?

Begjæring om utlevering må gjelde en person som er siktet, tiltalt eller domfelt i en norsk straffesak, jf. utleveringsloven § 23. De fleste land utleverer ikke egne borgere, men det finnes enkelte unntak, for eksempel Storbritannia.

2.2 Saksgangen

I enkelte tilfeller sendes begjæring om utlevering til utenlandske myndigheter uten at den som begjæres utlevert har vært etterlyst via Interpol eller Schengen informasjonssystem (SIS), se punkt III om SIS. Etterlysning kan for eksempel unnlates hvis norsk politi vet hvor vedkommende oppholder seg og det ikke haster med pågripelse, eller han allerede er fengslet.

2.2.1 Internasjonal etterlysning

En utleveringsprosedyre starter vanligvis med at det sendes ut en internasjonal etterlysning med anmodning om pågripelse med tanke på utlevering. Denne etterlysningen sendes via Interpol eller legges inn som melding i SIS.

Før politiet sender ut etterlysning med anmodning om pågrepelse, må det være klart at utlevering vil bli begjært. Dette innebærer at man prioriterer henting når vedkommende stat har samtykket i utlevering og at kostnadsspørsmålet er avklart. Det er svært uheldig om det etter anmodning fra norsk påtalemyndighet foretas pågrepelse i utlandet med sikte på utlevering, uten at vedkommende senere formelt begjæres utlevert og deretter hentes. Dette gjelder både av hensyn til den som skal pågripes, idet han ikke skal måtte sitte unødig i varetekt, og av hensyn til forholdet til utenlandske myndigheter.

Politiet må innhente statsadvokatens samtykke før det sendes ut internasjonal etterlysning med anmodning om pågrepelse med henblikk på utlevering (dette er ikke nødvendig innen Norden). Se for øvrig SIS-loven 16 juli 1999 nr. 67, SIS-forskriften 21 desember 2000 nr. 1365 og midlertidig brukerinstruks 23 mars 2001 fra Politidirektoratet.

Kopi av den internasjonale etterlysningen fra Interpol eller A-skjemaet i SIS sendes Justisdepartementet.

Huskeliste:

- politiet forelegger spørsmålet om utlevering for statsadvokaten, som vurderer om det er aktuelt å anmode om pågrepelse med sikte på utlevering
- politiet begjærer rettslig pågripelsesbeslutning
- saken sendes med rettens pågripelsesbeslutning til Interpol eller Sirenekontoret
- kopi av Interpol/SIS-meldingen sendes Justisdepartementet

2.2.2 Pågrepelse i utlandet

Dersom en etterlyst person pågripes i utlandet på bakgrunn av en norsk begjæring, vil Interpol Oslo eller Sirenekontoret få melding om dette. Denne meldingen skal straks videreformidles til Justisdepartementet og til det politidistriktet som har etterlyst vedkommende. Politiet må straks påbegynne arbeidet med å utforme en formell utleveringsbegjæring.

2.2.3 Frister for å fremme formell utleveringsbegjæring

Når en person er pågrepet, skal formell utleveringsbegjæring oversendes til den stat der vedkommende er pågrepet. Det er som regel korte frister for å fremme formell utleveringsbegjæring. Dersom begjæringen ikke er kommet frem til den utenlandske myndigheten innen den fastsatte fristen, vil vedkommende bli løslatt fra varetekt.

Hvilke frister som gjelder, avhenger av eventuelle konvensjoner eller utleveringsavtaler og intern rett i vedkommende stat.

Hovedregelen etter utleveringskonvensjonen artikkel 16 nr. 4, er at begjæring om utlevering skal være rett myndighet i hende mellom 18 og 40 dager etter pågripelsen. Konvensjonsstatene opererer med forskjellige frister innen denne rammen. Eksempelvis krever Tyskland at begjæringen skal være mottatt innen 18 dager, mens Spania godtar at begjæringen kommer innen 40 dager.

Dersom politiet er usikker på hvilken frist som gjelder, kan dette avklares ved å ta kontakt med Interpol/Sirenekontoret, norsk utenriksstasjon i det aktuelle landet, eller eventuelt med Justisdepartementet.

Det er viktig å huske på at det tar tid å oversende en utleveringsbegjæring til utlandet, og at fristen ikke avbrytes før saken er mottatt hos den utenlandske myndigheten. Saken må derfor alltid oversendes så tidlig som mulig fra påtalemyndigheten til Justisdepartementet.

2.2.4 Utforming av utleveringsbegjæring

Utleveringsbegjæringen skal inneholde følgende:

- identifikasjon av den som ønskes utlevert: navn, eventuelle alias, fødselsdato, nasjonalitet og oppholdssted
- redegjørelse for sakens faktum og de straffbare forhold som danner grunnlag for begjæringen, eventuelt vise til rettskraftig dom
- bekreftelse på at forholdet ikke er foreldet etter norsk rett
- kontaktperson i politiet med telefon- og telefaksnummer

Husk å ta med i utleveringsbegjæringen alle forhold som påtalemyndigheten tar sikte på å straffeforfølge vedkommende for. Det vises til punkt II 4 om spesialitetsprinsippet.

Se eksempel på oppsett for utforming av formell utleveringsbegjæring i vedlegg 11.

Vedlegg til utleveringsbegjæringen:

- identifikasjon, for eksempel kopi av pass eller fingeravtrykk
- pågripelsesbeslutning, eventuelt dom

- kopi av de lovbestemmelser som er omhandlet i siktelsen, tiltalen eller dommen og i selve utleveringsbegjæringen (ikke fotnotene til lovbestemmelsene)
- bevis/andre dokumenter: bevis som viser at det foreligger skjellig grunn til mistanke om at vedkommende har begått de straffbare handlingene han er siktet/tiltalt for, for eksempel avhør av vitner

Alle dokumenter skal være i original eller bekreftet kopi og oversatt til det offisielle språket i vedkommende land. Utleveringsbegjæringen og alle vedleggene skal sendes i to eksemplarer både på norsk og i oversatt stand. Det skal ikke legges ved andre dokumenter enn de som skal oversendes til utenlandske myndigheter.

Hvilke formkrav som gjelder i forhold til utleveringskonvensjonen og hva begjæringen skal inneholde, følger av konvensjonen artikkel 12. Konvensjonsstatene kan også ha tatt forbehold eller avgitt erklæringer til bestemmelser i konvensjonen. For oversikt over forbehold eller erklæringer for de enkelte land, se nettstedet <http://conventions.coe.int>.

Det er viktig å være oppmerksom på at det for enkelte land kan gjelde særskilte formkrav. Dette kan være regulert ved egne avtaler, for eksempel i utleveringsavtalen mellom Norge og USA 9 juni 1977.

Dersom formkrav ikke er regulert i avtale eller konvensjon, må man undersøke om det landet man ønsker utlevering fra oppstiller særskilte formkrav, for eksempel legalisering av dokumenter/apostille.

Enkelte land krever at det avgis en erklæring om at Norge vil utlevere lovbrutere til det landet for et tilsvarende lovbrudd ved en senere anledning. Slik erklæring vil i tilfelle bli gitt av Justisdepartementet.

2.2.5 Oversendelsesmåte

Utleveringsbegjæring sendes via riksadvokaten til Justisdepartementet. Justisdepartementet kontrollerer at utleveringsbegjæringen tilfredsstiller de krav som følger av konvensjon eller avtale med vedkommende stat. Deretter oversendes saken til vår ambassade i den anmodede stat, som videresender den til rette myndighet. For de stater som er omfattet av Schengensamarbeidet, sendes utleveringsbegjæringer direkte fra Justisdepartementet til sentralmyndigheten i det aktuelle landet, jf. Schengenkonvensjonen artikkel 65.

2.2.6 Iverksettelse av vedtak om utlevering

Så snart utenlandske myndigheter underretter om at utleveringsbegjæringen er etterkommet, skal representanter for norsk politi hente den som skal utleveres. Politiet må avtale tidspunkt for henting med vedkommende lands myndigheter. Dette skjer mest praktisk via Interpol/Sirenekontoret, eller ved direkte kontakt mellom politiet i de to land.

Den som skal utleveres skal hentes så snart som mulig. Etter utleveringskonvensjonen artikkel 18 kan det settes en frist for når vedkommende må være hentet.

3 Utlevering av lovbrytere fra Norge til utlandet

3.1 Vilkår for utlevering til fremmed stat

Utleveringsloven 13 juni 1975 nr. 39 kapittel I inneholder bestemmelser om vilkår for utlevering av lovbrytere til fremmede stater. Utlevering innen Norden er regulert i lov 3 mars 1961 nr. 1 om utlevering mellom de nordiske land. For nærmere informasjon om utlevering innen Norden, vises det til Justisdepartementets rundskriv til politimestrene 30 juni 1961. I dette rundskrivet behandles imidlertid kun vilkårene for utlevering til land utenfor Norden.

3.1.1 Den straffbare handling - §§ 1 og 3

Den som begjæres utlevert må være siktet, tiltalt eller domfelt for en straffbar handling, jf. utleveringsloven § 1. Ved utlevering til straffeforfølgning må handlingen være av en slik art at den etter norsk rett ville kunne medføre fengselsstraff i mer enn 1 år, jf. utleveringsloven § 3 nr. 1 første punktum. Ved utlevering til fullbyrding av dom, kan utlevering bare skje når dommen går ut på frihetsstraff på minst 4 måneder, jf. annet punktum. Også i disse tilfellene må kravet til strafferamme på mer enn 1 år være oppfylt. Begjæres en person utlevert for flere straffbare handlinger, er det tilstrekkelig at vilkårene i nr. 1 er oppfylt for en av handlingene, jf. § 3 nr. 3.

Etter utleveringskonvensjonen artikkel 2 nr. 1 skal utlevering finne sted for forbrytelser som kan straffes med fengsel i minst 1 år. Norge har avgitt erklæring om at vi bare kan utlevere når forholdet etter norsk rett kan straffes med fengsel i mer enn ett år⁶.

3.1.2 Forbud mot utlevering av norske borgere - § 2

Utleveringsloven forbyr utlevering av norske borgere. Dette forbudet er absolutt. Norske borgere kan imidlertid på visse vilkår utleveres til andre nordiske land, jf. den nordiske utleveringsloven § 2.

Det følger av utleveringskonvensjonen artikkel 6 nr. 1 a at hver stat skal ha rett til å nekte utlevering av egne statsborgere. Norge har ved reservasjon til artikkel 6 definert egne borgere til også å omfatte personer som er fast bosatt i Norge, borgere av andre nordiske land,

⁶ Jf. Norges reservasjon 19 januar 1977 til utleveringskonvensjonen artikkel 2 nr.1

samt personer som er fast bosatt i disse⁷. Reservasjonen gir norske myndigheter rett, men ingen plikt til å nekte utlevering. Retten til å nekte utlevering på dette grunnlaget benyttes svært sjelden.

I forbindelse med forhandlingene om norsk tilslutning til Schengensamarbeidet, avga Norge en erklæring om at ovennevnte reservasjon ikke vil gjøres gjeldende som grunnlag for å nekte utlevering av fastboende borgere av ikke-nordiske land⁸. Det innebærer at vi overfor stater som er tilsluttet Schengensamarbeidet ikke kan nekte utlevering med den begrunnelse at en person er fast bosatt i Norge eller et annet nordisk land. Adgangen til å nekte utlevering av borgere av andre nordiske land står imidlertid ved lag også innen Schengensamarbeidet, men er upraktisk.

3.1.3 Militære og politiske lovbrudd - §§ 4 og 5

Utleveringsloven § 5 forbyr utlevering på bakgrunn av politiske lovbrudd. Det er ikke gitt noen definisjon på hva som er ansett for å være et politisk lovbrudd. En nærmere redegjørelse for begrepet er gitt i lovens forarbeider⁹. Alvorlige terrorhandlinger anses uansett ikke for å være politiske lovbrudd.

Ved endringslov 16 juli 1999 nr. 67¹⁰ fikk utleveringsloven § 5 nr. 1 et nytt annet punktum som sier at det kan inngås overenskomst med fremmed stat om at bestemte typer lovbrudd ikke skal anses som politiske. Den europeiske konvensjonen om bekjempelse av terrorisme er en slik overenskomst, jf. konvensjonen artikkel 1. Norge har imidlertid ved reservasjon¹¹ forbeholdt seg retten til i hvert enkelt tilfelle å avgjøre om en forbrytelse er å anse som en politisk forbrytelse. Innen Schengensamarbeidet har Norge erklært at dette forbeholdet ikke skal gjøres gjeldende¹². Spørsmålet om utlevering for politiske lovbrudd er også regulert i utleveringskonvensjonen artikkel 3.

Utleveringsloven § 4 forbyr utlevering for rene militære lovbrudd, dvs. handlinger som kun er straffbare etter militær lovgivning. Unntak gjelder bare der Norge har inngått avtale om dette med fremmed stat. Utleveringskonvensjonen har også en bestemmelse om utlevering for militære lovbrudd, se artikkel 4.

⁷ Jf. Norges reservasjon 19 januar 1977 til utleveringskonvensjonen artikkel 6

⁸ Erklæringen er inntatt i St. prp. nr. 50 (1998-99) side 55

⁹ Ot. prp. nr. 30 (1974-75) side 29 flg

¹⁰ Jf. Ot. prp. nr. 56 (1998-99) side 45

¹¹ Norges reservasjon 10 januar 1980 til terrorismekonvensjonen artikkel 1

¹² Erklæringen er inntatt i St. prp. nr. 50 (1998-99) side 55

3.1.4 Alvorlig fare for forfølgelse - § 6

Utleveringsloven § 6 forbyr utlevering dersom det må antas å være alvorlig fare for at vedkommende på grunn av rase, religion, nasjonalitet, politisk oppfatning eller politiske forhold ellers ville bli utsatt for forfølgelse som retter seg mot hans liv eller frihet eller for øvrig har alvorlig karakter.

Bestemmelsen omfatter ikke bare utlevering til land hvor vedkommende risikerer slik forfølgelse, men også det forhold at vedkommende risikerer å bli sendt videre til annet land hvor han kan risikere alvorlig forfølgelse. Departementet kan imidlertid ved utleveringen sette som vilkår at vedkommende ikke utvises eller videreutleveres til en stat der han risikerer slik forfølgelse.

Bestemmelsen må blant annet ses i sammenheng med øvrige regler om beskyttelse av flyktninger, og utleveringsloven bør ikke gi en svakere beskyttelse enn utlendingsloven når det gjelder fare for forfølgelse¹³.

Spørsmålet om utlevering ved fare for forfølgelse er også regulert i utleveringskonvensjonen artikkel 3 nr. 2.

3.1.5 Grunnleggende humanitære hensyn - § 7

I henhold til utleveringsloven § 7 kan utlevering ikke skje dersom det vil komme i strid med grunnleggende humanitære hensyn, særlig på grunn av vedkommendes alder, helsetilstand eller andre personlige forhold. Bestemmelsen svarer til et forbehold Norge har tatt til utleveringskonvensjonen artikkel 1¹⁴.

Det følger av forarbeidene til utleveringsloven¹⁵ at uttrykket "andre personlige forhold" omfatter lovovertrederens hele sosiale situasjon, herunder om han har familie her i landet, hvor lenge han har oppholdt seg her, og om han har egen virksomhet eller fast arbeid i Norge.

De personlige forhold som taler mot utlevering må veies opp mot den interesse som den fremmede stat har i utlevering, herunder alvorligheten av den straffbare handling og den tid som er gått siden den ble utført.

¹³ Jf. Ot.prp. nr. 30 (1974-75) s. 32-33

¹⁴ Norges forbehold 13 desember 1957 til utleveringskonvensjonen artikkel 1

¹⁵ Jf. Ot. prp. nr. 30 (1974-75) side 33

For at utleveringsinstituttet ikke skal miste sin verdi i det internasjonale strafferettssamarbeidet, er det bare spørsmål om å nekte utlevering av humanitære grunner i helt spesielle tilfelle. Dette er i loven kommet til uttrykk ved at det bare er grunnleggende humanitære hensyn som gir grunnlag for å nekte utlevering.

3.1.6 Negativ rettskraft / non bis in idem - § 8

Bestemmelsen begrenser adgangen til å straffeforfølge flere ganger for samme forhold (non bis in idem). Utlevering kan ikke skje dersom det i Norge er avsagt dom, vedtatt forelegg eller gitt påtaleunntatelse angående samme handling, jf. § 8 første ledd nr. 1. Utlevering kan som hovedregel heller ikke skje når saken mot vedkommende er henlagt etter bevisets stilling, jf. § 8 første ledd nr. 2. Etter § 8 første ledd nr. 3 oppstilles visse begrensninger hvor saken har vært gjenstand for straffeforfølgning i en tredje stat.

Utleveringsloven § 8 annet ledd oppstiller enkelte unntak fra vilkårene i første ledd.

Negativ rettskraft er også regulert i utleveringskonvensjonen artikkel 9 og Schengenkonvensjonen artikkel 54 og 55. Se for øvrig også straffeloven § 12 a.

3.1.7 Foreldelse - § 9

I henhold til utleveringsloven § 9 første ledd er det et vilkår for utlevering at adgangen til straffeforfølgning og fullbyrding av straff ikke er foreldet etter norske foreldelsesregler.

Se også utleveringskonvensjonen artikkel 10, der det fremgår at utlevering ikke kan skje når adgangen til straffeforfølgning eller fullbyrding av straff er foreldet enten etter den anmodende eller den anmodede stats rett.

I henhold til Schengenkonvensjonen artikkel 62 nr. 1 er det imidlertid bare den anmodende konvensjonsparts bestemmelser som får anvendelse når det gjelder regler for avbrytelse av foreldelse. Bestemmelsen har medført at utleveringsloven § 9 har fått et nytt annet ledd¹⁶. Ved utlevering innen Schengensamarbeidet er det den anmodende stats regler om avbrytelse av foreldelsesfristen som kommer til anvendelse.

¹⁶ Lov 16 juli 1999 nr. 67, jf. Ot prp. nr. 56 (1998-99) side 47

3.1.8 Bevis for vedkommendes skyld - § 10

Ved utlevering til straffeforfølgning skal retten ta stilling til hvorvidt det foreligger skjellig grunn til mistanke for vedkommendes skyld, jf. utleveringsloven § 10. Norge har ved reservasjon til utleveringskonvensjonen artikkel 12 forbeholdt seg retten til å kreve bevis for vedkommendes skyld¹⁷.

En for streng tolkning av kravet til selvstendig prøving av beviskravet vil imidlertid kunne bidra til å uthule det rettslige samarbeid i straffesaker og vil stride mot forventninger om en viss tillit til og anerkjennelse av avgjørelser truffet av rettsinstanser i land som vi har et nært samarbeid med.

Den fremmede stats pågripelsesbeslutning vil i seg selv være et bevis ved prøvingen av om det foreligger skjellig grunn til mistanke. Vekten av den utenlandske domstols avgjørelse vil avhenge av en konkret vurdering, hvor tilliten til rettssystemet i den fremmede stat er et vesentlig moment¹⁸. I en sak som gjaldt utlevering til Italia, uttalte høyesteretts kjæremålsutvalg at ”så lenge en utenlandsk domstol har funnet at det foreligger en mistanke av denne type [skjellig grunn til mistanke], [...] må norske myndigheter normalt kunne legge dette til grunn uten nærmere vurdering av spørsmålet”¹⁹.

Kravet til skjellig grunn til mistanke må være oppfylt for alle de handlinger som det kreves utlevering for. Påtalemyndigheten kan selv innhente ytterligere dokumentasjon fra den fremmede stat, dersom det anses nødvendig.

3.1.9 Straffeforfølgning eller soning i Norge for annet forhold - § 11

Dersom den som begjæres utlevert er under straffeforfølgning eller soner frihetsstraff for et annet forhold i Norge enn det han er begjært utlevert for, er hovedregelen at han ikke kan utleveres før straffeforfølgningen er avsluttet eller straffen er ferdig sonet, jf. utleveringsloven § 11 nr. 1.

Påtalemyndigheten kan i disse sakene vurdere midlertidig utlevering til straffeforfølgning, jf. § 11 nr. 2. Det skal da stilles som vilkår for utlevering at den utleverte sendes tilbake så snart rettsforfølgningen er avsluttet. I vurderingen vil hensynet til den norske straffesaken veie tungt.

17 Jf. Norges reservasjon 19 januar 1977 til utleveringskonvensjonen artikkel 12

18 Jf. Ot. prp. nr. 30 (1974-1975) side 35 flg

19 Jf. Høyesteretts Kjæremålsutvalgs kjennelse 4 juli 2001

Utsatt eller betinget utlevering som følge av straffeforfølgning eller soning i den anmodede stat er også regulert i utleveringskonvensjonen artikkel 19.

3.1.10 Spesialitetsprinsippet - §§ 12 og 21

I henhold til utleveringsloven § 12, skal det stilles som vilkår for utlevering at den utleverte ikke skal straffeforfølges for andre forhold begått før utleveringen enn de forhold han er utlevert for. Etter at utlevering har funnet sted, kan Justisdepartementet på begjæring fra den fremmede stat gi samtykke til at den utleverte settes under rettsforfølgning for andre forhold, jf. utleveringsloven § 21. De nærmere vilkårene for samtykke fremgår av utleveringsloven § 21.

Spesialitetsprinsippet er også regulert i utleveringskonvensjonen artikkel 14. Se mer om spesialitetsprinsippet og begjæring om samtykke under punkt II 4.

3.2 Behandling av utleveringsbegjæringer

Behandlingen av saker om utlevering av lovbrytere reguleres av utleveringsloven kapittel II.

En utleveringssak starter enten med en etterlysning med anmodning om pågripelse og fengsling i påvente av utlevering eller med at departementet mottar en formell utleveringsbegjæring.

3.2.1 Internasjonal etterlysning

En utleveringssak starter vanligvis med en internasjonal etterlysning med anmodning om pågripelse med sikte på utlevering. Etterlysninger innen Schengensamarbeidet foretas i SIS. (Se om SIS i punkt III.) For øvrig skjer etterlysning gjennom Interpol-systemet.

Når en person blir pågrepet i Norge på bakgrunn av et treff i SIS, skal politiet straks ta kontakt med Sirenekontoret, som vil gi tilleggsopplysninger som skal gi grunnlag for å fremstille den pågrepne for varetektsfengsling.

3.2.2 Pågrepelse og fengsling i påvente av formell utleveringsbegjæring

I medhold av utleveringsloven § 20 nr. 1 første punktum, kan tvangsmidler etter straffeprosessloven kapittel 14, 15 og 16 anvendes før utleveringsbegjæring er mottatt når kompetent myndighet i den fremmede stat ber om det. Påtalemyndigheten tar stilling til om det er grunnlag for pågrepelse.

I henhold til § 15 første ledd annet punktum, kan retten ved fengsling etter at formell utleveringsbegjæring er mottatt, legge til grunn den fremmede domstols vurdering av om det foreligger skjellig grunn til mistanke for vedkommende persons skyld. Det antas at retten også har denne muligheten ved fengsling i påvente av formell utleveringsbegjæring, selv om dette ikke følger av § 20.

Retten kjennelse om bruk av tvangsmidler kan påkjæres etter reglene i straffeprosessloven kapittel 26, jf. utleveringsloven § 20 nr. 1 fjerde punktum.

Om oppnevning av forsvarer ved fengsling i påvente av utleveringsbegjæring gjelder straffeprosessloven §§ 96 flg. tilsvarende, jf. utleveringsloven § 20 nr. 1 tredje punktum. Ved behandling av utleveringsbegjæringer har den som begjæres utlevert krav på offentlig oppnevnt forsvarer, jf. utleveringsloven § 16, jf. straffeprosessloven §§ 100 første ledd og 186 første ledd.

Dersom en person pågripes og varetektsfengsles på bakgrunn av en etterlysning fra utlandet, skal politiet straks varsle Justisdepartementet, jf. utleveringsloven § 20 nr. 2. Dersom vedkommende er etterlyst i flere land, skal departementet varsles om dette. Dersom det antas at det ikke er grunn til utlevering, kan Justisdepartementet beslutte at bruken av tvangsmidler skal opphøre, jf. utleveringsloven § 20 nr. 2 annet punktum. Slik beslutning treffes sjelden. Departementet skal straks varsle den fremmede stat om fengslingen og fristen for å fremme formell utleveringsbegjæring, jf. tredje punktum. Fristen er normalt 4 uker og løper fra departementet sender underretning til den fremmede stat. Utleveringsbegjæring skal fremmes "så snart som mulig". Dersom begjæringen ikke er mottatt innen 4 uker fra departementet har varslet myndighetene i den anmodende stat, kan tvangsmiddel normalt ikke lenger benyttes, og vedkommende må løslates. Retten kan bare forlenge fristen i særlige tilfelle, jf. femte punktum.

3.2.3 Formell utleveringsbegjæring

Formell utleveringsbegjæring skal fremmes via diplomatiske kanaler, når ikke annet følger av overenskomst med fremmed stat, jf. utleveringsloven § 13 nr. 1. Begjæringen oversendes fra den fremmede stats ambassade til det norske Utenriksdepartementet v/konsulatseksjonen, som oversender anmodningen til Justisdepartementet.

Unntak fra bruk av diplomatiske kanaler er gjort for utlevering innen Norden²⁰ og innen Schengensamarbeidet. I henhold til Schengenkonvensjonen artikkel 65 skal begjæringen fremsettes mellom det regjeringsdepartement som den enkelte stat har utpekt. I Norge er det Justisdepartementet som er rette departement.

Justisdepartementet foretar en foreløpig prøving av om begjæringen oppfyller vilkårene i utleveringsloven § 13. Dersom begjæringen ikke oppfyller formkravene, underrettes den fremmede stat, som gis anledning til å supplere begjæringen.

Det er tilstrekkelig at utlevering blir begjært i noten fra den fremmede stats ambassade til Utenriksdepartementet. Loven krever ikke at det legges ved en beslutning eller begjæring fra de myndigheter i den fremmede stat som har kompetanse til å beslutte at utleveringsbegjæring skal fremmes²¹.

For å avbryte fristen i utleveringsloven § 20 nr. 2, er det tilstrekkelig at utleveringsbegjæringen er kommet frem til Utenriksdepartementet eller Justisdepartementet.

Begjæringen om utlevering eller medfølgende dokumenter skal i medhold av § 13 inneholde:

- opplysning om vedkommendes statsborgerforhold
- vedkommendes oppholdssted i Norge dersom det er kjent
- angivelse av arten av, tiden og stedet for den straffbare handling
- om mulig signalement av den som er begjært utlevert

Med utleveringsbegjæringen skal følge:

- avskrift av de straffebestemmelser som anses å ramme handlingen, eller eventuelt en redegjørelse for vedkommende straffebestemmelse

²⁰ Jf. rundskriv til politimestrene om utlevering innen Norden 30 juni 1961

²¹ Jf. kjennelse fra Borgarting lagmannsrett 5 oktober 1995

- ved utlevering til fullbyrding: fellende dom i original eller bekreftet kopi
- ved utlevering til straffeforfølgning: pågripelsesbeslutning eller annet dokument som forutsetter at det er skjellig grunn til mistanke for at vedkommende har begått den straffbare handling. Dokumentet eller fellende dom må være utferdiget av kompetent myndighet i den fremmede stat. Dokumentet må foreligge i original eller bekreftet kopi.

Loven krever ikke at dokumentene er oversatt til norsk. I henhold til utleveringskonvensjonen artikkel 23, kan den anmodende stat forlange en oversettelse til det av Europarådets offisielle språk (engelsk og fransk) som den selv velger. I de fleste tilfelle vil imidlertid dokumentene være vedlagt en oversettelse til norsk.

I henhold til utleveringsloven § 13 nr. 5 skal det, med mindre annet er bestemt i overenskomst med den anmodende stat, vedlegges slike ytterligere bevis for vedkommende persons skyld som viser at det er skjellig grunn til mistanke. Norge har i forhold til utleveringskonvensjonen forbeholdt seg retten til å be om ytterligere bevis for vedkommendes skyld og til å avslå utleveringsbegjæringer hvis bevisene finnes å være utilstrekkelige²². Anmodninger om tilleggsinformasjon bør formidles direkte eller via hastekanaler.

Justisdepartementet kan avslå begjæringen straks den kommer inn, dersom departementet på grunnlag av foreliggende opplysninger finner å burde gjøre det, jf. utleveringsloven § 14 nr. 1. Det skjer imidlertid svært sjelden og bare i tilfelle hvor begjæringen åpenbart må avslås. Begrunnelsen for et slikt umiddelbart avslag kan for eksempel være at den som er begjært utlevert risikerer dødsstraff dersom han utleveres. Dersom begjæringen ikke avslås straks, blir den oversendt påtalemyndigheten.

Påtalemyndigheten, dvs. politiet, setter i verk de nødvendige undersøkelser og bringer saken inn for forhørsretten. Forhørsretten avgjør ved kjennelse om vilkårene for utlevering etter utleveringsloven er til stede, jf. utleveringsloven § 17. Kjæremålsfristen er 3 dager og kjæremålet har oppsettende virkning, jf. utleveringsloven § 17 nr. 3.

Når endelig kjennelse foreligger, oversender politiet via statsadvokaten og riksadvokaten saken til Justisdepartementet, som fatter vedtak om

²² Jf. Norges erklæring 17 januar 1977 til utleveringskonvensjonen artikkel 12

hvorvidt begjæringen om utlevering skal etterkommes. Dersom retten kommer til at vilkårene ikke er oppfylt, må departementet avslå begjæringen. Departementet har imidlertid en skjønnsmessig adgang til å avslå en utleveringsbegjæring til tross for at retten har kommet til at lovens vilkår for utlevering er oppfylt. Bakgrunnen for et slikt avslag kan for eksempel være politiske eller menneskelige hensyn. Denne adgangen benyttes imidlertid svært sjelden. Departementets skjønn er begrenset av de forpliktelser som følger av konvensjon eller avtale med fremmed stat.

Justisdepartementet kan i sitt vedtak sette vilkår for utlevering, jf. utleveringsloven § 12. Der vilkårene i § 12 ikke følger av overenskomst med den fremmede staten, er det viktig at disse inntas i vedtaket og formidles til den fremmede staten som et vilkår for utlevering.

Under behandlingen av den formelle utleveringsbegjæringen vil det som regel være nødvendig med forlenget fengsling. Ved fengsling etter at formell utleveringsbegjæring er mottatt, er hjemmelen utleveringsloven § 15. I henhold til § 15 første ledd annet punktum, kan retten ved fengslingen legge til grunn den fremmede domstols vurdering av om det foreligger skjellig grunn til mistanke for vedkommende persons skyld.

Departementets vedtak oversendes påtalemyndigheten, som sørger for at det forkynnes for den som er begjært utlevert. Dersom vedkommende ikke forstår norsk, besørger politiet oversettelse av vedtaket til et språk han forstår. Vedtaket kan påklages til Kongen i statsråd. Klagefristen er 3 uker. Ved forkynning av vedtak om utlevering, skal vedkommende uttrykkelig spørres om han frafaller klageadgangen. Justisdepartementet orienteres snarest om utfallet. Når vedtaket er endelig, varsler Justisdepartementet den stat som har begjært utlevering.

3.2.4 Schengenkonvensjonen artikkel 66: Forenklet utleveringsprosedyre ved samtykke

Schengenkonvensjonen artikkel 66 gir adgang til en forenklet fremgangsmåte når den som er begjært utlevert samtykker i utlevering. Som følge av Norges tilslutning til Schengenkonvensjonen, har utleveringsloven fått en ny § 17 a²³. Det følger av bestemmelsen at vedkommende i rettsmøte kan samtykke til forenklet prosedyre.

²³ Lov 16 juli 1999, jf. Ot prp. nr. 56 (1998-1999) side 48

Dersom vedkommende samtykker i forenklet prosedyre, vil forhørsretten ikke lenger prøve om vilkårene i utleveringsloven er oppfylt. Forhørsrettens funksjon vil bli å informere om virkningene av å avgi samtykke og å protokollere samtykket.

Vilkår for at samtykket skal være gyldig:

- samtykket må være avgitt skriftlig i rettsmøte
- vedkommende må i rettsmøtet orienteres om virkningene av å avgi samtykke, herunder forskjellene fra den ordinære prosedyren og adgangen til å trekke tilbake samtykket
- samtykket må protokolleres, og det må fremgå av rettsboken at vedkommende har fått den informasjon han har krav på

Kompetanse til å beslutte utlevering når det er avgitt samtykke

Det følger av § 17 a at det er den stedlige statsadvokat som skal treffe vedtak om utlevering i samtykketilfellene. Etter at den som begjæres utlevert har avgitt sitt samtykke i rettsmøte, oversendes saken til statsadvokaten. Statsadvokaten vurderer om vilkårene for utlevering i utleveringsloven er oppfylt, eller om det foreligger andre grunner som gjør at utlevering bør nektes. Det blir som hovedregel ingen prøving av utleveringsbegjæringen i Justisdepartementet.

Dersom statsadvokaten er i tvil om utleveringsbegjæringen skal etterkommes, eller det foreligger konkurrerende begjæringer, må saken oversendes via riksadvokaten til Justisdepartementet for avgjørelse. Det samme gjelder dersom statsadvokaten kommer til at utleveringsbegjæringen må avslås.

Tilbakekall av samtykke

Samtykket kan tilbakekalles på ethvert stadium av saken inntil utlevering er skjedd. Ved tilbakekalt samtykke, må saken oversendes forhørsretten til behandling etter den ordinære fremgangsmåte i utleveringsloven kapittel II, se punkt II 3.2. Hvis den som er begjært utlevert påklager statsadvokatens vedtak om utlevering, er denne klagen å anse som en tilbaketrekning av samtykket. Saken skal da behandles etter de vanlige regler i utleveringsloven, dvs. at forhørsretten må avsi kjennelse på om vilkårene for utlevering er oppfylt og at departementet avgjør saken ved vedtak.

Erklæring vedrørende spesialitetsprinsippet

Etter Schengenkonvensjonen artikkel 66 nr. 2, kan den som samtykker i utlevering erklære at han gir avkall på den beskyttelse som spesialitetsprinsippet gir. I henhold til § 17 a skal en slik erklæring avgis skriftlig i rettsmøte. Erklæringen kan bare kalles tilbake hvis samtykke til forenklet prosedyre kalles tilbake, jf. § 17a nr. 2. (Se for øvrig punkt II 4 om spesialitetsprinsippet)

Norden

I forholdet mellom de nordiske land er det fortsatt den nordiske utleveringsloven som får anvendelse. Det følger av den nordiske utleveringsloven § 14 at det som hovedregel er påtalemyndigheten²⁴ som treffer vedtak om utlevering.

Med ikrafttreddelsen av Schengenkonvensjonen har vi fått tre ulike prosedyrer for behandling av utleveringsbegjæringer:

- utlevering til land utenfor Schengensamarbeidet: forhørsretten prøver om vilkårene er oppfylt og Justisdepartementet treffer vedtak om utlevering
- utlevering innen Schengensamarbeidet: statsadvokaten kan som hovedregel treffe vedtak om utlevering hvis den som begjæres utlevert samtykker i forenklet prosedyre
- utlevering innen Norden: politimesteren kan som hovedregel treffe vedtak om utlevering når den som begjæres utlevert samtykker i utlevering

3.2.5 Iverksettelse av vedtak om utlevering

Iverksettelse av vedtak om utlevering avtales mellom de respektive staters politimyndigheter. Utlevering skal skje "så snart råd er" og senest innen 4 uker fra endelig vedtak er truffet, jf. utleveringsloven § 19. Fengsling utover 4 uker fra endelig vedtak kan bare besluttes når særlige grunner foreligger. Slik forlenget fengsling må begjæres av Justisdepartementet.

Etter at utlevering er gjennomført, skal påtalemyndigheten underrette Justisdepartementet om sted og tid for overleveringen og antall dager den utleverte har sittet i varetekt som følge av utleveringsbegjæringen. Departementet underretter den fremmede stat. Begrunnelsen for varslingsplikten er beregning av eventuelt varetektsfradrag ved fastsettelse av den utlevertes straff i utlandet.

²⁴ Politimesteren, jf. rundskriv til politimestrene om utlevering innen Norden 30 juni 1961 side 60

4 Spesialitetsprinsippet

Spesialitetsprinsippet innebærer at en person som er utlevert som hovedregel ikke kan straffeforfølges eller straff fullbyrdes mot han for andre forhold begått før utleveringsbegjæringen ble sendt, enn de forhold han har blitt utlevert for. Spesialitetsprinsippet reguleres blant annet av utleveringskonvensjonen artikkel 14 og utleveringsloven § 12. Spesialitetsprinsippet er internasjonalt anerkjent, slik at det samme vil gjelde for begjæringer til land som ikke er tilsluttet utleveringskonvensjonen eller som vi ikke har avtale med.

Spesialitetsprinsippet gjelder overfor alle som blir utlevert, også overfor egne borgere. Det gjelder også der det fremkommer andre straffbare forhold begått før utleveringen, men som politiet ikke kjente til da utlevering ble begjært.

Begrensningene som følger av spesialitetsprinsippet gjelder ikke når den som er utlevert har hatt mulighet til å forlate landet i 45 dager, eller han frivillig har vendt tilbake, jf. utleveringskonvensjonen artikkel 14.

Spesialitetsprinsippet er ikke til hinder for straffeforfølgning for forhold som har skjedd etter at vedkommende ble utlevert.

Hvis påtalemyndigheten ønsker å straffeforfølge for eldre forhold som ikke var omfattet av den opprinnelige utleveringsbegjæringen, må det sendes anmodning om samtykke til den utenlandske myndigheten. En slik anmodning skal følge reglene for begjæringer om utlevering. I tillegg skal den som er utlevert få anledning til å uttale seg om de nye forholdene. Det må tas rettslig avhør, der vedkommende gis anledning til å uttale seg om den utvidede siktelsen. Det rettslige avhøret legges ved anmodningen om samtykke, jf. utleveringskonvensjonen artikkel 14 nr. 1 a.

5 Forholdet mellom utlevering og utvisning

Prinsipielt sett er det en forskjell på formålet med utlevering og formålet med utvisning og bortvisning etter utlendingsloven. Utlevering skjer for å imøtekomme et annet lands interesser i straffeforfølgning av et lovbrudd. Forføyninger etter utlendingslovgivningen skjer i vår egen interesse i å utvise utlendinger som ikke er ønsket i Norge.

Forholdet mellom utlendingsloven og utleveringsloven er ikke direkte løst i lovverket. I en del tilfeller er både vilkårene etter utlendingsloven og etter utleveringsloven oppfylt samtidig. I disse tilfellene skal sakene behandles etter utleveringsloven, ikke etter utlendingsloven²⁵.

Det er svært viktig at man av hensyn til internasjonale forpliktelser unngår at en person som er begjært utlevert utvises eller bortvises og sendes ut av landet, uten at de formelle prosedyrene for utlevering er fulgt. Av hensyn til den staten som begjærer utlevering, må det derfor påses at et eventuelt utvisnings- eller bortvisningsvedtak ikke effektueres så lenge utleveringsbegjæringen ikke er avgjort. Den staten som begjærer utlevering, kan også være en annen enn den staten man vurderer å utvise til.

Dersom den som begjæres utlevert er dømt for straffbare forhold i Norge og soner for dette forholdet, kan han ikke utleveres før han skal løslates, jf. utleveringsloven § 11. Utleveringssaken stilles i disse tilfellene i bero inntil vedkommende har sonet ferdig. Også i disse tilfellene kan det være aktuelt å utvise den som begjæres utlevert, og det må også her påses at vedkommende ikke utvises før utleveringsbegjæringen er avgjort.

²⁵ Jf. Utlendingsdirektoratets rundskriv UDI 00-28 JURA og Ot. prp. nr. 30 1974-1975 side 13.

III Særlig om Schengen informasjonssystem (SIS)

1 Kort om SIS og SIRENE

1.1 Hva er SIS?

Den 19 desember 1996 undertegnet Norge sammen med Island en samarbeidsavtale med de øvrige land som er tilsluttet Schengensamarbeidet, som innebar at Norge aksepterte Schengenkonvensjonen. Dette standpunktet er videreført i vår nåværende samarbeidsavtale med EU²⁶. En del av Schengensamarbeidet er SIS. I SIS skal man legge inn etterlysninger av personer og gjenstander. SIS innebærer noe prinsipielt og kvalitativt helt nytt for norsk politi. SIS er et felles informasjonssystem basert på EDB, som skal sikre en rask og trygg utveksling av opplysninger mellom Schengenlandene. Norge er blitt en integrert del av dette databaserte internasjonale etterlysningssystemet. Schengensamarbeidet omfatter ved siden av Norge følgende land: Belgia, Danmark, Finland, Frankrike, Hellas, Island, Italia, Luxemburg, Nederland, Portugal, Spania, Sverige, Tyskland og Østerrike.

1.2 Hva er SIRENE?

På grunn av strenge personvernregler, er det ikke mye informasjon som kan registreres i SIS direkte. Man har imidlertid i de tilfellene man påtreffer en ettersøkt person, behov for mer informasjon. Denne såkalte tilleggsinformasjonen utveksles gjennom en prosedyre som kalles SIRENE (Supplementary Information Request at the National Entries). Sirenekontoret er lagt til Kriminalpolitisen. All kommunikasjon mellom partene i Schengensamarbeidet skal i utgangspunktet gå gjennom Sirenekontoret. I tillegg til utveksling av tilleggsinformasjon tilligger det Sirenekontoret en viss kontroll- og godkjennelsesfunksjon i forhold til norske meldinger i SIS, jf. SIS-loven 16 juli 1999 nr. 67, SIS-forskriften 21 desember 2000 nr. 1365 og midlertidig brukerinstruks 23 mars 2001 fra Politidirektoratet.

²⁶ Samarbeidsavtalen 18 mai 1999 (Avtale mellom Rådet for den europeiske union og Republikken Island og Kongeriket Norge om de sistnevnte statenes tilknytning til gjennomføringen, anvendelsen og videreutviklingen av Schengen-regelverket, se St. prp. nr. 50 (1998-1999))

2 Praktisk bruk av SIS

2.1 Hva kan etterlyses gjennom SIS?

I SIS kan man etterlyse personer man ønsker pågrepet og utlevert, jf. Schengenkonvensjonen artikkel 95 og SIS-loven § 7 nr. 1, utlendinger som er uønsket i landet, jf. Schengenkonvensjonen artikkel 96 og SIS-loven § 7 nr. 2, personer som er savnet eller som av hensyn til sin egen sikkerhet eller for å forebygge farer må tas midlertidig i forvaring, jf. Schengenkonvensjonen artikkel 97 og SIS-loven § 7 nr. 3 og personer som er vitner eller selv innstevnet i en straffesak for egne straffbare handlinger eller innkalt til soning, jf. Schengenkonvensjonen artikkel 98 og SIS-loven § 7 nr. 4. I tillegg kan personer og kjøretøy legges inn i SIS med henblikk på observasjon eller målrettet kontroll av personen eller kjøretøyet, jf. Schengenkonvensjonen artikkel 99 og SIS-loven § 8. Visse typer gjenstander som ettersøkes for beslag eller som bevis i en straffesak, jf. Schengenkonvensjonen artikkel 100 og SIS-loven § 9 jf. § 6 andre ledd.

2.2 Når skal SIS brukes ved etterlysninger av personer som ønskes pågrepet og utlevert?

Når det gjelder etterlysninger av personer som ønskes pågrepet og utlevert, skal etterlysningen legges inn i SIS, dersom etterlysningen skal gjelde ett eller flere land utenfor Norge og oppfyller vilkårene i den europeiske utleveringskonvensjonen. Også etterlysninger til nordiske land skal legges inn i SIS. For de etterlysninger der vilkårene i den europeiske utleveringskonvensjonen ikke er oppfylt, men vilkårene etter den nordiske utleveringsloven foreligger, så kan disse fortsatt etterlyses i Norden på vanlig måte.

For de tilfeller en person skal etterlyses utenfor Norden, vises det til punkt II 2.2.1. Det påpekes imidlertid at jo alvorligere forbrytelse det er mistanke om, jo større grunn er det til å etterlyse personen i SIS. Ved svært alvorlige forbrytelser bør det også vurderes å etterlyse siktede utenfor Norge, selv om det ikke nødvendigvis foreligger en konkret og nærliggende mistanke om at vedkommende har forlatt eller er på vei til å forlate riket.

Til forskjell fra Interpol-systemet skal politidistriktene selv registrere etterlysningene i SIS. Hvordan dette gjøres, hvilke beslutninger som må innhentes og de nærmere detaljer om hvilke dokumenter som må foreligge og sendes inn til Sirenekontoret, framgår i detalj av midlertidig brukerinstruks 23 mars 2001 fra Politidirektoratet og brukerveiledning til SIS som er utgitt av Politiets datatjeneste.

IV Vedlegg

Oversikt over konvensjoner og avtaler som Norge er tilsluttet

Gjensidig hjelp i straffesaker

Den europeiske konvensjon om gjensidig hjelp i straffesaker 20 april 1959
Tilleggsprotokoll 17 mars 1978

Den europeiske konvensjon om overføring av straffeforfølgning 15 mai 1972
Nordisk overenskomst 26 april 1974

Avtale mellom Norge og Canada om gjensidig hjelp i straffesaker
16 september 1998

Avtale mellom Norge og Thailand om gjensidig hjelp i straffesaker
20 mai 1999

Utlevering

Den europeiske konvensjon om utlevering 13 desember 1957

Tilleggsprotokoll 15 oktober 1975

Annen tilleggsprotokoll 17 mars 1978

Traktat om gjensidig utlevering av rømte forbrytere mellom Australia, New Zealand, Storbritannia og Sør-Afrika 26 juni 1873 (gjeldende mellom Norge og Canada)

Avtale mellom Norge og USA om utlevering 9 juni 1977

Avtale mellom Norge og Australia om utlevering 9 september 1985

Generelle konvensjoner med bestemmelser om gjensidig hjelp/utlevering

Schengenkonvensjonen 19 juni 1990

Den europeiske konvensjon om hvitvasking, ransaking, beslag og inndragning av økonomisk utbytte av straffbare handlinger 8 november 1990 (hvitvaskingskonvensjonen)

Den europeiske konvensjon om bekjempelse av ulovlig bemektigelse av luftfartøyer 16 desember 1970 (flykapringskonvensjonen)

Den europeiske konvensjon om bekjempelse av terrorisme 27 januar 1977 (terrorismekonvensjonen)

FNs konvensjon om ulovlig håndtering av og handel med narkotika og psykotrope stoffer 19 desember 1988 (narkotikakonvensjonen)

Overføring av domfelte (soningsoverføring)

Den europeiske konvensjon om overføring av domfelte 21 mars 1983

Den europeiske konvensjon om gjensidig hjelp i straffesaker 20. april 1959

INNLEDNING

De undertegnede regjeringer, som er medlemmer av Europarådet, som tar i betraktning at Europarådet tar sikte på å tilveiebringe bedre samordning mellom medlemmene, som tror at innførelsen av felles regler når det gjelder gjensidig hjelp i straffesaker vil bidra til å fremme dette formål, og som tar i betraktning at slik gjensidig hjelp har sammenheng med spørsmålet om utlevering, om hvilket det allerede er inngått en konvensjon, undertegnet den 13. desember 1957, er blitt enige om følgende:

KAPITEL I

ALMINNELIGE BESTEMMELSER

Artikkel 1

1. De kontraherende stater påtar seg å yte hverandre, i samsvar med bestemmelsene i denne Konvensjon, størst mulig gjensidig bistand ved forfølgningen av straffbare handlinger, for hvilke straffeforfølgningen, på det tidspunkt da anmodningen om bistand fremsettes, hører under jurisdiksjonen til de rettshåndhevende myndigheter i den anmodende stat.
2. Konvensjonen får ikke anvendelse ved iverksetting av pågripelsesvedtak eller ved fullbyrdelse av dommer eller når det gjelder militære forbrytelser som ikke er straffbare etter borgelig lov.

Artikkel 2

Bistand kan nektes.

- a) dersom anmodningen gjelder en handling som den anmodede stat betrakter som en politisk forbrytelse, en forbrytelse som har tilknytning til en politisk forbrytelse, eller som en fiskal forbrytelse;
- b) dersom den anmodede stat finner at etterkomning av anmodningen ville krenke dens selvstendighet, medføre fare for dens sikkerhet, eller stride mot dens rettsorden (ordre public) eller andre vesentlige interesser.

KAPITEL II RETTSANMODNINGER

Artikkel 3

1. Den anmodede stat skal, på den måte som er foreskrevet i dens lovgivning, etterkomme rettsanmodninger som angår en straffesak og er rettet til den fra de judisielle myndigheter i den anmodende stat med sikte på å få framskaffet bevis eller få oversendt bevismateriale, utskrifter eller dokumenter.
2. Dersom den anmodende stat ønsker at vitner eller sakkyndige skal bekrefte sin forklaring med ed eller forsikring på ære og samvittighet, skal den uttrykkelig anmode om dette, og den anmodede stat skal etterkomme anmodningen så fremt dens lovgivning ikke forbyr det.
3. Den anmodede stat kan oversende bekreftede kopier eller bekreftede fotostatkopier av de ønskede registre eller dokumenter, med mindre den anmodende stat uttrykkelig har bedt om å få dem oversendt i original. I så fall skal den anmodede stat gjøre alt den kan for å oppfylle dette ønske.

Artikkel 4

Dersom den anmodende stat uttrykkelig forlanger det, skal den anmodede stat angi tid og sted for utførelsen av rettsanmodningen. Dersom den anmodede stat samtykker, kan offentlige tjenestemenn og interesserte privatpersoner være til stede ved utførelsen.

Artikkel 5

1. En kontraherende stat kan, ved undertegning av denne Konvensjon- eller ved deponering av sitt ratifikasjons- eller tiltredelsesdokument, ved en erklæring rettet til Europarådets generalsekretær, forbeholde seg retten til å sette en eller flere av følgende betingelser for utførelse av rettsanmodninger om ransaking og beslag:
 - a) at den handling som har foranlediget rettsanmodningen, er straffbar både etter den anmodende og den anmodede stats rett;
 - b) at den handling som har foranlediget rettsanmodningen, kan medføre utlevering etter den anmodede stats rett;
 - c) at utførelse av rettsanmodninger er i samsvar med den anmodede stats rett.
2. Når en kontraherende stat avgir en erklæring i henhold til punkt 1 i denne artikkel kan enhver annen kontraherende stat påberope gjensidighet.

Artikkel 6

1. Den anmodede stat kan utsette overleveringen av de gjenstander, registre eller dokumenter som anmodningen gjelder, dersom den trenger dem i forbindelse med en pågående strafforfølgning.
2. Alle gjenstander, så vel som originale registre eller dokumenter, som er overlevert ved etterkomning av en rettsanmodning, skal av den anmodende stat tilbakeleveres den anmodede stat så snart som mulig, med mindre sistnevnte stat gir avkall på dette.

KAPITTEL III

FORKYNNELSE AV DOKUMENTER

VITNERS, SAKKYNDIGES OG SIKTEDES MØTE FOR RETTEN

Artikkel 7

1. Den anmodede stat skal utføre forkynnelse av rettergangsdokumenter og rettslige avgjørelser som i denne hensikt oversendes den fra den anmodende stat.
Forkynnelse kan utføres ved formløs overlevering av dokumentet til vedkommende person. Hvis den anmodende stat uttrykkelig ber om det, skal forkynnelsen utføres på den måte som er foreskrevet i den anmodede stats lovgivning om forkynning av tilsvarende dokumenter, eller på en særskilt måte som er forenlig med denne stats lovgivning.
2. Forkynnelsen skal dokumenteres enten ved datert og undertegnet erkjennelse fra vedkommende person eller ved at den anmodede stat avgir en erklæring om at forkynnelse er skjedd, samt tidspunktet og måten den er skjedd på. Beviset for forkynnelsen skal straks oversendes til den anmodende stat. Hvis den anmodende stat ber om det, skal det opplyses om forkynnelsen er skjedd etter den anmodede stats rett. Hvis forkynnelsen ikke har kunnet foretas, skal den anmodede stat straks meddele den anmodende stat grunnen til dette.
3. En kontraherende stat kan, ved undertegning av denne Konvensjon eller ved deponering av sitt ratifikasjons- eller tiltredelsesdokument, ved en erklæring rettet til Europarådets generalsekretær, forlange at stevninger som skal forkynnes for en tiltalt som oppholder seg på statens territorium, skal være oversendt dens myndigheter en bestemt tid før frammøte skal skje. Tidsfristen skal angis i erklæringen, og må ikke overstige 50 dager.
Denne frist skal tas i betraktning ved fastsettelsen av tidspunktet for frammøte og ved oversendelsen av stevningen.

Artikkel 8

Et vitne eller en sakkyndig som har unnlatt å møte etter en innkallelse som er forkynt etter anmodning, skal ikke gjøres til gjenstand for strafforfølgning eller inngrep i friheten, selv om stevningen inneholder en trusel om straff. Dette gjelder dog ikke dersom han senere frivillig reiser inn i den anmodende stats territorium og han der igjen blir tilbørlig stevnet.

Artikkel 9

Den godtgjørelse, medregnet oppholdsutgifter, som den anmodende stat skal yte, og de reiseutgifter den skal refundere til et vitne eller en sakkyndig, skal beregnes fra hans bosted og etter satser som er minst like høye som de som inneholdes i regulativene i den stat der avhøret skal finne sted.

Artikkel 10

1. Hvis den anmodende stat anser det særlig nødvendig at et vitne eller en sakkyndig møter personlig for dens rettsåndhevende myndigheter, skal den meddele dette i anmodningen om forkynning, og den anmodede stat skal oppfordre vitnet eller den sakkyndige til å møte.

Den anmodede stat skal gi den anmodende stat opplysning om vitnets eller den sakkyndiges svar på oppfordringen.

2. I det tilfelle som er nevnt i punkt 1 i denne artikkel, skal anmodningen eller stevningen anslagsvis oppgi hvilken godtgjørelse som vil bli ytet, og hvilke oppholds- og reiseutgifter som vil bli refundert.
3. På særskilt anmodning kan den anmodede stat yte forskudd til vitnet eller den sakkyndige. Forskuddets beløp skal angis i stevningen og skal refunderes av den anmodende stat.

Artikkel 11

1. Hvis den anmodende stat ber om fremstillelse av en fengslet person som vitne eller i konfrontasjonsøyemed, skal vedkommende midlertidig overføres til det territorium der fremstillelsen skal finne sted. Han skal dog bli sendt tilbake innen en frist fastsatt av den anmodede stat og i henhold til bestemmelsene i artikkel 12, i den utstrekning disse kan finne anvendelse.

Overføring kan nektes:

- a) hvis den fengslede person ikke samtykker,

- b) hvis hans nærvær er nødvendig ved en strafforfølging som pågår i den anmodede stats territorium,
 - c) hvis overføring er egnet til å forlenge den tid han holdes fengslet, eller
 - d) hvis det er andre overveiende grunner som taler mot å overføre ham til den anmodende stats territorium.
2. I tilfelle som faller inn under punkt 1 i denne artikkel, skal med forbehold av bestemmelsene i artikkel 2, en tredje stat som er part i denne konvensjon, etter søknad tillate transitt av den fengslede person over sitt territorium. Søknaden skal ledsages av alle nødvendige dokumenter, og skal sendes fra justisdepartementet i den anmodende stat til justisdepartementet i den stat over hvis territorium det søkes om transitt.
- En kontraherende stat kan motsette seg transitt av sine egne borgere.
3. Den overførte person skal fortsatt være undergitt fengsling på den anmodende stats territorium, og hvis det lar seg gjøre, også på transitt-territoriet, med mindre den stat som er bedt om å overføre ham, anmoder om at han løslates.

Artikkel 12

1. Et vitne eller en sakkyndig, som i henhold til stevning møter for de rettshåndhevende myndigheter i den anmodende stat, skal uansett nasjonalitet ikke bli gjenstand for strafforfølging, fengsling eller annen innskrenkning i den personlige frihet i den anmodende stats territorium, som følge av handlinger eller domfellelser fra tiden før han forlot den anmodede stats territorium.
2. En person som blir stevnet av de rettshåndhevende myndigheter i den anmodende stat for at han skal stå til rette for handlinger som danner grunnlag for strafforfølging mot ham, skal uansett nasjonalitet ikke bli gjenstand for strafforfølging, fengsling eller annen innskrenkning i den personlige frihet, som følge av handlinger eller domfellelser fra tiden før han forlot den anmodede stats territorium, og som ikke er angitt i stevningen.
3. Den immunitet som følger av denne artikkel, opphører hvis vitnet, den sakkyndige eller den siktede i løpet av femten på hverandre følgende dager etter at hans nærvær ikke lenger er nødvendig for de rettshåndhevende myndigheter, har hatt adgang til å forlate staten, men likevel unnlatt dette, eller hvis han etter å ha forlatt den, er vendt tilbake.

KAPITEL IV RETTSLIGE REGISTRE (STRAFFEREGISTRE)

Artikkel 13

1. Den anmodede stat skal, i samme utstrekning som dens egne judicielle myndigheter kan oppnå det i tilsvarende tilfelle, oversende utskrifter av og opplysninger fra rettslige registre (strafferegistre), når den blir bedt om det av de judicielle myndigheter i en kontraherende stat til bruk for en straffesak.
2. I andre tilfelle enn det som er nevnt i punkt 1 i denne artikkel skal anmodningen etterkommes på de vilkår som inneholdes i den anmodede stats lovgivning, forskrifter eller praksis.

KAPITEL V FREMANGSMÅTE

Artikkel 14

1. Anmodninger om gjensidig bistand skal angi følgende:
 - a) den myndighet som fremsetter anmodningen;
 - b) gjenstanden for og grunnen til anmodningen;
 - c) hvis mulig, vedkommende persons identitet og nasjonalitet, og
 - d) når det er nødvendig, navn og adresse til den person for hvem forkynnelse skal skje.
2. De rettsanmodninger som er nevnt i artiklene 3, 4 og 5 skal dessuten angi den straffbare handling og inneholde en kort redegjørelse for sakens fakta.

Artikkel 15

1. Rettsanmodninger som omhandlet i artiklene 3, 4 og 5, samt søknader som omhandlet i artikkel 11, skal av justisdepartementet i den anmodende stat rettes til justisdepartementet i den anmodede stat, og skal tilbakesendes gjennom de samme myndigheter.
2. Hvis saken haster, kan rettsanmodninger oversendes direkte fra de rettshåndhevende myndigheter i den anmodende stat til de rettshåndhevende myndigheter i den anmodende stat. De skal, sammen med angjeldende dokumenter, tilbakesendes gjennom de myndigheter som er nevnt i punkt 1 i denne artikkel.
3. Anmodninger som omhandlet i artikkel 13, punkt 1, kan av vedkommende rettshåndhevende myndigheter rettes direkte til vedkommende myndigheter i den anmodede stat, og svarene kan

- oversendes direkte av de sistnevnte myndigheter. Anmodninger som omhandlet i artiklene 13, punkt 2, skal av justisdepartementet i den anmodende stat rettes til justisdepartementet i den anmodede stat.
4. Andre anmodninger om gjensidig bistand enn de som er nevnt i denne artikkel punkt 1 og 3, spesielt anmodninger om foreløpig etterforskning uten strafforfølgning, kan oversendes direkte mellom de rettshåndhevende myndigheter.
 5. I tilfelle hvor direkte oversendelse er tillatt etter denne Konvensjon, kan den finne sted gjennom den Internasjonale Kriminalpolitiorganisasjon (Interpol).
 6. En kontraherende stat kan ved undertegning av denne Konvensjon, eller ved deponering av sitt ratifikasjons- eller tiltredelsesdokument, ved en erklæring rettet til Europarådets generalsekretær, kreve at noen eller alle anmodninger om bistand skal sendes den gjennom andre myndigheter enn de som er omhandlet i denne artikkel, eller, for så vidt angår det tilfelle som er omhandlet i denne artikkels punkt 2, at en kopi av rettsanmodningen samtidig sendes dens justisdepartement.
 7. Bestemmelsene i denne artikkel berører ikke de bilaterale avtaler eller ordninger som er i kraft mellom kontraherende stater og som foreskriver oversendelse direkte mellom vedkommende myndigheter i de kontraherende stater.

Artikkel 16

1. Oversettelse av anmodninger og medfølgende dokumenter skal ikke kreves, jfr. dog punkt 2 i denne artikkel.
2. En kontraherende stat kan, ved undertegning eller ved deponering av sitt ratifikasjons- eller tiltredelsesdokument, ved en erklæring rettet til Europarådets generalsekretær forbeholde seg retten til å bestemme at anmodninger og medfølgende dokumenter skal ledsages av oversettelse til statens eget språk, til hvilket som helst av Europarådets offisielle språk eller til ett bestemt av disse språk. De andre kontraherende stater kan anvende gjensidighet.
3. Denne artikkel berører ikke de regler angående oversettelse av anmodninger og medfølgende dokumenter som inneholdes i de avtaler eller ordninger som er i kraft, eller som vil bli inngått, mellom to eller flere av de kontraherende stater.

Artikkel 17

Bevismateriale og dokumenter som oversendes i henhold til denne Konvensjon, skal fritas for enhver form for legalisasjon.

Artikkel 18

Når den myndighet som mottar en anmodning om bistand, ikke er kompetent til å etterkomme den, skal den av eget tiltak videresende anmodningen til den kompetente myndighet innen riket og skal, dersom anmodningen er sendt de direkte, på samme måte underrette den anmodende stat om videresendingen.

Artikkel 19

Når en anmodning blir nektet etterkommet, skal grunnen til dette opplyses.

Artikkel 20

Bortsett fra det som følger av bestemmelsene i artikkel 9, skal utførelsen av anmodninger om gjensidig bistand ikke medføre refusjon av omkostninger, med mindre de er påløpt ved tjenestegjøring av sakkyndige på den anmodede stats territorium eller ved overføring av en fengslet person i henhold til artikkel 11.

KAPITEL VI

MEDDELELSE MED HENBLIKK PÅ STRAFFORFØLGNING

Artikkel 21

1. Alle meddelelser som en kontraherende stat gir med henblikk på forfølgning for domstolene i en annen kontraherende stat, skal oversendes mellom vedkommende justisdepartementer. De kontraherende stater kan likevel nytte den adgang som er hjemlet i artikkel 15, punkt 6.
2. Den anmodede stat skal meddele den anmodende stat hva som måtte være foretatt på grunnlag av slike opplysninger og skal oversende gjenpart av enhver dom som måtte bli avsagt i saken.
3. Reglene i artikkel 16 får anvendelse på de opplysninger som oversendes i henhold til punkt 1 i nærværende artikkel.

KAPITEL VII

UTVEKSLING AV OPPLYSNINGER I RETTSLIGE REGISTRE

Artikkel 22

En kontraherende stat skal gi enhver annen kontraherende stat opplysning om alle straffedommer og etterfølgende forholdsregler som gjelder borgere av sistnevnte stat, og som er inntatt i de rettslige registre. Justisdepartementene skal oversende slike opplysninger til hverandre minst én gang hvert år. Når vedkommende person er å betrakte som borger av to eller flere av de kontraherende stater, skal opplysning gis til hver av disse stater, med mindre vedkommende er borger av den stat på hvis territorium han ble dømt.

KAPITEL VIII

SLUTTBESTEMMELSER

Artikkel 23

1. Når en kontraherende stat undertegner denne Konvensjon, eller når den deponerer sitt ratifikasjons- eller tiltredelsesdokument, kan den, ved en erklæring rettet til Europarådets generalsekretær, ta forbehold med hensyn til en eller flere av bestemmelsene i Konvensjonen.
2. En kontraherende stat som har tatt forbehold, skal kalle det tilbake så snart omstendighetene tillater det. Tilbakekallelser skal gjennomføres ved en underretning til Europarådets generalsekretær.
3. En kontraherende stat som har tatt forbehold med hensyn til en av bestemmelsene i Konvensjonen, kan ikke kreve at en annen kontraherende stat skal anvende vedkommende bestemmelse i videre utstrekning enn den selv har godtatt bestemmelsen.

Artikkel 24

Når en kontraherende stat undertegner denne Konvensjon, eller når den deponerer sitt ratifikasjons- eller tiltredelsesdokument, kan den, ved en erklæring rettet til Europarådets generalsekretær, angi hvilke myndigheter den vil betrakte som rettshåndhevende for så vidt angår anvendelsen av denne Konvensjon.

Artikkel 25

1. Denne Konvensjon får anvendelse på de kontraherende staters moderland.

2. For Frankrikes vedkommende skal den også få anvendelse på Algerie og de oversjøiske departementer, og for Italias vedkommende også på det italienske tilsynsområde Somaliland.
3. Forbundsrepublikken Tyskland kan utvide denne Konvensjon til også å omfatte Land Berlin ved en erklæring herom til Europarådets generalsekretær.
4. Med hensyn til Kongeriket Nederland, får Konvensjonen anvendelse på det europeiske territorium. Nederland kan utvide Konvensjonen til også å omfatte de Nederlandske Antiller, Surinam og Nederlandsk Ny-Guinea ved en erklæring herom til Europarådets generalsekretær.
5. Ved direkte avtale mellom to eller flere kontraherende stater og på de vilkår som fastsettes i avtalen, kan denne Konvensjon utvides til også å omfatte andre av disse staters områder enn nevnt i punkt 1, 2, 3 og 4 i denne artikkel, forutsatt at vedkommende stat er ansvarlig for områdets internasjonale forbindelser.

Artikkel 26

1. Med forbehold for så vidt angår bestemmelsene i artikkel 15, punkt 7 og artikkel 16, punkt 3, skal denne Konvensjon, for så vidt angår de land den gjelder for, avløse bestemmelsene i en hvilken som helst traktat, konvensjon eller bilateral avtale mellom to kontraherende stater om gjensidig hjelp i straffesaker.
2. Denne Konvensjon berører ikke forpliktelser som følger av reglene i andre bilaterale eller multilaterale internasjonale konvensjoner som måtte inneholde bestemmelser angående særlige sider av spørsmålet om gjensidig bistand på et bestemt område.
3. De kontraherende stater kan seg imellom inngå bilaterale eller multilaterale overenskomster angående gjensidig bistand i straffesaker, bare for å utfylle bestemmelsene i denne Konvensjon, eller for å lette anvendelsen av de prinsipper den inneholder.
4. Når gjensidig bistand i straffesaker i forholdet mellom to eller flere kontraherende stater ytes på grunnlag av ensartet lovgivning eller en spesiell ordning som går ut på ytelse av slik bistand på deres respektive områder, kan disse stater, uten hinder av bestemmelsene i denne Konvensjon, fortsatt regulere forholdene seg imellom i samsvar med en slik lovgivning eller ordning. De kontraherende stater som i samsvar med denne bestemmelse utelukker anvendelsen av denne Konvensjon seg imellom, skal gi underretning herom til Europarådets generalsekretær.

Artikkel 27

1. Denne Konvensjon skal være åpen for undertegning av Europarådets medlemmer. Den skal ratifiseres, og ratifikasjonsdokumentene skal deponeres hos Rådets generalsekretær.
2. Konvensjonen skal tre i kraft 90 dager etter datoen for deponeringen av det tredje ratifikasjonsdokument.
3. For enhver signatarstat som deretter ratifiserer skal Konvensjonen tre i kraft 90 dager etter at den deponerte sitt ratifikasjonsdokument.

Artikkel 28

1. Europarådets Ministerkomité kan innby enhver stat som ikke er medlem av Rådet, til å slutte seg til denne Konvensjon. Beslutningen om innbydelse må ha enstemmig tilslutning av de av Rådets medlemmer som har ratifisert Konvensjonen.
2. Tilslutning skjer ved deponering av et tiltredelsesdokument hos Rådets generalsekretær og får virkning 90 dager etter deponeringen.

Artikkel 29

Enhver kontraherende stat kan for sitt vedkommende oppsi denne Konvensjon ved å gi underretning herom til Europarådets generalsekretær. Oppsigelsen får virkning seks måneder etter at generalsekretæren mottok underretningen.

Artikkel 30

Europarådets generalsekretær skal underrette Rådets medlemmer samt regjeringen i enhver stat som har sluttet seg til denne Konvensjon, om:

- a) navnene på signatarstatene og deponeringen av ethvert ratifikasjons- eller tiltredelsesdokument;
- b) datoen for denne Konvensjons ikrafttreden;
- c) enhver underretning som mottas i henhold til bestemmelsene i artikkel 5, punkt 1, artikkel 7, punkt 3, artikkel 15, punkt 6, artikkel 16, punkt 2, artikkel 24, artikkel 25, punkt 3 og 4 eller artikkel 26, punkt 4;
- d) ethvert forbehold som er tatt i henhold til artikkel 23, punkt 1;
- e) enhver tilbakekallelse av forbehold i henhold til artikkel 23, punkt 2;
- f) enhver underretning om oppsigelse som mottas i henhold til bestemmelsene i artikkel 29 og datoen for når en slik oppsigelse får virkning.

Den europeiske konvensjon om utlevering 13 desember 1957

De undertegnede regjeringer, som er medlemmer av Europarådet, og som tar i betraktning at Europarådet tar sikte på å tilveiebringe større enhet i forholdet mellom medlemmene, og som tar i betraktning at dette formål kan fremmes gjennom inngåelse av avtaler og ved felles opptreden på det juridiske området, og som tar i betraktning at vedtakelsen av ensartede regler om utlevering er egnet til å fremme dette arbeid for enhet, er blitt enige om følgende:

Artikkel 1

Forpliktelse til utlevering

De kontraherende stater påtar seg, i henhold til de bestemmelser og vilkår som er fastsatt i denne konvensjon, å utlevere til hverandre alle personer som er under forfølgning av den anmodende stats kompetente myndigheter for en forbrytelse eller som disse myndigheter etterlyser for fullbyrdelse av en dom eller en beslutning om sikring.

Artikkel 2

Forbrytelser som kan medføre utlevering

1. Utlevering skal finne sted for forbrytelser som etter lovgivningen såvel i den anmodende stat som i den anmodede stat er belagt med frihetsstraff eller sikring for en lengstetid av minst ett år eller med strengere straff. Hvis fengselsstraff er idømt eller beslutning om sikring er fattet på den anmodende stats territorium, må den ilagte straff eller sikring ha vært på minst fire måneder.
2. Dersom begjæringen om utlevering angår flere atskilte forbrytelser, som hver er belagt med frihetsstraff eller sikring etter lovgivningen i såvel den anmodende stat som i den anmodede stat, men av hvilke noen ikke oppfyller vilkåret for størrelsen av den straff som kan ilegges, skal den anmodede stat ha rett til å tillate utlevering også for sistnevnte forbrytelser.
3. Enhver kontraherende stat hvis lovgivning ikke tillater utlevering for visse av de forbrytelser som omhandles i denne artikkels

- punkt 1, kan for sitt vedkommende utelukke slike forbrytelser fra konvensjonens anvendelsesområde.
4. Enhver kontraherende stat som ønsker å benytte seg av sin rett etter punkt 3 i denne artikkel, skal ved deponeringen av sitt ratifikasjons- eller tiltredelsesdokument oversende Europarådets sekretariat enten en fortegnelse over de forbrytelser for hvilke utlevering tillates, eller en fortegnelse over de for hvilke utlevering er utelukket, og samtidig angi de lovbestemmelser som tillater eller utelukker utlevering. Rådets sekretariat skal sende disse fortegnelser til de øvrige signatarstater.
 5. Dersom utlevering for andre forbrytelser senere utelukkes ved lovgivning i en kontraherende stat, skal denne stat gi meddelelse til sekretariatet herom. Sekretariatet skal underrette de øvrige signatarstater. Slik meddelelse skal ikke få virkning før tre måneder etter dagen for dens mottakelse av sekretariatet.
 6. Enhver stat som benytter seg av sin rett etter punktene 4 og 5 i denne artikkel, kan til enhver tid gi denne konvensjon anvendelse på forbrytelser som har vært utelukket fra den. Staten skal underrette Rådets sekretariat om slike endringer, og sekretariatet skal underrette de øvrige signatarstater.
 7. Enhver kontraherende stat kan påberope gjensidighet med hensyn til enhver forbrytelse som er utelukket fra konvensjonens anvendelsesområde etter denne artikkel.

Artikkel 3

Politiske forbrytelser

1. Utlevering skal ikke skje dersom angjeldende forbrytelse av den anmodede stat betraktes som en politisk forbrytelse, eller som en forbrytelse som har tilknytning til en slik forbrytelse.
2. Den samme regel kommer til anvendelse dersom den anmodede stat har alvorlig grunn til å anta at en begjæring om utlevering for en alminnelig forbrytelse er fremmet i den hensikt å tiltale eller straffe en person på grunn av dennes rase, religion, nasjonalitet eller politiske oppfatning, eller at denne persons stilling kan forverres av noen av disse grunner.
3. Drap eller forsøk på drap av et statsoverhode eller et medlem av dettes familie skal ikke kunne anses som en politisk forbrytelse ved anvendelsen av denne konvensjon.
4. Denne artikkel skal ikke innvirke på forpliktelser som de kontraherende stater kan ha påtatt seg eller påtar seg ved andre internasjonale avtaler av flersidig karakter.

Artikkel 4

Militære forbrytelser

Utlevering for forbrytelser etter militær lovgivning som ikke er forbrytelser etter vanlig straffelovgivning utelukkes fra denne konvensjons anvendelsesområde.

Artikkel 5

Fiskale forbrytelser

Utlevering i samsvar med bestemmelsene i denne konvensjon for forbrytelser vedrørende skatter, avgifter, toll og valuta skal bare skje dersom de kontraherende stater har bestemt dette for den enkelte forbrytelses eller kategori av forbrytelsers vedkommende.

Artikkel 6

Utlevering av egne statsborgere

1.
 - a) En kontraherende stat skal ha rett til å nekte utlevering av sine egne statsborgere.
 - b) Hver kontraherende stat kan ved en erklæring, avgitt ved undertegningen eller ved deponeringen av ratifikasjons- eller tiltredelsesdokumentet for sitt vedkommende definere begrepet "statsborgere" i denne konvensjons betydning.
 - c) Statsborgerretten skal bestemmes etter forholdet på tiden for beslutningen om utlevering. Dersom imidlertid den person som begjæres utlevert, først anerkjennes som borger av den anmodede stat etter at beslutning er fattet, men før det tidspunkt som er fastsatt for overlevering kan den anmodede stat benytte bestemmelsen i bokstav a) i denne artikkel.
2. Dersom den anmodede stat ikke utleverer sin egen statsborger, skal den på begjæring fra den anmodende stat overlate saken til sine kompetente myndigheter for at rettsforfølgning kan bli innledet om det finnes grunn til det. I dette øyemed skal dokumenter, opplysninger og bevismidler angående forbrytelsen kostnadsfritt oversendes på den måte som er fastsatt i artikkel 12, punkt 1. Den anmodende stat skal bli underrettet om resultatet av sin begjæring.

Artikkel 7

Gjerningsstedet

1. Den anmodede stat kan avslå begjæring om å utlevere en person for en forbrytelse som ifølge statens lovgivning er å anse som helt eller delvis begått på dens territorium eller på et sted som er likestillet med dens territorium.
2. Når utlevering begjæres for en forbrytelse som er begått utenfor den anmodende stats territorium, kan utlevering bare nektes om den anmodede stats lovgivning ikke gir adgang til straffeforfølgning for samme slags forbrytelse begått utenfor sistnevnte stats territorium, eller ikke gir adgang til utlevering for vedkommende forbrytelse.

Artikkel 8

Pågående rettsforfølgning for samme forbrytelser

Den anmodede stat kan nekte å utlevere en person som er under rettsforfølgning av statens kompetente myndigheter for den eller de forbrytelser utleveringsbegjæringen gjelder.

Artikkel 9

Non bis in idem

Utlevering skal ikke skje dersom de kompetente myndigheter i den anmodede stat har avsagt endelig dom over den begjærte person angående den eller de forbrytelser som utleveringsbegjæringen gjelder. Utlevering kan nektes dersom de kompetente myndigheter i den anmodede stat har besluttet enten å unnlate påtale eller å innstille rettsforfølgningen angående den eller de samme forbrytelser.

Artikkel 10

Foreldelse

Utlevering skal ikke skje når adgangen til straffeforfølgning eller fullbyrdelse av straffen er foreldet enten etter den anmodende eller den anmodede stats lovgivning.

Artikkel 11

Dødsstraff

Dersom den forbrytelse utleveringsbegjæringen gjelder, etter den anmodende stats lovgivning kan straffes med døden, og det etter den anmodede stats lovgivning ikke kan idømmes dødsstraff for slik forbrytelse eller dødsstraff vanligvis ikke fullbyrdes, kan utlevering

nektes med mindre den anmodende stat avgir sådan forsikring som den anmodede stat finner tilstrekkelig om at dødsstraff ikke vil bli fullbyrdet.

Artikkel 12

Begjæringen og medfølgende dokumenter

1. Begjæringen skal være skriftlig og fremsettes på diplomatisk vei. Andre forsendelsesmåter kan benyttes etter avtale direkte mellom to eller flere stater.
2. Med begjæringen skal følge:
 - a) original av eller bekreftet avskrift av eksigibel dom eller beslutning om sikring eller av arrestordre eller annen beslutning med samme virkning og utferdiget i samsvar med den fremgangsmåte som er fastsatt i den anmodende stats lovgivning;
 - b) oppgave over de forbrytelser som det begjæres utlevering for. Tid og sted for deres utførelse, deres rettslige karakteristikk og henvisning til de relevante lovbestemmelser skal angis så nøyaktig som mulig; og
 - c) kopi av de lovbestemmelser som kommer til anvendelse eller, hvor dette ikke er mulig, en redegjørelse for den relevante lovgivning og en så nøyaktig beskrivelse som mulig av den person som begjæres utlevert, samt alle andre opplysninger som kan tjene til å fastslå hans identitet og statsborgerrett.

Artikkel 13

Ytterligere opplysninger

Dersom de opplysninger som fremsendes av den anmodende stat, finnes utilstrekkelige til å tillate den anmodede stat å fatte beslutning i henhold til denne konvensjon, skal sistnevnte stat be om de nødvendige ytterligere opplysninger og kan fastsette en frist for mottakelsen av disse.

Artikkel 14

Spesialitetsregelen

1. En utlevert person skal ikke undergis rettsforfølging, dømmes eller tas i forvaring med sikte på å iverksette en dom eller beslutning om sikring for noen annen gjerning begått før utleveringen enn den han er utlevert for, og heller ikke ellers skal han av noen annen grunn underkastes noen innskrenkning i sin personlige frihet, unntatt i følgende tilfelle:

- a) Når den stat som har utlevert ham samtykker. Begjæring om samtykke skal fremsettes, ledsaget av de dokumenter som er nevnt i artikkel 12 og av en rettsprotokoll inneholdende den utlevertes avgitte forklaring. Samtykke skal gis når begjæringen angår en forbrytelse som selv begrunner utlevering ifølge denne konvensjons bestemmelser;
 - b) når den utleverte, etter å ha hatt mulighet for å forlate den stats territorium han er utlevert til, ikke har gjort dette innen 45 dager etter at han er endelig løslatt, eller har vendt tilbake til dette territorium etter å ha forlatt det.
2. Den anmodende stat kan imidlertid ta enhver forholdsregel som er nødvendig for å fjerne vedkommende fra dens territorium, eller enhver forholdsregel — herunder uteblivelsesdom — som etter dens lovgivning er nødvendig for å forhindre foreldelse.
 3. Når beskrivelsen av den forbrytelse tiltalen gjelder endres under rettergangen, skal den utleverte bare tiltales eller dømmes i den utstrekning de hovedelementer som utgjør forbrytelsen etter den nye beskrivelse, viser at forbrytelsen kunne medføre utlevering.

Artikkel 15

Videre-utlevering til en tredje stat

Utenom de tilfelle som er omtalt i artikkel 14 punkt 1 b), skal den anmodende stat ikke uten samtykke av den anmodede stat overgi til en annen kontraherende stat eller til en tredje stat en person som er utlevert til den anmodende stat og ettersøkt av den nevnte annen kontraherende stat eller tredje stat for forbrytelser som er begått før utleveringen. Den anmodede stat kan begjære fremlagt de dokumenter som er nevnt i artikkel 12 punkt 2.

Artikkel 16

Midlertidig fengslig forvaring

1. I påtrengende tilfelle kan de kompetente myndigheter i den anmodende stat begjære den ettersøkte tatt i midlertidig fengslig forvaring. De kompetente myndigheter i den anmodede stat treffer avgjørelse om begjæringen i samsvar med lovgivning i denne stat.
2. Begjæringen om midlertidig forvaring skal angi at ett av de dokumenter som er nevnt i artikkel 12 punkt 2 a) foreligger og at hensikten er å fremme en begjæring om utlevering. Den skal videre angi den forbrytelse utlevering begjæres for og når og

- hvor forbrytelsen ble begått samt, såvidt mulig, inneholde den ettersøktes signalement.
3. Begjæring om midlertidig fengslig forvaring skal sendes de kompetente myndigheter i den anmodede stat enten på diplomatisk vei, eller direkte ved post eller telegraf, eller gjennom Den Internasjonale Kriminalpolitiorganisasjon (Interpol), eller på en hvilken som helst annen måte som medfører skriftlig nedtegning eller som er godtatt av den anmodede stat. Den anmodende myndighet skal snarest underrettes om resultatet av begjæringen.
 4. Den som blir tatt i midlertidig fengslig forvaring, kan løslates dersom den anmodede stat ikke innen 18 dager etter fengslingen har mottatt begjæringen om utlevering og de dokumenter som nevnes i artikkel 12. Forvaringstiden skal ikke under noen omstendighet overskride 40 dager regnet fra fengslingen. Muligheten for midlertidig løslatelse på ethvert tidspunkt er ikke utelukket, men den anmodede stat skal treffe alle tiltak den anser nødvendig for å hindre den ettersøkte i å unnvike.
 5. Løslatelse skal ikke forhindre ny fengslig forvaring og utlevering dersom begjæring om utlevering senere mottas.

Artikkel 17

Konkurrerende begjæringer

Begjæres utlevering samtidig av flere stater, enten for samme forbrytelse eller for forskjellige forbrytelser, skal den anmodede stat treffe sin beslutning idet den tar hensyn til alle foreliggende omstendigheter og spesielt til forbrytelsenes relative alvorlige karakter og stedet for deres utførelse, de respektive begjæringers datering, vedkommende persons nasjonalitet og muligheten for senere utlevering til en annen stat.

Artikkel 18

Overlevering av den person som skal utleveres

1. Den anmodede stat skal på den måte som er fastsatt i artikkel 12 punkt 1 underrette den anmodende stat om sin beslutning med hensyn til utleveringen.
2. Helt eller delvis avslag skal begrunnes.
3. Dersom begjæringen tas til følge skal den anmodende stat underrettes om sted og tid for overleveringen og om den tid vedkommende person har vært berøvet friheten på grunn av utleveringen.

4. Med forbehold for bestemmelsene i punkt 5 i denne artikkel, kan den som begjæres utlevert, om han ikke er mottatt på fastsatt tid, løslates etter utløpet av 15 dager etter dette tidspunkt, og han skal i alle tilfelle løslates etter 30 dager. Den anmodede stat kan nekte å utlevere ham for den samme forbrytelse.
5. Dersom en stat, på grunn av omstendigheter den ikke er herre over, forhindres fra å overlevere eller motta den person som skal utleveres, skal den andre stat underrettes. De to stater skal bli enige om et nytt tidspunkt for overleveringen, og bestemmelsene i punkt 4 i denne artikkel kommer til anvendelse.

Artikkel 19

Utlevering som er utsatt eller underlagt forbehold

1. Den anmodede stat kan, etter å ha tatt stilling til utleveringsbegjæringen, utsette overleveringen av den som skal utleveres for at sak skal kunne reises mot ham av denne stat, eller, om han allerede er dømt, for at han skal kunne sone sin straff på denne stats territorium for en annen forbrytelse enn den begjæringen om utlevering gjelder.
2. Den anmodede stat kan, i stedet for å utsette overleveringen, overlevere vedkommende midlertidig til den anmodende stat i samsvar med vilkår som fastsettes ved avtale mellom de to stater.

Artikkel 20

Overlevering av gjenstander

1. På begjæring av den anmodende stat skal den anmodede stat, i den utstrekning dens lovgivning tillater det, beslaglegge og overlevere gjenstander:
 - a) som kan tjene som bevis eller
 - b) som er ervervet som resultat av forbrytelsen og som ved anholdelsen finnes i vedkommende persons besittelse eller oppdages senere.
2. De gjenstander som er nevnt i punkt 1 i denne artikkel, skal overleveres selv om allerede besluttet utlevering ikke kan finne sted på grunn av vedkommendes død eller unnvikelse.
3. Når de nevnte gjenstander kan beslaglegges eller konfiskeres på den anmodede stats territorium, kan denne stat i forbindelse med en pågående strafferetts sak midlertidig beholde dem eller overlevere dem på betingelse av at de tilbakeleveres.
4. Enhver rettighet som den anmodede stat eller tredjemann måtte ha ervervet i nevnte gjenstander skal opprettholdes. Når det

består slike rettigheter, skal gjenstandene tilbakeleveres kostnadsfritt til den anmodede stat så snart som mulig etter rettssakens avslutning.

Artikkel 21

Transitt

1. Transitt gjennom en av de kontraherende staters territorier skal tillates etter begjæring fremsatt på den måte som er angitt i artikkel 12 punkt 1, forutsatt at angjeldende forbrytelse ikke av den stat som anmodes om transitt, anses for å være av politisk eller rent militær natur hensett til artiklene 3 og 4 i denne konvensjon.
2. En stat kan nekte transitt av personer som er dens egne borgere i den forstand som er angitt i artikkel 6.
3. Med forbehold for bestemmelsene i punkt 4 i denne artikkel, skal det være nødvendig å fremlegge de dokumenter som nevnes i artikkel 12 punkt 2.
4. Dersom flytransport benyttes, gjelder følgende bestemmelser:
 - a) når det ikke er hensikten å lande, skal den anmodende stat underrette den stat over hvis territorium flyvingen skal foretas og bekrefte at et av de dokumenter som nevnes i artikkel 12 punkt 2 a) foreligger. I tilfelle av en uforutsett landing skal slik underretning ha samme virkning som en begjæring om midlertidig fengslig forvaring i henhold til artikkel 16, og den anmodende stat skal fremsette en formell begjæring om transitt;
 - b) når det er hensikten å lande, skal den anmodende stat fremsette en formell begjæring om transitt.
5. En stat kan imidlertid, ved undertegningen av denne konvensjon eller ved deponeringen av sitt ratifikasjons- eller tiltredelsesdokument, erklære at den bare vil tillate transitt av en person på de vilkår som kreves oppfylt for utlevering, eller på noen av disse vilkår. I så fall kan gjensidighetsregelen gis anvendelse.
6. Transitt av den utleverte person skal ikke foretas gjennom noe territorium hvor det er grunn til å tro at hans liv eller frihet kan bli truet på grunn av hans rase, religion, nasjonalitet eller politiske oppfatning.

Artikkel 22

Fremgangsmåten

Når ikke denne konvensjon bestemmer noe annet, skal fremgangsmåten

med hensyn til utlevering og midlertidig fengslig forvaring utelukkende reguleres av den anmodede stats lovgivning.

Artikkel 23

Språk som skal brukes

De dokumenter som skal fremlegges, skal være på den anmodende eller den anmodede stats språk. Den anmodede stat kan forlange oversettelse til det av Europarådets offisielle språk som den selv velger.

Artikkel 24

Omkostninger

1. Omkostninger påløpt på den anmodede stats territorium som følge av utlevering, skal bæres av denne stat.
2. Omkostninger påløpt som følge av transitt gjennom territoriet til en stat som er anmodet om å tillate transitt, skal bæres av den anmodende stat.
3. I tilfelle av utlevering fra et område som ikke omfattes av den anmodede stats moderland, skal omkostninger påløpt på grunn av reise mellom dette område og den anmodende stats moderland bæres av sistnevnte stat. Det samme skal gjelde omkostninger påløpt på grunn av reise mellom et område som ikke omfattes av den anmodede stats moderland, og dette land.

Artikkel 25

Definisjon av "beslutning om sikring"

I denne konvensjon forstås med uttrykket "beslutning om sikring" ethvert vedtak som innbefatter frihetsberøvelse og som er truffet av en straffedomstol i tillegg til eller istedenfor straffedom.

Artikkel 26

Forbehold

1. Enhver kontraherende stat kan ved undertegningen av denne konvensjon eller ved deponeringen av sitt ratifikasjons- eller tiltrødelsesdokument ta forbehold med hensyn til en eller flere av konvensjonens bestemmelser.
2. Enhver kontraherende stat som har tatt et forbehold skal trekke det tilbake så snart omstendighetene gjør det mulig. Slik tilbakekallelse skal foretas ved underretning herom til Europarådets sekretariat.
3. En kontraherende stat som har tatt forbehold med hensyn til en

bestemmelse i konvensjonen, kan ikke kreve anvendelse av denne bestemmelse i forhold til en annen stat i større utstrekning enn den selv har godtatt bestemmelsen.

Artikkel 27

Anvendelsesområde

1. Denne konvensjon får anvendelse på de kontraherende staters moderland.
2. For Frankrikes vedkommende skal den også få anvendelse på Algerie og de oversjøiske departementer og for Det Forente Kongerike Storbritannia og Nord-Irlands vedkommende, på Kanaløyene og øya Man.
3. Forbundsrepublikken Tyskland kan utvide denne konvensjon til også omfatte Land Berlin ved en erklæring herom til Europarådets sekretariat, som skal gi de øvrige kontraherende stater underretning om slik erklæring.
4. Ved direkte avtale mellom to eller flere kontraherende stater og på de vilkår som fastsettes i avtalen, kan denne konvensjon utvides til også å omfatte andre av disse staters områder enn dem som er nevnt i punkt 1, 2 og 3 i denne artikkel, forutsatt at vedkommende stat er ansvarlig for områdets internasjonale forbindelser.

Artikkel 28

Forholdet mellom denne konvensjon og tosidige avtaler

1. I forholdet mellom de land denne konvensjon gjelder for, avløser den bestemmelsene i enhver tosidig traktat, konvensjon eller avtale som regulerer utlevering mellom to kontraherende stater.
2. De kontraherende stater kan seg imellom bare inngå tosidige eller flersidige avtaler for å utfylle bestemmelsene i denne konvensjon, eller for å lette anvendelsen av de prinsipper den innbefatter.
3. Når utlevering i forholdet mellom to eller flere kontraherende stater finner sted på grunnlag av en ensartet lovgivning, kan statene seg imellom fritt regulere forholdet med hensyn til utlevering utelukkende i samsvar med en slik ordning og uten hinder av bestemmelsene i denne konvensjon. Det samme prinsipp gjelder i forholdet mellom to eller flere kontraherende stater hvor lovgivningen i hver av dem gir adgang til iverksettelse av arrestordre utstedt i den eller de andre stater. Kontraherende

stater, som utelukker eller kommer til å utelukke denne konvensjon fra anvendelse seg imellom i henhold til dette punkt, skal underrette Europarådets sekretariat herom. Sekretariatet skal gi de øvrige kontraherende stater meddelelse om enhver underretning som mottas i samsvar med dette punkt.

Artikkel 29

Undertegning, ratifikasjon og ikrafttreden

1. Denne konvensjon skal være åpen for undertegning av Europarådets medlemmer. Den skal ratifiseres, og ratifikasjonsdokumentene skal deponeres hos Rådets sekretariat.
2. Konvensjonen skal tre i kraft 90 dager etter datoen for deponeringen av det tredje ratifikasjonsdokument.
3. For enhver signatarstat som deretter ratifiserer, skal konvensjonen tre i kraft 90 dager etter datoen for deponeringen av denne stats ratifikasjonsdokument.

Artikkel 30

Tiltredelse

1. Europarådets Ministerkomité kan innby enhver stat som ikke er medlem av Rådet, til å slutte seg til denne konvensjon. Beslutningen om slik innbydelse må ha enstemmig tilslutning av de av Rådets medlemmer som har ratifisert konvensjonen.
2. Tilslutning skjer ved deponering av et tiltredelsesdokument i Rådets sekretariat, og får virkning 90 dager etter datoen for deponeringen.

Artikkel 31

Oppsigelse

Enhver kontraherende stat kan for sitt vedkommende si opp denne konvensjon ved å gi underretning herom til Europarådets sekretariat. Oppsigelsen får virkning seks måneder etter at Rådets sekretariat mottok slik underretning.

Artikkel 32

Underretninger

Europarådets sekretariat skal underrette Rådets medlemmer og regjeringen i enhver stat som har sluttet seg til denne konvensjon, om:

- a) deponeringen av ethvert ratifikasjons- eller tiltredelsesdokument;
- b) datoen for denne konvensjons ikrafttreden;

- c) enhver erklæring avgitt i henhold til bestemmelsene i artikkel 6 punkt 1 og artikkel 21 punkt 5;
- d) ethvert forbehold tatt i henhold til artikkel 26 punkt 1;
- e) tilbakekallelse av ethvert forbehold i henhold til artikkel 26 punkt 6;
- f) enhver underretning om oppsigelse mottatt i samsvar med bestemmelsene i artikkel 31 og om datoen for når slik oppsigelse får virkning.

Til bekreftelse herav har de undertegnede, som er behørig bemyndiget dertil, underskrevet denne konvensjon.

Utferdiget i Paris, 13 desember 1957, i engelsk og fransk tekst, som begge har samme gyldighet, i ett eneste eksemplar, som skal oppbevares i Europarådets arkiv. Europarådets sekretariat skal oversende bekreftede kopier til de regjeringer som har undertegnet.

(Underskrifter)

Utdrag fra Schengenkonvensjonen 19 juni 1990

Kapittel 2 Gjensidig hjelp i straffesaker

Artikkel 48

1. Bestemmelsene i dette kapittel tar sikte på å supplere Den europeiske konvensjon av 20. april 1959 om gjensidig hjelp i straffesaker og, i forholdet mellom de konvensjonsparter som er medlem av Den økonomiske union Benelux, kapittel II i Benelux-traktaten av 27. juni 1962 om utlevering og gjensidig hjelp i straffesaker, endret ved protokoll av 11. mai 1974, og har som formål å fremme anvendelsen av disse avtaler.
2. Nr. 1 er ikke til hinder for anvendelse av mer vidtgående bestemmelser i henhold til gjeldende bilaterale avtaler mellom konvensjonspartene.

Artikkel 49

Gjensidig hjelp skal også gis

- a) ved rettslig forfølgning av forhold som etter en eller begge konvensjonsparters nasjonale rett kan straffes som overtredelser av forskrifter som kan forfølges rettslig av forvaltningsmyndigheter hvis avgjørelse kan bringes inn for en domstol som har kompetanse i straffesaker,
- b) i saker om erstatningskrav for uberettiget rettslig forfølgning eller domfellelse,
- c) i benådningssaker,
- d) i sivile søksmål anlagt i forbindelse med straffesaker, så lenge domstolen ennå ikke har truffet endelig avgjørelse i straffesaken,
- e) ved forkynning av rettsdokumenter i forbindelse med fullbyrding av en straff eller et sikringstiltak, inndrivelse av bot eller betaling av saksomkostninger,
- f) ved tiltak i forbindelse med utsatt domfellelse eller fullbyrding av en straff eller et sikringstiltak, løslatelse på prøve, utsatt eller avbrutt fullbyrding av en straff eller et sikringstiltak.

Artikkel 50

1. Konvensjonspartene forplikter seg i samsvar med konvensjonen og traktaten nevnt i artikkel 48, til å yte hverandre gjensidig hjelp ved overtredelser av lover og forskrifter om særavgifter, merverdiavgifter og toll. Med tollbestemmelser menes reglene i artikkel 2 i konvensjonen av 7. september 1967 mellom Belgia, Forbundsrepublikken Tyskland, Frankrike, Italia, Luxembourg og Nederland om gjensidig hjelp mellom tollmyndighetene, samt i artikkel 2 i rådsforordning nr. 1468/81/EØF av 19. mai 1981.
2. Anmodninger i saker om unndragelse av særavgifter kan ikke avvises under henvisning til at den anmodede stat ikke innkrever særavgifter på de varer som er omhandlet i anmodningen.
3. Konvensjonsparten som fremsetter anmodningen, skal ikke gi videre eller bruke opplysninger eller bevismidler mottatt fra den anmodede konvensjonspart i forbindelse med etterforskning, rettslig forfølgning eller rettergang i andre saker enn dem som er nevnt i anmodningen, uten å innhente denne parts samtykke på forhånd.
4. Den gjensidige hjelp omhandlet i denne artikkel kan avslås når den antatte verdien av de ikke innbetalte eller unndratte avgifter ikke overstiger 25.000 ECU, eller når den antatte verdien av de ulovlig eksporterte eller importerte varer ikke overstiger 100.000 ECU, med mindre den anmodende konvensjonspart, på grunn av særlige omstendigheter eller den person som er tiltalt, anser saken som særdeles alvorlig.
5. Bestemmelsene i denne artikkel får anvendelse også når det anmodes om gjensidig hjelp i forbindelse med forhold som utelukkende straffes med bøter for overtredelse av forskrifter som følges av forvaltningsmyndigheter, dersom anmodningen om gjensidig hjelp er fremmet av en judisiell myndighet.

Artikkel 51

Konvensjonspartene skal ikke stille andre vilkår enn de følgende for å etterkomme rettsanmodninger om ransaking og beslag:

- a) Det forhold som ligger til grunn for rettsanmodningen, skal i henhold til begge konvensjonsparters rett kunne straffes med frihetsstraff eller sikringstiltak som begrenser friheten i minst 6 måneder, eller den skal i henhold til den ene konvensjonsparts rett kunne straffes tilsvarende og i henhold til den annen konvensjonsparts rett kunne straffes som en overtredelse av forskrifter som kan følges rettslig av forvaltningsmyndigheter

der avgjørelsen kan ankes inn for en domstol som har kompetanse i straffesaker.

- b) Gjennomføringen av rettsanmodningen skal være forenlig med den anmodede konvensjonsparts rett.

Artikkel 52

1. Hver av konvensjonspartene kan sende rettsdokumenter direkte med post til personer som oppholder seg på en annen konvensjonsparts territorium. Konvensjonspartene skal oversende Eksekutivkomiteen en liste over rettsdokumenter som kan sendes på denne måten.
2. Når det er grunn til å tro at mottakeren ikke forstår språket i rettsdokumentet, skal dokumentet - eller i det minste de viktige avsnittene i det - oversettes til det eller ett av de språk til den konvensjonspart på hvis territorium mottakeren oppholder seg. Dersom myndigheten som oversender dokumentet er kjent med at mottakeren bare forstår et annet språk, skal dokumentet - eller i det minste de viktige avsnittene i det - oversettes til dette annet språk.
3. Vitne eller sakkyndig som ikke har etterkommet en stevning oversendt med post, kan ikke, selv ikke når stevningen inneholder pålegg, ilegges noen straff eller noe tvangstiltak, med mindre han deretter frivillig begir seg til den anmodende parts territorium og innstevnes på nytt på vanlig måte. Myndigheter som oversender innstevninger med post, skal sørge for at de ikke inneholder pålegg. Denne bestemmelse berører ikke bestemmelsene i artikkel 34 i Benelux-traktaten om utlevering og gjensidig hjelp i straffesaker av 27. juni 1962, endret ved protokoll av 11. mai 1974.
4. Dersom det forhold som ligger til grunn for anmodningen om gjensidig hjelp kan straffes etter begge konvensjonsparters rett som en overtredelse av forskrifter som kan forfølges rettslig av forvaltningsmyndigheter der avgjørelsen kan ankes inn for en domstol som har kompetanse i straffesaker, skal rettsdokumenter i prinsippet oversendes etter reglene i nr. 1.
5. Uten hensyn til bestemmelsen i nr. 1 kan rettsdokumenter oversendes via den anmodede parts judicielle myndigheter når mottakerens adresse er ukjent, eller når den anmodende part krever en forkynning.

Artikkel 53

1. Anmodninger om gjensidig hjelp og deres svar kan oversendes direkte mellom judicielle myndigheter.
2. Bestemmelsen i nr. 1 er ikke til hinder for at anmodninger og svar oversendes via statenes justisdepartementer eller nasjonale sentrale Interpol-kontorer.
3. Anmodninger om midlertidig overføring av eller transitt for varetektsfengslede eller fengslede personer eller personer som er underkastet annen form for frihetsberøvelse, samt regelmessig eller leilighetsvis utveksling av opplysninger fra strafferegisteret, skal oversendes via justisdepartementene.
4. I samsvar med Den europeiske konvensjon av 20. april 1959 om gjensidig hjelp i straffesaker betyr justisdepartement, for Forbundsrepublikken Tysklands vedkommende, “der Bundesminister der Justiz og die Justizminister/-senatoren der Länder”.
5. Anmeldelser med sikte på rettslig forfølgning av overtredelser av kjøre- og hviletidsbestemmelser som foretas i henhold til artikkel 21 i Den europeiske konvensjon av 20. april 1959 om gjensidig hjelp i straffesaker eller artikkel 42 i Benelux-traktaten av 27. juni 1962 om utlevering og gjensidig hjelp i straffesaker, endret ved protokoll av 11. mai 1974, kan av den anmodende parts judicielle myndigheter sendes direkte til den anmodede parts judicielle myndigheter.

Kapittel 3

Ingen rettslig forfølgelse for samme forhold (negativ rettskraft)

Artikkel 54

En person som det er avsagt rettskraftig dom mot i en konvensjonspart, kan ikke av en annen konvensjonspart forfølges rettslig for de samme forhold, forutsatt at straffen, i tilfelle domfellelse, er fullbyrdet, er under fullbyrding eller ikke lenger kan fullbyrdes i henhold til lovgivningen i den konvensjonspart der dommen ble avsagt.

Artikkel 55

1. En konvensjonspart kan når den ratifiserer, godtar eller godkjenner denne konvensjon, erklære at den i ett eller flere av de følgende tilfeller ikke er bundet av artikkel 54:

- a) når de handlinger som lå til grunn for den utenlandske dommen, helt eller delvis ble begått på dens territorium; i sistnevnte tilfelle gjelder unntaket imidlertid ikke dersom handlingene delvis ble begått på territoriet til konvensjonsparten der dommen ble avsagt,
 - b) når de handlinger som lå til grunn for den utenlandske dommen, var en krenkelse av denne konvensjonsparts nasjonale sikkerhet eller andre like vesentlige interesser,
 - c) når de handlinger som lå til grunn for den utenlandske dommen, ble begått av en tjenestemann i denne konvensjonspart, og var et brudd på vedkommendes tjenesteplikter.
2. En konvensjonspart som har avgitt en slik erklæring om unntak nevnt i nr. 1 bokstav b, skal angi hvilke former for lovovertrjedelse unntaket gjelder.
 3. En konvensjonspart kan til enhver tid trekke tilbake en slik erklæring om ett eller flere unntak nevnt i nr. 1.
 4. Unntak som det er avgitt erklæring om i henhold til nr. 1, får ikke anvendelse når vedkommende konvensjonspart har bedt den annen konvensjonspart iverksette rettslig forfølgning i samme sak, eller har etterkommet en begjæring om utlevering av vedkommende person.

Artikkel 56

Dersom en konvensjonspart reiser ny sak mot en person som er blitt endelig dømt for de samme handlinger av en annen konvensjonspart, skal enhver frihetsstraff vedkommende har utholdt på denne konvensjonsparts territorium som følge av disse handlinger, trekkes fra den straff han eventuelt blir idømt. I den grad de nasjonale lovgivninger tillater det, skal det også tas hensyn til annen utholdt straff enn frihetsstraff.

Artikkel 57

1. Dersom en konvensjonspart har reist tiltale mot en person og denne parts vedkommende myndigheter har grunn til å tro at tiltalen gjelder de samme handlinger som dem den tiltalte tidligere er blitt endelig dømt for av en annen konvensjonspart, skal disse myndigheter dersom de mener det er nødvendig, be vedkommende myndigheter i den konvensjonspart på hvis territorium det allerede er avsagt dom, om alle relevante opplysninger i saken.

2. Opplysningene skal gis så raskt som mulig, og skal inngå i vurderingen av hva som videre skal gjøres i saken.
3. Hver konvensjonspart skal når den ratifiserer, godtar eller godkjenner denne konvensjon, utpeke de myndigheter som skal ha myndighet til å be om og motta opplysninger etter denne artikkel.

Artikkel 58

Bestemmelsene ovenfor er ikke til hinder for anvendelse av mer vidtgående nasjonale bestemmelser om negativ rettskraft ("ne bis in idem") i forbindelse med utenlandske rettsavgjørelser.

Kapittel 4 Utlevering

Artikkel 59

1. Bestemmelsene i dette kapittel utfyller Den europeiske konvensjon om utlevering av 13. september 1957 og, i forholdet mellom de konvensjonsparter som er medlem av Den økonomiske union Benelux, kapittel I i Benelux-traktaten av 27. juni 1962 om utlevering og gjensidig hjelp i straffesaker, endret ved protokoll av 11. mai 1974, og har som formål å fremme anvendelsen av disse avtaler.
2. Nr. 1 er ikke til hinder for anvendelse av mer vidtgående bestemmelser i henhold til gjeldende bilaterale avtaler mellom konvensjonspartene.

Artikkel 61

Republikken Frankrike forplikter seg, på anmodning fra en annen konvensjonspart, til å utlevere personer som kan forfølges rettslig for handlinger som etter fransk lovgivning straffes med frihetsstraff eller sikringstiltak med begrenset frihet med en strafferamme på minst to år, og etter den anmodende konvensjonsparts lovgivning med frihetsstraff eller sikringstiltak som begrenser friheten i minst ett år.

Artikkel 62

1. Med hensyn til avbrytelse av foreldelsesfristen er det bare den anmodende konvensjonsparts bestemmelser som får anvendelse.
2. Amnesti gitt av den anmodede konvensjonspart er ikke til hinder for utlevering, med mindre overtredelsen faller inn under denne konvensjonspartens jurisdiksjon.

3. Dersom det ikke foreligger anmeldelse eller offisiell erklæring som tillater rettslig forfølgning, og det bare er den anmodede konvensjonsparts lovgivning som inneholder krav om dette, berøres ikke utleveringsplikten.

Artikkel 63

Konvensjonspartene forplikter seg, i samsvar med konvensjonen og traktaten nevnt i artikkel 59, til å utlevere til hverandre personer som forfølges rettslig av den anmodende parts judicielle myndigheter for én av overtredelsene nevnt i artikkel 50 nr. 1, eller som ettersøkes av disse myndigheter med henblikk på fullbyrding av en straff eller et sikringstiltak som vedkommende er idømt for en slik overtredelse.

Artikkel 64

En melding i Schengen-informasjonssystemet etter artikkel 95 sidestilles med en begjæring om midlertidig pågrep slik det er definert i artikkel 16 i Den europeiske konvensjon av 13. september 1957 om utlevering eller artikkel 15 i Benelux-traktaten av 27. juni 1962 om utlevering og gjensidig hjelp i straffesaker, endret ved protokoll av 11. mai 1974.

Artikkel 65

1. Uten å berøre muligheten for å fremme begjæring via diplomatiske kanaler, skal begjæring om utlevering og transitt rettes av vedkommende departement i den anmodende konvensjonspart til vedkommende departement i den anmodede konvensjonspart.
2. Vedkommende departementer er:
 - for Kongeriket Belgia: Justisdepartementet,
 - for Forbundsrepublikken Tyskland: Forbundsjustisdepartementet og delstatenes justisministre eller -senatorer,
 - for Republikken Frankrike: Utenriksdepartementet,
 - for Storhertugdømmet Luxembourg: Justisdepartementet,
 - for Kongeriket Nederland: Justisdepartementet.

Artikkel 66

1. Dersom det etter den anmodede konvensjonsparts rett ikke åpenbart er forbudt å utlevere en person som begjæres utlevert, kan denne konvensjonspart gi tillatelse til utleveringen uten en formell utleveringsprosedyre, forutsatt at den som begjæres

- utlevert, samtykker skriftlig for en representant for de rettslige myndigheter, etter at denne har hørt ham og gjort ham kjent med hans rett til en formell utleveringsprosedyre. Den person som begjæres utlevert, kan under dette rettsmøtet la seg bistå av en advokat.
2. Ved utlevering etter nr. 1 kan den som begjæres utlevert og som uttrykkelig har erklært at han gir avkall på den beskyttelse som spesialitetsprinsippet gir ham, ikke tilbakekalle erklæringen.

Kapittel 5

Overføring av myndighet ved fullbyrding av dommer i straffesaker

Artikkel 67

Følgende bestemmelser utfyller bestemmelsene i Europarådets konvensjon av 21. mars 1983 om overføring av domfelte mellom de konvensjonsparter som er part i nevnte konvensjon.

Artikkel 68

1. En konvensjonspart på hvis territorium en statsborger fra en annen konvensjonspart ved rettskraftig dom er idømt frihetsstraff eller sikringstiltak med begrenset frihet og denne deretter har unndratt seg denne straff eller dette sikringstiltak ved å flykte til sitt hjemland, kan be den annen konvensjonspart om å overta fullbyrdingen av straffen eller sikringstiltaket dersom den som har flyktet blir funnet på dens territorium.
2. I påvente av de dokumenter som underbygger begjæringen om overtakelse av fullbyrdingen av straffen eller sikringstiltaket eller den del av straffen som ennå ikke er utstått, og inntil det er truffet en avgjørelse om begjæringen, kan den anmodede konvensjonspart på begjæring fra den anmodende konvensjonspart sette den domfelte i politiarrest eller treffe andre tiltak for å sikre at han holder seg på den anmodede konvensjonsparts territorium.

Artikkel 69

Overføring av fullbyrding av straff i henhold til artikkel 68 er ikke avhengig av samtykke fra den person som er idømt straff eller sikringstiltak. De øvrige bestemmelser i Europarådets konvensjon av 21. mars 1983 om overføring av domfelte får tilsvarende anvendelse.

Artikkel 95

1. Opplysninger om personer som ettersøkes med henblikk på pågrepelse og utlevering, skal innlegges i systemet på anmodning fra den anmodende konvensjonsparts judicielle myndighet.
2. Før meldingen foretas skal den innmeldende konvensjonspart kontrollere om de anmodede konvensjonsparters nasjonale rett gir hjemmel for pågrepelse. I tvilstilfeller skal den innmeldende konvensjonspart rådspørre de øvrige berørte konvensjonsparter. Den innmeldende konvensjonspart skal samtidig med meldingen på raskeste måte oversende de anmodede konvensjonsparter følgende vesentlige opplysninger i saken:
 - a) hvilken myndighet som anmoder om pågrepelse,
 - b) om det foreligger beslutning om pågrepelse eller lignende avgjørelse eller tvangskraftig dom,
 - c) den straffbare handlingens art og rettslige klassifisering
 - d) under hvilke omstendigheter den straffbare handlingen er begått, med angivelse av tidspunkt og sted samt i hvilket omfang den innmeldte person har deltatt,
 - e) i den utstrekning det er mulig, følgene av den straffbare handlingen.
3. En anmodet konvensjonspart kan i dataregisteret i sin nasjonale del av Schengen-informasjonssystemet påføre en merknad om at pågrepelse som følge av meldingen ikke må finne sted så lenge merknaden ikke er slettet. Merknaden skal slettes senest tjuefire timer etter at meldingen er foretatt, med mindre vedkommende konvensjonspart nekter å etterkomme anmodningen om pågrepelse av rettslige grunner eller ut fra særlige opportunitetshensyn. I ekstraordinære tilfeller der et særlig komplisert saksforhold ligger til grunn for meldingen og gjør det berettiget, kan ovennevnte frist forlenges opp til en uke. De øvrige konvensjonspartene kan fortsatt etterkomme anmodningen og foreta pågrepelse uten hensyn til merknad eller nektelse.
4. Dersom en konvensjonspart i særlige hastesaker anmoder om øyeblikkelig etterlysning, skal den anmodede part overveie om den kan gi avkall på den oppførte merknaden. Den anmodede konvensjonspart skal treffe de nødvendige tiltak for å sikre at anmodningen kan etterkommes uten opphold dersom den godtas.
5. Dersom det ikke kan foretas pågrepelse fordi en undersøkelse ikke er avsluttet eller fordi den anmodede part nekter å etterkomme anmodningen, skal denne part behandle meldingen

som en melding med henblikk på å få opplysninger om vedkommendes oppholdssted.

6. De anmodede konvensjonsparter skal iverksette de tiltak det anmodes om, i samsvar med de gjeldende konvensjoner om utlevering og sin nasjonale lovgivning. De skal ikke være forpliktet til å etterkomme anmodninger som gjelder deres egne statsborgere, uten at dette berører adgangen til å foreta pågripelse i samsvar med nasjonal rett.

Nordisk overenskomst 26 april 1974

Overenskomstteksten

Mellom den norske, danske, finske, islandske og svenske regjering er det avsluttet følgende overenskomst om gjensidig rettshjelp:

Artikkel 1

Begjæring om forkynning og om bevisopptak (rettshjelp) framsettes ved direkte skriftveksling mellom vedkommende statlige myndigheter i de kontraherende stater.

Regelen for statlige myndigheter i første ledd gjelder for Finlands vedkommende også rådstuvurätt, magistrat, stadsfiskal og stadsfogde.

Artikkel 2

Begjæring om rettshjelp og dokumenter som følger med denne, skal være skrevet på dansk, norsk eller svensk eller være ledsaget av bekreftet oversetting til et av disse språk.

Ved begjæring om forkynning er oversetting av det dokument som skal forkynnes, ikke nødvendig når adressaten frivillig mottar dokumentet. Vedkommende myndighet kan også i andre tilfelle når det finnes ubetenkelig, etterkomme en begjæring om forkynning uten at oversetting foreligger.

Bestemmelsen i første ledd gjelder også attest om forkynning og andre dokumenter som er foranlediget av begjæringen om forkynning.

Artikkel 3

Protokoll og andre dokumenter i forbindelse med iverksatt bevisopptak skrives på språket i den stat hvor bevisopptaket er foretatt.

Dersom dokumenter som nevnt i første ledd ikke er skrevet på dansk, norsk eller svensk, skal de oversettes til et av disse språk når dette begjæres av den stat som har framsatt begjæringen om bevisopptak.

Artikkel 4

Med de unntak som er nevnt i annet og tredje ledd, bæres kostnadene ved rettshjelp av den stat hvor forkynningen eller bevisopptaket er foretatt.

Dersom en begjæring om rettshjelp eller en begjæring etter artikkel 3 annet ledd medfører betydelige utgifter til oversetting til eller fra et annet språk enn et av dem som er nevnt i artikkel 2, kan utgiftene kreves dekt av den stat som har framsatt begjæringen.

Utgifter til annen sakkyndig bistand enn blodundersøkelse kan kreves dekt av den stat som har framsatt begjæringen.

Artikkel 5

De kontraherende stater kan slutte seg til denne overenskomst ved

- a) undertegning uten forbehold om ratifikasjon
- b) undertegning med forbehold om ratifikasjon og etterfølgende ratifikasjon.

Ratifikasjonsdokumentene skal deponeres i det danske utenriksministerium.

Overenskomsten skal tre i kraft to måneder etter at tre av de kontraherende stater har sluttet seg til den. For en kontraherende stat som slutter seg til overenskomsten på et senere tidspunkt, skal den tre i kraft to måneder etter at denne stat har sluttet seg til overenskomsten.

Fra den tid overenskomsten trer i kraft i forholdet mellom Norge, Danmark og Sverige, oppheves protokoll 26. juni 1957 mellom disse land om gjensidig rettshjelp.

Hver av statene kan i forhold til hver av de andre stater si opp overenskomsten med seks måneders varsel.

Til bekreftelse herav har de respektive staters befullmektigete undertegnet nærværende overenskomst.

Utferdiget i København den 26. april 1974 i ett eksemplar på norsk, dansk, finsk og to eksemplarer på svensk, og ett for Finland og ett for Sverige.

Avtale mellom Norge og Canada om gjensidig hjelp i straffesaker 16 september 1998

Canadas regjering og Norges regjering, som ønsker å bedre begge lands effektivitet med hensyn til etterforskning, straffefølgning og kriminalitetsbekjempelse ved samarbeid og gjensidig rettslig bistand i straffesaker, er blitt enige om følgende:

Del I Alminnelige bestemmelser

Artikkel 1

Plikt til å yte gjensidig rettslig bistand

1. Traktatpartene skal, i samsvar med denne traktat, yte hverandre størst mulig gjensidig rettslig bistand i straffesaker.
2. Gjensidig rettslig bistand er enhver bistand som ytes av den anmodede stat med hensyn til etterforskning eller rettsfølgning i en straffesak i den anmodende stat, uansett om det er en domstol eller annen myndighet som ber om eller skal yte slik bistand.
3. Med straffesaker menes for Norges vedkommende etterforskning eller rettsfølgning i forbindelse med overtredelse i henhold til straffeloven eller overtredelse undergitt en domstols myndighet, og for Canadas vedkommende etterforskning eller rettsfølgning i forbindelse med overtredelse i henhold til lov gitt av nasjonalforsamlingen eller den lovgivende myndighet i en provins.
4. Straffesaker omfatter etterforskning eller rettsfølgning i forbindelse med overtredelser vedrørende beskatning, avgifter og toll.
5. Bistand omfatter:
 - a) å lokalisere og identifisere personer og gjenstander,
 - b) å forkynne dokumenter, herunder dokumenter med anmodning om at personer møter fram,
 - c) å fremskaffe opplysninger, dokumenter og registre,

- d) å fremskaffe gjenstander, herunder låne ut bevismidler,
- e) å foreta ransaking og beslag,
- f) å oppta bevis og forklaringer,
- g) å tillate at personer fra den anmodende stat er til stede når anmodning etterkommes,
- h) å overføre fengslede personer for å avgi forklaring eller bistå under etterforskning,
- i) å legge forholdene til rette for vitners frammøte eller bistand fra personer under etterforskningen,
- j) å gjennomføre tiltak for å lokalisere, holde tilbake og sikre inndragning av utbytte av straffbare handlinger, og
- k) å yte annen bistand som er forenlig med denne traktats formål.

Artikkel 2

Etterkommelse av anmodninger

1. Anmodninger om bistand skal etterkommes omgående i samsvar med den anmodede stats lovgivning og, i den grad det ikke er forbudt etter denne lovgivning, på den måte som den anmodende stat angir.
2. Den anmodede stat skal på anmodning underrette den anmodende stat om tid og sted for etterkommelse av anmodningen om bistand.
3. Den anmodede stat skal ikke avslå å etterkomme en anmodning under henvisning til bankers taushetsplikt.

Artikkel 3

Avslag eller utsettelse

1. Bistand kan avslås dersom anmodningen ikke oppfyller lovens krav til etterkommelse i den anmodede stat, eller dersom den anmodede stat finner at en etterkommelse av anmodningen ville være til skade for dens suverenitet, sikkerhet, offentlige orden eller for vesentlig offentlig interesse, true enkeltpersoners sikkerhet eller av andre grunner være urimelig.
2. Den anmodede stat kan utsette bistanden dersom etterkommelse av anmodningen ville vanskeliggjøre en pågående etterforskning eller straffeforfølgning i den anmodede stat.
3. Den anmodede stat skal omgående underrette den anmodende stat dersom den beslutter å unnlate, helt eller delvis, å etterkomme en anmodning om bistand, eller å utsette å etterkomme anmodningen, og den skal begrunne sin beslutning.

4. Før den anmodede stat avslår en anmodning om bistand eller utsetter å etterkomme anmodningen, skal den vurdere om det kan ytes bistand på visse vilkår som den anser som nødvendige. Dersom den anmodende stat godtar bistand på disse vilkår, skal den oppfylle vilkårene.

Del II

Særlige bestemmelser

Artikkel 4

Lokalisering og identifisering av personer og gjenstander

Vedkommende myndigheter i den anmodede stat skal gjøre sitt ytterste for å bringe på det rene hvor de personer og gjenstander som er nevnt i anmodningen befinner seg, og fastslå deres identitet.

Artikkel 5

Forkynning av dokumenter

1. Den anmodede stat skal forkynne ethvert dokument som den har fått oversendt til forkynning.
2. Forkynning kan utføres ved formløs overlevering til den som skal få det forkynt. Dersom den anmodende stat uttrykkelig ber om det, skal den anmodede stat forkynne dokumentet på den måte som er foreskrevet i dens egen lovgivning om forkynning av tilsvarende dokumenter, eller på en særskilt måte som er forenlig med denne lovgivning.
3. Forkynningen skal dokumenteres ved en kvittering som er datert og undertegnet av den som har fått dokumentet forkynt, eller ved en erklæring avgitt av den anmodede stat om at forkynningen er utført, med angivelse av tidspunktet for forkynningen og på hvilken måte den ble utført. Dersom forkynningen ikke kan utføres, skal den anmodede stat umiddelbart meddele den anmodende stat grunnene til dette.
4. Anmodninger om forkynning av stevning for en anklaget person som oppholder seg på den anmodede stats territorium, skal oversendes den sentrale myndighet minst tretti (30) dager før fastsatt dato for frammøte.

Artikkel 6

Fremskaffelse av opplysninger, dokumenter, registre og gjenstander

1. Den anmodede stat skal fremskaffe kopier av offentlig tilgjengelige opplysninger, dokumenter og registre fra departementer og offentlige organer.
2. Den anmodede stat kan fremskaffe opplysninger, dokumenter, registre og gjenstander som et departement eller offentlig kontor har i sin besittelse, men som ikke er offentlig tilgjengelige, i den samme utstrekning og på de samme vilkår som de ville blitt stilt til rådighet for vedkommende stats egne rettshåndhevende og rettslige myndigheter.
3. Den anmodede stat kan fremskaffe bekreftede kopier av dokumenter eller registre, med mindre den anmodende stat uttrykkelig ber om originaleksemplarer.
4. Originaleksemplarer av dokumenter, registre eller gjenstander som er fremskaffet for den anmodende stat, skal på anmodning leveres tilbake til den anmodede stat så snart som mulig.
5. I den grad det ikke er forbudt etter den anmodede stats lovgivning, skal dokumenter, registre eller gjenstander fremskaffes i en slik form eller med en slik bekreftelse som den anmodende stat måtte angi, slik at de kan tillates brukt etter den anmodende stats lovgivning.

Artikkel 7

Ransaking og beslag

1. Den anmodede stat skal etterkomme en anmodning om ransaking og beslag.
2. Vedkommende myndighet som har etterkommet en anmodning om ransaking og beslag, skal gi de opplysninger som den anmodende stat ber om vedrørende, men ikke begrenset til, de beslaglagte dokumenters, registres eller gjenstanders identitet og tilstand, hvorvidt de er fullstendige og intakte, og hvem som har hatt dem i sin besittelse, samt omstendighetene omkring beslaget.
3. Dersom den anmodende stat får kjennskap til at en person som befinner seg i den anmodede stat, og som ikke er anklaget under rettsforfølgingen, har rett til en beslaglagt gjenstand, skal enhver overlevering av en slik gjenstand til den anmodende stats myndigheter skje under den forutsetning at gjenstanden returneres på den anmodende stats bekostning når rettsforfølgingen er avsluttet.

Artikkel 8

Bevisopptak i den anmodede stat

1. En person som er bedt om å avgi vitneforklaring og legge fram dokumenter, registre eller gjenstander i den anmodede stat, skal om nødvendig være pålagt å møte og avgi vitneforklaring, og legge fram disse dokumenter, registre eller gjenstander i samsvar med den anmodede stats lovgivning.
2. I den grad det ikke er forbudt etter den anmodede stats lovgivning, skal tjenestemenn fra den anmodende stat og andre personer som er nevnt i anmodningen, ha tillatelse til å være til stede når anmodningen etterkommes, og til å delta i rettsforfølgningen i den anmodede stat.
3. Retten til å delta i rettsforfølgning skal omfatte en rett for dommere og tjenestemenn fra den anmodende stat til å foreslå spørsmål, og en rett for anklagedes advokat til å stille direkte spørsmål. De som er til stede når anmodningen etterkommes, skal ha tillatelse til å ta ordrett referat fra forhandlingene. Det skal være tillatt å bruke tekniske hjelpemidler til å ta et slikt ordrett referat.

Artikkel 9

Tilstedeværelse når anmodninger etterkommes

I den grad det ikke er forbudt etter den anmodede stats lovgivning, skal personer som er nevnt i anmodningen ha tillatelse til å være til stede når anmodningen etterkommes.

Artikkel 10

Å overføre fengslede personer

for å avgi forklaring eller bistå under etterforskning

1. En person som soner en dom i den anmodede stat, skal på anmodning fra den anmodende stat overføres midlertidig til den anmodende stat for å bistå under etterforskningen eller møte som vitne under rettsforhandlingene, forutsatt at vedkommende samtykker i overføringen.
2. Når den overførte personen skal holdes fengslet i henhold til den anmodede stats lovgivning, skal den anmodende stat holde vedkommende fengslet, og skal sende den fengslede personen tilbake så snart som mulig etter at anmodningen er etterkommet.
3. Når den idømte straffen er sonet, eller når den anmodede stat underretter den anmodende stat om at det ikke lenger er nødvendig å holde den overførte personen fengslet, skal

vedkommende løslates og behandles som en person som oppholder seg i den anmodende stat i henhold til en anmodning om frammøte.

Artikkel 11

Å fremskaffe bevis eller yte etterforskningsbistand i den anmodende stat

1. På anmodning skal den anmodede stat oppfordre en person om å bistå i en etterforskning eller møte som vitne i den anmodende stat, og skal forsøke å oppnå vedkommendes samtykke. Når den anmodende stat forsøker å oppnå dette samtykke, skal den opplyse vedkommende om hvilke utgifter som vil bli dekket.
2. Anmodningen skal angi omlag hvilken godtgjøring som vil bli utbetalt, samt hvilke reise- og oppholdsutgifter som refunderes av den anmodende stat.
3. På anmodning fra den anmodende stat kan den anmodede stat gi vedkommende et forskudd som skal refunderes av den anmodende stat.

Artikkel 12

Immunitet

1. Med forbehold for artikkel 10 nr. 2 skal en person som, etter samtykke, oppholder seg i den anmodende stat etter å ha mottatt en anmodning om frammøte, herunder forkynning av stevning, ikke straffeforfølges, utleveres, fengsles eller på annen måte få sin personlige frihet innskrenket i vedkommende stat på grunn av handlinger eller unnlatelser forut for vedkommendes utreise fra den anmodede stat, og skal heller ikke være forpliktet til å avgi forklaring under noen annen rettsforhandling enn den som anmodningen gjelder.
2. Nr. 1 får ikke lenger anvendelse dersom en person som fritt kan forlate den anmodende stat, ikke har forlatt staten innen femten (15) dager etter å ha mottatt offisiell underretning om at hans/hennes nærvær ikke lenger er nødvendig, eller dersom vedkommende etter å ha forlatt staten har vendt tilbake av fri vilje.
3. En person som unnlater å møte i den anmodende stat etter å ha mottatt en anmodning, skal ikke gjøres til gjenstand for noen sanksjon eller noe tvangsmiddel i den anmodede eller den anmodende stat.

Artikkel 13

Utbytte av straffbare handlinger

1. Den anmodede stat skal på anmodning gjøre sitt ytterste for å bringe på det rene om et utbytte av en straffbar handling er å finne innen dens jurisdiksjon, og skal underrette den anmodende stat om utfallet av sine undersøkelser.
2. Når det i henhold til nr. 1 blir funnet et mulig utbytte av en straffbar handling, skal den anmodede stat treffe de tiltak som er tillatt etter dens lovgivning, for å holde tilbake og sikre inndragning av dette utbytte.
3. Utbytte inndratt i henhold til denne traktat, skal tilfalle den anmodede stat, med mindre det er avtalt noe annet.

Artikkel 14

Erstatning og inndrivelse av bøter

Den anmodede stat skal i den grad det er tillatt etter dens lovgivning, yte bistand med hensyn til erstatning til dem som er ofre for straffbare handlinger, og innkreving av bøter ilagt som straff under straffeforfølgning.

Avtale mellom Norge og Thailand om gjensidig hjelp i straffesaker 20 mai 1999

Regjeringen i Kongeriket Norge og regjeringen i Kongeriket Thailand, heretter kalt partene, som ønsker å opprettholde og styrke de mangeårige bånd som forener de to land og forpliktet seg til effektiv gjensidig bistand i straffesaker, er blitt enige om følgende:

Artikkel 1

Plikt til å bistå

1. Partene er enige om å yte hverandre gjensidig bistand i forbindelse med etterforskning, straffeforfølging og andre prosesser som gjelder straffesaker, i samsvar med bestemmelsene i denne traktat.
2. Bistanden skal omfatte, men ikke begrense seg til:
 - a) å ta opp vitneprov og forklaring fra personer;
 - b) å framskaffe dokumenter, registre og bevismateriale;
 - c) å forkynne dokumenter;
 - d) å etterkomme anmodninger om ransaking og beslag;
 - e) å overføre fengslede personer for vitneavhør;
 - f) å lokalisere personer;
 - g) å bistå i forbindelse med beslagleggelse og rettergang vedrørende inndraging.
3. Bistand skal gis uten hensyn til om de handlinger som etterforskningen, straffeforfølgingen eller rettsforhandlingene hos den anmodende part gjelder, er forbudt etter den anmodede parts lovgivning, eller om domstolene hos den anmodede part ville ha hatt jurisdiksjon med hensyn til slike handlinger under tilsvarende omstendigheter.
4. Den handlingen som er årsaken til en anmodning om bistand som referert til i artikkel 1 nr. 2 (d), (e) og (g), må være et lovbrudd som er straffbart etter begge parters lovgivning.
5. Denne traktat skal bare gjelde gjensidig bistand mellom de to partenes rettshåndhevende myndigheter og er ikke ment eller utformet for å yte slik bistand til private parter.

6. Denne traktat skal ikke gjelde iverksettelse av arrestordrer eller militære overtredelser. I denne traktats forstand er militære overtredelser brudd på militære lover og bestemmelser, som ikke er lovovertrædelser etter den alminnelige straffelov.

Artikkel 2

Begrensninger med hensyn til å etterkomme anmodninger

1. Den anmodede part kan avslå å etterkomme en anmodning i den grad:
 - a) etterkommelse av anmodningen ville være til skade for den anmodede parts suverenitet, sikkerhet eller andre vesentlige offentlige interesser; eller
 - b) anmodningen gjelder en politisk lovovertrædelse.
2. Før den avslår å etterkomme en anmodning i henhold til denne artikkel, skal den anmodede part avgjøre om bistand kan gis på slike betingelser som den finner nødvendig. Hvis den anmodende part godtar at bistanden gis på disse betingelser, skal den overholde betingelsene.
3. Hvis etterkommelsen av en anmodning kommer i konflikt med pågående etterforskning, rettsforfølging eller rettsforhandlinger hos den anmodede part, kan denne part vente med å etterkomme anmodningen, eller stille de betingelser som den finner nødvendig for å etterkomme anmodningen, etter konsultasjoner med den anmodende part.
4. Den anmodede part skal omgående informere den anmodende part om grunnen til at den avslår eller utsetter å etterkomme en anmodning.

Artikkel 3

Sentralmyndigheter

1. En anmodning etter denne traktat skal presenteres direkte for den anmodede parts sentralmyndighet av den anmodende parts sentralmyndighet.
2. For Kongeriket Norge skal sentralmyndigheten være Justisdepartementet, eller en myndighet som er utpekt av dette departement.
3. For Kongeriket Thailand skal sentralmyndigheten være riksadvokaten eller en person som er utpekt av ham.

Artikkel 4

Innholdet av anmodninger om gjensidig bistand

1. En anmodning om bistand skal settes fram skriftlig på språket til den anmodede part eller på engelsk. Alle vedlagte dokumenter skal være oversatt til språket til den anmodede part, eller til engelsk. Dokumenter som skal forkynnes i henhold til artikkel 10, skal være oversatt til den anmodede parts språk, med mindre den personen som skal få dem forkynt, er borger av den anmodende part. I sistnevnte tilfelle skal dokumentene være på språket til den anmodende part, og de skal være vedlagt en oversettelse til engelsk.
2. Anmodningen skal inneholde følgende:
 - a) navnet på den myndighet som leder etterforskningen, rettsforfølgingen eller rettsforhandlingene som anmodningen gjelder,
 - b) saken som er gjenstand for etterforskning, rettsforfølging eller rettsforhandlinger, og etterforskningens, rettsforfølgingens eller rettsforhandlingenes art,
 - c) en beskrivelse av det bevismateriale eller den informasjon som ønskes, eller de bistandshandlinger det blir bedt om,
 - d) formålet med bevismateriale, informasjonen eller annen bistand, og en redegjørelse for eller teksten til de relevante lover, unntatt i de tilfeller hvor anmodningen gjelder forkynning av dokumenter.
3. Så langt det passer skal en anmodning også inneholde:
 - a) tilgjengelig informasjon om identiteten og oppholdsstedet til den personen som skal lokaliseres,
 - b) identiteten og oppholdsstedet til den personen som noe skal forkynnes for, hvilken forbindelse denne personen har til etterforskningen, rettsforfølgingen eller rettsforhandlingene, og måten forkynningen skal skje på,
 - c) identiteten og oppholdsstedet til personer som man ønsker skal avgi forklaring,
 - d) en nøyaktig beskrivelse av det stedet eller den personen som skal ransakes og av de gjenstander som skal beslaglegges,
 - e) en beskrivelse av måten vitneprov eller forklaringer skal tas opp og registreres på,
 - f) en liste over de spørsmål som skal besvares,
 - g) en beskrivelse av eventuell særskilt prosedyre som skal følges ved etterkommelsen av anmodningen,

- h) informasjon om hvilken godtgjørelse en person som møter fram på den anmodende parts territorium, vil ha rett til, og hvilke utgifter som han/hun vil få dekket, og
- i) enhver annen informasjon som kan gjøre det lettere for den anmodede part å etterkomme anmodningen.

Artikkel 5

Etterkommelse av anmodningen

Den anmodede parts sentralmyndighet skal omgående etterkomme anmodningen eller, der det er nødvendig, oversende den til den myndighet som har jurisdiksjon til det. De kompetente myndigheter hos den anmodede part skal etterkomme anmodningen i den utstrekning det er tillatt etter deres nasjonale lovgivning.

Artikkel 6

Kostnader

1. Den anmodede part skal, med forbehold for nr. 2 i denne artikkel, bære alle kostnader i forbindelse med etterkommelsen av anmodningen, med unntak av honorarer til sakkyndige vitner og godtgjørelse og utgifter i forbindelse med reisen til personer i henhold til artikkel 12 og artikkel 16. Disse honorarer, godtgjørelser og utgifter skal betales av den anmodende part.
2. Hvis den anmodede parts sentralmyndighet underretter den anmodende parts sentralmyndighet om at det vil medføre ekstraordinære kostnader eller kreve ekstraordinær bruk av andre ressurser å etterkomme anmodningen, eller den av andre grunner ber om det, skal de sentrale myndigheter rådføre seg med hverandre for å komme til enighet om betingelsene anmodningen skal etterkommes på og måten kostnadene skal fordeles på.

Artikkel 7

Begrensninger med hensyn til bruk

1. Informasjon og bevismateriale som man har fått hånd om i henhold til denne traktat, samt informasjon som er avledet derav, skal ikke brukes til andre formål enn de som er nevnt i anmodningen, uten forhåndssamtykke fra den anmodede part.
2. Den anmodende part kan kreve at anmodningen om bistand, dens innhold, dokumenter som er forbundet med den, samt selve etterkommelsen skal være taushetsbelagt. Hvis anmodningen ikke kan etterkommes uten at taushetspålegget blir brutt, skal

- den anmodede part informere den anmodende part om dette, og denne skal så avgjøre om anmodningen likevel skal etterkommes.
3. Den anmodede part kan kreve at informasjon eller bevismateriale som er skaffet til veie, og informasjon som er avledet derav, skal være taushetsbelagt i samsvar med betingelser som den skal gjøre nærmere rede for. I så fall skal den anmodende part overholde betingelsene i den utstrekning informasjonen eller bevismateriale ikke behøves i en offentlig rettssak som er et resultat av etterforskningen, rettsforfølgningen eller rettsforhandlingene som er beskrevet i anmodningen.

Artikkel 8

Opptak av vitneprov og forklaringer og framskaffelse av bevismateriale på den anmodede parts territorium

1. Etter en anmodning om at en person blir innkalt for å vitne, avgi forklaring eller framskaffe dokumenter, registre eller gjenstander hos den anmodede part, kan vedkommende person tvinges til å gjøre dette på samme måte og i samme grad som om det gjaldt strafferettslig etterforskning, rettsforfølgning eller rettsforhandlinger hos den anmodede part.
2. Hvis en person som nevnt i nr. 1 i denne artikkel påberoper seg immunitet, inhabilitet eller taushetsplikt etter den anmodende parts lovgivning, kan forklaring likevel tas opp og kravet gjøres kjent for den anmodende part, slik at dennes myndigheter kan ta stilling til det.
3. Den anmodede part skal på anmodning på forhånd opplyse om sted og dato for bevisopptaket.
4. Den anmodede part kan tillate at personer som er nærmere spesifisert i en anmodning, er til stede som vitner til opptak av vitneprov eller forklaring under etterkommelsen av nevnte anmodning på dens territorium, og den kan gi en slik person tillatelse til å forhøre den personen, hvis vitneprov eller forklaring man er interessert i, i den grad dette ikke er forbudt etter den anmodede parts lovgivning.
5. Forretningsdokumenter som er skaffet til veie i henhold til denne artikkel, skal bekreftes av den person som er ansvarlig for å ta hånd om dem. Hvis ikke den anmodende part har bedt om noe annet, skal det ikke behøves nærmere attestering.

Artikkel 9

Framskaffelse av registre fra departementer eller offentlige organer

1. Den anmodede part skal framskaffe kopier av offentlig tilgjengelige registre fra departementer eller offentlige organer.
2. Den anmodede part kan framskaffe registre eller opplysninger som et departement eller et offentlig organ har i sin besittelse, men som ikke er offentlig tilgjengelig, i samme utstrekning og på de samme vilkår som disse ville blitt stilt til rådighet for vedkommende stats egne rettshåndhevende eller rettslige myndigheter. Den anmodede part kan helt eller delvis avslå å etterkomme en anmodning i henhold til dette nummer.
3. Dokumenter som er skaffet til veie i henhold til denne artikkel, skal bekreftes av den tjenestemannen som har ansvaret for å ta hånd om dem. Med mindre den anmodende part ber om det, skal det ikke behøves noen nærmere bekreftelse.

Artikkel 10

Forkynning av dokumenter

1. Den anmodede part skal forkynne ethvert rettslig dokument som den anmodende part har oversendt til dette formål.
2. En anmodning om forkynning av et dokument som krever at en person skal møte for en instans hos den anmodende part, skal oversendes i rimelig tid før frammøtet er berammet.
3. Den anmodede part skal dokumentere forkynningen ved å sende tilbake en datert kvittering som er undertegnet av den som har fått dokumentet forkynt, eller en erklæring undertegnet av den tjenestemannen som har forestått forkynningen, med nærmere angivelse av tidspunktet for forkynningen og hvilken måte den ble utført på.
4. En person som i henhold til denne artikkel har fått forkynt et rettslig dokument som krever at han/hun møter fram på den anmodende parts territorium, skal ikke gjøres til gjenstand for noe sivilt eller strafferettslig tap av rettigheter eller annen rettslig sanksjon eller frihetsbegrensning, om han/hun unnlater å etterkomme anmodningen, selv om dokumentet inneholder et varsel om straff.

Artikkel 11

Ransaking og beslag

1. En anmodning om ransaking, beslag og overlevering av gjenstander til den anmodende part skal imøtekommes i den utstrekning den anmodede parts lovgivning tillater det.

2. Enhver tjenestemann hos den anmodede part som har en beslaglagt gjenstand i sin forvaring, skal, ved hjelp av formular A, som er et vedlegg til denne traktaten, bekrefte at gjenstanden fortsatt er i forvaring, samt bekrefte gjenstandens identitet og dens tilstand. Hvis ikke den anmodende part ber om det, skal det ikke behøves noen nærmere attesting.

Artikkel 12

Overføring av fengslede personer for vitneavhør

1. En person som sitter i fengsel på den anmodede parts territorium, og som trengs som vitne på den anmodende parts territorium, skal transporteres til sistnevnte stat hvis vedkommende person og den anmodede part samtykker i dette.
2. For denne artikkel gjelder følgende:
 - a) Mottakerstaten skal ha myndighet og forpliktelse til å holde den overførte personen fengslet, med mindre avsenderstaten har gitt fullmakt til noe annet.
 - b) Mottakerstaten skal sende den overførte personen tilbake til fengsel i avsenderstaten så snart omstendighetene tillater det, eller i henhold til avtale.
 - c) Mottakerstaten skal ikke forlange at avsenderstaten innleder utleveringsforhandlinger for å få tilbake den overførte personen.
 - d) Den tiden en overført person tilbringer i fengsel i mottakerstaten skal trekkes fra eventuell fengselsstraff idømt av avsenderstaten for straffbare forhold som vedkommende var i fengsel for før overføringen.

Artikkel 13

Lokalisering av personer

1. Den anmodede part skal treffe alle nødvendige tiltak for å lokalisere personer som man tror befinner seg på denne parts territorium, og som trengs i forbindelse med en strafferettslig etterforskning, rettsforfølging eller rettsforhandlinger på den anmodende parts territorium.
2. Den anmodede part skal så snart som mulig meddele resultatet av sine undersøkelser til den anmodende part.

Artikkel 14

Beslag av utbytte eller ting brukt ved straffbare handlinger

1. I samsvar med bestemmelsene i denne artikkel kan en part anmode om at utbytte av eller ting brukt ved straffbare handlinger blir beslaglagt.
2. En anmodning om beslag skal inneholde:
 - a) (i) en beslutning om beslag hvis det dreier seg om en anmodning fra Norge,
(ii) en erklæring som viser til en beslutning fra kompetente myndighet eller en rettsavgjørelse som gir adgang til beslag hvis det dreier seg om en anmodning fra Thailand;
 - b) enten:
 - (i) en oppsummering av sakens fakta, inkludert en beskrivelse av den straffbare handlingen, hvor og når den ble begått, en referanse til de relevante lovbestemmelser og grunnlaget mistanken er basert på, eller
 - (ii) en kopi av inndragingsdommen hvis det foreligger en slik dom;
 - c) i den utstrekning det er mulig, en beskrivelse av de gjenstander som ønskes beslaglagt, eller som man tror er tilgjengelige for inndragning, og deres forbindelse til den personen som rettsforfølgningen er innledet eller skal innledes mot.

Artikkel 15

Fullbyrning av inndragingsdommer

1. Denne artikkelen gjelder en dom som er avsagt av en rett hos den anmodende part i den hensikt å inndrive eller inndra utbytte av eller ting brukt ved en straffbar handling, i den utstrekning det er mulig etter den anmodede parts lovgivning.
2. En anmodning om bistand til å fullbyrde en slik dom skal vedlegges en kopi av dommen, bekreftet av en tjenestemann ved den domstolen som avsa dommen, eller av sentralmyndigheten, og den skal inneholde informasjon som viser:
 - a) at hverken inndragningsdommen eller avgjørelsen av skyldspørsmålet for de straffbare handlinger som dommen knytter seg til er gjenstand for anke,
 - b) at dommen kan fullbyrdes på den anmodende parts territorium,
 - c) der det er hensiktsmessig, hvilke eiendeler som er tilgjengelig for inndraging, eller hvilke eiendeler som er

- grunnlaget for at man søker bistand, og forholdet mellom nevnte eiendeler og den personen som dommen er rettet mot, og
- d) der det er aktuelt, den interesse andre enn den personen som dommen er rettet mot, måtte ha i eiendelene, hvis slik informasjon er kjent.
3. Hvis den anmodede parts lovgivning ikke tillater at en anmodning etterkommes fullt ut, skal den anmodede part etterkomme anmodningen i den utstrekning den er i stand til det.
 4. Eiendeler som den anmodede part får hånd om gjennom fullbyrdelsen av en slik inndragningsdom som denne artikkelen gjelder, skal beholdes av den anmodede part, med mindre det er blitt anmodet om eller avtalt noe annet.

Artikkel 16

Frammøte på den anmodende parts territorium

Hvis det er behov for at en person som befinner seg på den anmodede parts territorium, møter fram på den anmodende parts territorium, skal den anmodede parts sentrale myndighet oppfordre vedkommende person til å møte fram for den rette myndighet hos den anmodende part, og angi i hvilken utstrekning utgiftene vil bli dekket. Svaret fra vedkommende person skal omgående meddeles den anmodende part.

Artikkel 17

Immunitet

1. Uten at det berører artikkel 12, skal ingen person som befinner seg på den anmodende parts territorium for å vitne eller avgi forklaring i henhold til bestemmelsene i denne avtale, stevnes eller fengsles, straffefølges, straffes, utleveres eller få sin personlige frihet innskrenket på annen måte på grunn av straffbare handlinger som ble begått forut for vedkommendes utreise fra den anmodede parts territorium.
2. Immuniteten som gis etter denne artikkel, skal oppheves når vedkommende person, etter å ha hatt anledning til å forlate den anmodende parts territorium i 15 dager etter at han/hun er blitt underrettet om at vedkommende myndighet ikke lenger har behov for hans/hennes nærvær, likevel er blitt værende på denne parts territorium, eller har kommet frivillig tilbake etter å ha forlatt det.

Artikkel 18

Tilbakelevering av dokumenter, registre og gjenstander

Den anmodende part skal så snart som mulig levere tilbake dokumenter, registre og gjenstander som er stilt til rådighet i forbindelse med etterkommelsen av en anmodning, med mindre den anmodede part gir avkall på dem.

Artikkel 19

Forholdet til andre avtaler og til nasjonal lovgivning

Bistand og prosedyrer som er fastsatt i denne avtale skal ikke hindre noen av partene i å gi bistand i samsvar med bestemmelsene i andre internasjonale avtaler som de måtte være part i, eller i samsvar med bestemmelsene i sin nasjonale lovgivning.

Artikkel 20

Ratifikasjon og ikrafttreden

1. Denne avtale er gjenstand for ratifikasjon. Ratifikasjonsdokumentene skal utveksles i Bangkok så snart som mulig.
2. Denne avtale skal tre i kraft ved utvekslingen av ratifikasjonsdokumentene.

Artikkel 21

Oppsigelse

Hver av partene kan si opp denne avtalen ved skriftlig note til den annen part gjennom diplomatiske kanaler. Oppsigelsen skal tre i kraft seks måneder etter at note er sendt.

SOM EN BEKREFTELSE PÅ DETTE har de undertegnede, som er behørig bemyndiget til det av sine respektive regjeringer, undertegnet denne avtale.

UTFERDIGET i den i to eksemplarer, på språkene norsk, thai og engelsk, med samme gyldighet for alle versjonene. Hvis det oppstår uenighet om fortolkningen, skal den engelske teksten gå foran.

FOR REGJERINGEN I
KONGERIKET NORGE

FOR REGJERINGEN I
KONGERIKET THAILAND

FORMULAR A

Jeg,
(navn)

bekrefter at jeg er ansatt i
(tittel)

..... Jeg har mottatt til
(navn på)

forvaring de nedenfor anførte gjenstander fra
(navn på person)

den i
(dato) (sted)

Jeg overlater de nevnte gjenstander til forvaring

hos
(navn)

den i
(dato) (sted)

i samme stand som jeg mottok dem (eller som anført nedenfor, hvis det har skjedd endringer).

Beskrivelse av gjenstandene:

Endringer i tilstand mens gjenstandene har befunnet seg i min varetekt:

.....
underskrift

.....
tittel

OFFISIELT STEMPEL

.....
sted

.....
dato

Avtale mellom Norge og USA om utlevering 9 juni 1977

Avtale mellom Kongeriket Norge og Amerikas Forente Stater om utlevering.

Kongeriket Norges regjering og Amerikas Forente Staters regjering; som ønsker å utarbeide en ny avtale om gjensidig utlevering av lovbrytere; er blitt enige om følgende:

Artikkel 1

Under de forhold og på de vilkår som fremgår av denne avtale, samtykker hver av de kontraherende stater i å utlevere til den annen stat enhver person som påtreffes på dens territorium og som er siktet eller dømt for et lovbrudd som omfattes av artikkel 2, enten det er begått innen den annen stats jurisdiksjonsområde, eller utenfor dette på de vilkår som er fastsatt i artikkel 3.

Artikkel 2

1. Utlevering skal innrømmes for ethvert lovbrudd som er beskrevet i den liste som følger som vedlegg til denne avtale, og som er en integrerende del av avtalen, bare på følgende to vilkår:
 - a) Lovgivningen i den anmodende stat som gjaldt da lovbruddet ble begått, gir hjemmel for frihetsberøvelse i mer enn ett år, eller dødsstraff, og
 - b) lovgivningen i den anmodede stat gir i alminnelighet hjemmel for frihetsberøvelse i mer enn ett år, eller dødsstraff, dersom lovbruddet var blitt begått på den anmodede stats territorium.
2. Dersom den person som er begjært utlevert allerede er dømt i den anmodende stat, skal utlevering bare skje når den frihetsstraff som tidligere er idømt, utgjør minst fire måneder, og det gjenstår minst fire måneder til soning.
3. Utlevering skal også innrømmes for forberedelse til, forsøk på, sammensvergelse eller medvirkning til lovbrudd som omfattes av punkt 1 i denne artikkel. Forberedelse eller forsøk omfatter også

”conspiracy” i samsvar med lovgivningen i De Forente Stater. Reglene i dette punkt kommer bare til anvendelse når lovbruddet etter begge staters lovgivning kan straffes med mer enn ett års fengsel eller annen form for frihetsstraff eller med dødsstraff.

4. Et lovbrudd skal gi grunnlag for utlevering uten hensyn til om det etter lovgivningen i de to stater hører til samme kategori av lovbrudd som kan gi grunnlag for utlevering etter første eller tredje punkt i denne artikkel, og uten hensyn til om lovgivningen i den anmodede stat klassifiserer lovbruddet på samme måte.
5. Utlevering kan også skje for et lovbrudd når jurisdiksjon for en føderal domstol i De Forente Stater forutsetter bruk av postvesen eller et kommunikasjons- eller transportmiddel mellom delstatene.
6. Dersom anmodningen om utlevering omfatter flere lovbrudd som hver for seg kan straffes med frihetsberøvelse etter lovgivningen i den anmodende og den anmodede stat, og noen av dem ikke fyller vilkåret med hensyn til lengden av den straff som kan idømmes, skal den utøvende myndighet i den anmodede stat kunne innrømme utlevering for disse lovbrudd.

Artikkel 3

1. I forhold til denne avtale omfatter hver kontraherende stats territorium hele det territorium som staten utøver jurisdiksjon over, herunder luftrom og territorialfarvann, og skip og luftfartøy registrert i vedkommende kontraherende stat dersom skipet er på åpent hav eller luftfartøyet under flyvning da lovbruddet ble begått. Luftfartøy skal anses å være under flyvning fra det tidspunkt da motorkraft blir anvendt i den hensikt å ta av til det tidspunkt da landingskjøringen er avsluttet. I tilfelle av tvungen landing skal flyvningen anses for å fortsette inntil kompetente myndigheter overtar ansvaret for luftfartøyet og for personer og gods om bord.
2. Reglene i foregående punkt utelukker ikke utøvelse av strafferettslig jurisdiksjon i samsvar med lovgivningen i den anmodede stat.
3. Når det lovbrudd som det er begjært utlevering for, er begått utenfor den anmodende stats territorium, skal den administrative myndighet i den anmodede stat kunne innrømme utlevering dersom denne stat ville hatt jurisdiksjon overfor et slikt lovbrudd under lignende forhold.

Artikkel 4

1. Ingen av de kontraherende stater er forpliktet til å utlevere sine egne borgere, men den administrative myndighet i den anmodede stat skal, dersom lovgivningen i denne stat ikke er til hinder for det, ha adgang til å utlevere dem dersom den finner at det vil være riktig å gjøre det.
2. Dersom utlevering ikke innrømmes i henhold til punkt 1 i denne artikkel, skal den anmodede stat oversende saken til sine kompetente myndigheter med henblikk på strafforfølgning.

Artikkel 5

1. Utlevering skal bare tillates når bevisene etter lovgivningen i den anmodede stat ville vært tilstrekkelig grunnlag for at vedkommende ble pågrepet ("the committal for trial of the person sought") dersom det lovbrudd han er siktet for, var blitt begått på den anmodede stats territorium eller til å godtgjøre at han er identisk med den person som er dømt av domstolene i den anmodende stat.
2. I tilfelle en anmodning fremsettes overfor den norske regjering, skal norske myndigheter i spesielle tilfelle, i samsvar med norsk utleveringslov, ha rett til å kreve bevis som grunnlag for å vurdere om en tidligere domfelt er skyldig. Utlevering kan nektes dersom disse supplerende bevis finnes utilstrekkelige.

Artikkel 6

Dersom lovgivningen i den anmodede stat ikke er til hinder for det, kan den person som er begjært utlevert, meddele myndighetene i denne stat at han gir avkall på en nærmere prøving av om han kan utleveres. Den anmodede stat kan deretter treffe vedtak som innebærer at den person som er begjært utlevert kan overleveres til representanter for den anmodende stats myndigheter.

Artikkel 7

1. Utlevering kan ikke tillates i følgende tilfelle:
 - a) Når den person som er begjært utlevert på den anmodede stats territorium er under strafforfølgning eller er blitt frikjent eller straffet for det lovbrudd utleveringsbegjæringen gjelder. Dersom det i Norge er gitt påtaleunntatelse eller saken er henlagt som følge av mangel på bevis, kan utlevering bare tillates dersom vilkårene etter norsk lov er til stede.

- b) Når adgangen til å reise straffesak eller fullbyrdelse av straffen for det lovbrudd utleveringsbegjæringen gjelder er foreldet etter lovgivningen i den anmodende eller anmodede stat.
 - c) Dersom det lovbrudd utleveringsbegjæringen gjelder, anses som et politisk lovbrudd av den anmodede stat, eller dersom den person som er begjært utlevert godtgjør at anmodningen om utlevering i virkeligheten er fremmet i den hensikt å saksøke eller straffe ham for et lovbrudd av politisk karakter.
 - d) Dersom det gjelder et militært lovbrudd, med mindre dette er straffbart etter ikke-militær lovgivning som fastsatt i artikkel 2.
2. Utlevering kan nektes i følgende tilfelle:
- a) Når den person som er begjært utlevert i en tredje stat, har vært straffeforfulgt og er blitt frikjent, eller har sonet straffen eller er blitt benådet.
 - b) Dersom den anmodede stat i spesielle tilfelle har grunn til å tro at utlevering vil være uforenlig med humanitære hensyn, særlig på grunn av vedkommendes alder, helse eller andre personlige forhold.
3. Utlevering kan nektes av enhver annen grunn som er hjemlet i den anmodede stats lovgivning.

Artikkel 8

Dersom det lovbrudd utleveringsbegjæringen gjelder kan straffes med døden etter lovgivningen i den anmodende stat, og lovgivningen i den anmodede stat ikke gir hjemmel for dødsstraff for lovbruddet, kan utlevering nektes med mindre den anmodende stat gir en slik tilsikring som den anmodede stat finner tilfredsstillende om at dødsstraff ikke vil bli idømt, eller dersom den blir idømt, ikke vil bli fullbyrdet.

Artikkel 9

Når en person som er begjært utlevert er under strafforfølgning eller på lovlig måte tilbakeholdt på den anmodede stats territorium for et annet lovbrudd enn det utleveringsbegjæringen gjelder, kan avgjørelsen av utleveringsbegjæringen utsettes inntil saksbehandlingen er avsluttet, og den straff som han er eller måtte bli idømt i sin helhet er fullbyrdet.

Artikkel 10

Avgjørelsen av hvorvidt utlevering på grunnlag av utleveringsbegjæringen skal tillates, treffes i samsvar med den anmodede stats lovgivning, og den person som er begjært utlevert, skal ha adgang til de rettsmidler og den klagerett som denne lovgivning gir hjemmel for.

Artikkel 11

1. Begjæringen om utlevering skal fremmes på diplomatisk veg.
2. Med begjæringen skal følge:
 - a) De nødvendige opplysninger for å bevise identiteten til den person som er begjært utlevert, herunder om mulig fotografier og fingeravtrykk eller kopier av slike, og mulige opplysninger om hans statsborgerskap og bopel.
 - b) En fremstilling av de faktiske forhold i den sak som utlevering begjæres for.
 - c) Teksten til de lover som definerer lovbruddet, den lov som fastsetter straffen for lovbruddet, og den lov som gjelder begrensning av rettsforfølgningen eller soningen av straffen for dette lovbrudd.
3. Dersom begjæringen gjelder en person som er siktet men ennå ikke dømt, må det også følge med en beslutning om arrest avsagt av en dommer eller annen kompetent myndighet på den anmodende stats territorium og dessuten av slike andre bevis som i samsvar med lovgivningen i den anmodede stat ville gi grunnlag for at han ble pågrepet ("his committal for trial") dersom lovbruddet var blitt begått på den anmodede stats territorium.
4. Dersom anmodningen gjelder en person som er kjent skyldig, men ikke har sonet hele den straff han eller hun er ilagt, skal også skyldavgjørelsen og den eventuelle straffedom avsagt på den anmodende stats territorium og en bekreftelse på at straffen ikke er sonet eller på hvor stor del av straffen som gjenstår å sone, følge med.
5. Beslutningen om arrest og vitneforklaring eller annen forklaring, gitt under ed, og de rettsdokumenter som godtgjør at vedkommende er kjent skyldig, og eventuelle supplerende bevis som de norske myndigheter har begjært etter artikkel 5, punkt 2, eller bekreftede kopier av disse dokumenter, skal anerkjennes som bevismidler ved prøvingen av utleveringsbegjæringen dersom de, i tilfelle begjæringen er fremmet av Norge, er undertegnet av eller er vedlagt en attestasjon av en dommer eller annen

embetsmann eller er bevitnet ved Justisdepartementets embetssegl, og i ethvert tilfelle er bekreftet av De Forente Staters prinsipale diplomatiske eller konsulære tjenestemann i Norge, eller, dersom anmodningen er fremmet av De Forente Stater, er forsynt med Utenriksdepartementets embetssegl. Enhver vitneforklaring eller annen forklaring som ikke er avgitt under ed, men som ellers fyller vilkårene etter dette punkt, skal anerkjennes som bevis på samme måte som en vitneforklaring eller annen forklaring avgitt under ed når det fremgår at vedkommende, før sin forklaring for de rettslige myndigheter i den anmodende stat, fikk opplysninger av disse myndigheter om det straffeansvar han ville pådra seg ved falsk eller ufullstendig vitneforklaring.

6. De dokumenter som er omhandlet i punkt 5 i denne artikkel, skal også anerkjennes som bevis dersom de er bekreftet på annen måte som kan anerkjennes i henhold til den anmodede stats lovgivning.
7. Den anmodede stat kan kreve at dokumentene blir oversatt til sitt språk.

Artikkel 12

1. Når det haster, kan de kontraherende stater på diplomatisk veg anmode om pågrepelse og midlertidig fengsling av en siktet eller domfelt person. Anmodningen kan etterkommes dersom den inneholder opplysninger som kan identifisere vedkommende person, en beskrivelse av lovbruddet som han er siktet for, en angivelse av formålet med utleveringsbegjæringen, og uttalelse om at det foreligger en pågripelsesbeslutning eller en ikke oppgjort kjennelse eller dom.
2. Når en anmodning om pågrepelse og midlertidig fengsling er etterkommet, skal den anmodende stat innen fire uker fremme formell utleveringsbegjæring for de administrative myndigheter i den annen stat. Den anmodende stat kan fremme en begrunnet anmodning om en forlengelse av fengslingstiden med inntil tretti dager, og vedkommende rettslige myndighet i den anmodede stat skal ha adgang til å forlenge fengslingstiden. Løslatelse etter disse bestemmelser skal ikke være til hinder for en ny sak om utlevering av vedkommende dersom begjæring om dette senere mottas.

Artikkel 13

1. Dersom den anmodede stat finner det nødvendig med ytterligere bevis eller opplysninger for å kunne ta standpunkt til utleveringsbegjæringen, skal den be den anmodende stat om dette, og den anmodende stat skal sørge for at den anmodede stat får det innen den frist den har fastsatt.
2. Dersom de bevis og opplysninger som det er bedt om ikke er mottatt innen den fastsatte frist eller disse bevis er utilstrekkelige, skal den person som er begjært utlevert, dersom han er fengslet, øyeblikkelig løslates. Dette skal ikke være til hinder for at den anmodende stat kan fremme en ny begjæring om utlevering, bygget på nye bevis, av den samme person og for det samme lovbrudd.

Artikkel 14

1. Den anmodede stat skal uten opphold på diplomatisk veg underrette den anmodende stat om avgjørelsen av utleveringsbegjæringen.
2. Dersom utlevering er innrømmet, skal myndighetene i den anmodende og den anmodede stat avtale tid og sted for overlevering av vedkommende person.
3. Dersom en bemyndigelse eller et vedtak om utlevering av vedkommende er utferdiget av kompetent myndighet, og han ikke er blitt overført fra den anmodede stats territorium innen avtalt tid, skal han løslates. Den anmodede stat kan deretter nekte å utlevere ham for samme lovbrudd.

Artikkel 15

1. En person som er utlevert kan ikke holdes tilbake eller strafforfølges i den anmodende stats territorium for noe annet lovbrudd enn det han er utlevert for, og heller ikke utleveres av denne stat til en tredje stat, med mindre:
 - a) Han har forlatt den anmodende stats territorium etter utleveringen og frivillig vendt tilbake dit;
 - b) Han er blitt i den anmodende stats territorium førtifem dager etter at han hadde adgang til å forlate det; eller
 - c) Den anmodede stat har samtykket i at han holdes i forvaring, blir satt under strafforfølging, straffes eller utleveres til en tredje stat for et annet lovbrudd enn det han ble utlevert for.
2. Bestemmelsene i punkt 1 i denne artikkel gjelder ikke lovbrudd som er begått eller forhold som er inntrådt etter at utleveringen ble innrømmet.

Artikkel 16

Dersom utlevering av en person er begjært til samme tid av en av de kontraherende stater og av en eller flere andre stater, enten for samme lovbrudd eller for andre lovbrudd, skal den anmodede stat avgjøre saken på grunnlag av alle omstendigheter som foreligger, herunder eventuelle relevante bestemmelser i gjeldende avtaler mellom den anmodede og de anmodende stater, den relative grovhet og gjerningsstedet for lovbruddene, tidspunktet for de respektive begjæringer, statsborgerskapet til den person som er begjært utlevert og muligheten for etterfølgende utlevering til en annen stat.

Artikkel 17

Så langt det er forenlig med den anmodede stats lovgivning og under hensyntagen til utenforstående personers rettigheter, som må påses ivaretatt, skal alt løsøre og alle hjelpemidler, verdigjenstander og dokumenter som har sammenheng med lovbruddet, uansett om det er benyttet ved utøvelsen, eller som kan tjene som bevis for påtalemyndigheten i straffesaken, overleveres når utlevering skjer. Dette gjelder selv om utlevering ikke kan settes i verk fordi den siktede er død, forsvunnet eller unnveket.

Artikkel 18

1. Transitt gjennom en av de kontraherende staters territorium av en person som er utlevert til den annen kontraherende stat av en tredje stat skal tillates på følgende vilkår:
 - a) at transittstaten gis underretning på forhånd om den reiserute nevnte person vil benytte;
 - b) at de tjenestemenn som ledsager nevnte person bringer med seg original eller bekreftet kopi av bemyndigelsen eller beslutningen om utlevering; og
 - c) at transitten ikke vil komme i strid med lovgivningen i transittstaten.
2. Den anmodende stat skal godtgjøre transittstaten for alle utlegg som er oppstått i samband med transporten.

Artikkel 19

1. Den anmodede stat skal besørge en undersøkelse av om de bevis og dokumenter som er grunnlaget for en utleveringsbegjæring rettslig sett er tilstrekkelige før den bringes fram for de rettslige myndigheter, og skal sørge for at den anmodende stats interesser blir representert for de kompetente myndigheter i den anmodede stat.

2. Utgifter ved oversettelse av dokumenter og ved overføringen av vedkommende person skal betales av den anmodende stat. Ingen pengekrav skal kunne reises av den anmodende stat overfor den anmodende stat på grunn av at personer som er begjært utlevert, er pågrepet og fengslet, holdt i forvaring, avhørt eller overlevert i samsvar med bestemmelsene i denne avtale.

Artikkel 20

1. Denne avtale skal ratifiseres, og ratifikasjonsdokumentene skal utveksles i Washington så snart som mulig. Den skal tre i kraft den dag ratifikasjonsdokumentene utveksles.
2. Denne avtale skal gjelde ethvert lovbrudd som faller inn under avtalen, enten det er begått før eller etter at traktaten er trådt i kraft, dog skal utlevering ikke tillates for et lovbrudd begått før traktaten er trådt i kraft dersom det ikke var et lovbrudd etter lovgivningen i begge kontraherende stater da det ble begått.
3. Hver av de kontraherende stater kan oppsi denne traktat når som helst ved skriftlig underretning til den annen på diplomatisk veg. Oppsigelsen får virkning seks måneder etter datoen for en slik underretning.

Til bekreftelse herav har de undertegnede, som er behørig bemyndiget til det av sine respektive regjeringer, undertegnet denne avtale.

Utferdiget i to eksemplarer i Oslo den 9 juni 1977 på norsk og engelsk, med samme gyldighet for begge tekster.

Liste over lovbrudd.

1. Mord, herunder overfall med hensikt å begå mord.
2. Drap, også uaktsomt.
3. Forsettlig legemsfornærmelse. Legemsbeskadigelse.
4. Vold mot offentlig tjenestemann.
5. Brudd på lovgivningen om bruk av etsende og skadevirkende stoff på person.
6. Brudd på lovgivningen om seksualforbrytelser overfor mindre-årig eller annen person, herunder voldtekt, utuktig omgang, utuktig handling, rufferi, ulovlig abort.
7. Brudd på lovgivningen om kidnapping, bortføring og ulovlig frihetsberøvelse.
8. Brudd på lovgivningen om å unnlate å hjelpe en avhengig eller på annen måte hjelpeløs person når dette forårsaker alvorlig skade eller døden.
9. Utpressing eller trusler.
10. Brudd på lovgivningen om fengselsopprør; unnvikelse fra fengsel eller annen form for frihetsberøvelse av en person som er siktet, kjent skyldig eller dømt for et lovbrudd som kan straffes med mer enn ett års frihetsberøvelse.
11. Tyveri og annen ulovlig tilegnelse av annens eiendom.
12. Underslag.
13. Ran.
14. Innbruddstyveri.
15. Brannstiftelse.
16. Brudd på lovgivningen om skadeverk.
17. Brudd på sikkerheten ved transport- eller kommunikasjonsmidler, særlig når det utsetter personer som gjør bruk av slike midler for fare; sjørøveri og enhver handling som innebærer mytteri eller opprør ombord på skip eller luftfartøy mot skipsførerens eller kapteinens myndighet; enhver kaping eller overtakelse av kontrollen av eller avvikelse i ruten for luftfartøy eller skip ved bruk av makt eller ved trusel om bruk av makt; ved ødeleggelse eller skade på luftfartøy under flyvning som medfører at det ikke blir flydyktig eller kan innebære en risiko for flysikkerheten; og enhver handling som kan innebære en fare for livet eller den fysiske integritet for passasjerer eller mannskap.
18. Brudd på lovgivningen om pengefalsk og dokumentfalsk.
19. Brudd på lovgivningen om erverv, transport, mottakelse og svik-

- aktig (fraudent) utnyttelse av eiendom, penger, varer, verdipapirer eller lignende interesser, herunder heleri og etterfølgende bistand.
20. Bedrageri (fraud) utøvet bl.a. av kreditorer, debitorer, bankfunksjonærer, daglige (administrative) ledere, ansatte i selskap og andre uten hensyn til om det består et representasjonsforhold.
 21. Brudd på lovgivningen om konkurs og annen offentlig insolvensbehandling.
 22. Falsk forklaring for offentlig myndighet.
 23. Brudd på lovgivningen vedrørende varer, verdipapirer og lignende interesser, herunder utstedelse, registrering, markedsføring, omsetning og salg.
 24. Brudd på lovgivningen om internasjonal handel og internasjonale kapitaloverføringer.
 25. Brudd på lovgivningen om import, eksport og transitt av løsøre, varer og andre omsetningsverdier, herunder brudd på tolllovgivningen.
 26. Brudd på lovgivningen om narkotiske stoffer, cannabis, kokain og dets derivater, psykotrope stoffer og andre farlige stoffer, og kjemikalier.
 27. Brudd på den offentlige helselovgivning.
 28. Brudd på lovgivningen om bestikkelser, herunder handlinger som går ut på å kreve, fremby og motta bestikkelser.
 29. Brudd på lovgivningen om misbruk av offentlig myndighet.
 30. Brudd på lovgivningen om mened, påvirkning til mened, falsk vitneforklaring.
 31. Brudd på lovgivningen om hindring av rettshåndhevelse.
 32. Forsettlig unndragelse av skatter og avgifter.
 33. Brudd på den økonomiske lovgivning når dette skjer til fremme av et oppregnet lovbrudd.

Avtale mellom Norge og Australia om utlevering 9 september 1985

Norge og Australia,
Som ønsker treffe bestemmelser om gjensidig utlevering av personer siktet eller dømt for straffbare lovbrudd,
Er blitt enige om følgende:

Artikkel 1

Utleveringsplikt

1. Hver kontraherende part påtar seg, i henhold til bestemmelsene i denne overenskomst, å utlevere til den annen kontraherende part enhver person som påtreffes innenfor dens territorium, og som av en kompetent myndighet hos den annen kontraherende part er siktet for, eller av slik myndighet er blitt dømt for, et lovbrudd som gir grunnlag for utlevering og som den kontraherende part som anmoder om utlevering, utøver jurisdiksjon over.
2. Utlevering kan avslås hvor lovbruddet som utleveringsbegjæringen gjelder, ble begått utenfor den anmodende stats territorium. Dersom lovbruddet som utleveringsbegjæringen gjelder, ble begått utenfor både den anmodende stats territorium og den anmodede stats territorium, skal den anmodede stat samtykke i utlevering når den ikke selv utøver jurisdiksjon i den spesielle saken, men dens lovgivning fastsetter straff for et lovbrudd begått utenfor dens territorium under liknende forhold.
3. Dersom begjæringen om utlevering avslås bare fordi det lovbrudd begjæringen gjelder, ble begått på territoriet til den anmodede stat, skal denne stat treffe alle passende tiltak i samsvar med sin egen lovgivning for straffeforfølge den begjærte person. Alle utgifter som påløper i forbindelse med forfølgningen i den anmodede stat, skal bæres av denne stat. Den anmodende stat skal underrettes om resultatene av forfølgningen.

Artikkel 2

Territorium

1. I denne Overenskomst betyr en kontraherende parts territorium alt territorium, luftrom og farvann under dens strafferettslige ju-

- risdiksjon, så vel som ethvert fartøy eller luftfartøy på det åpne hav eller i luftrommet over, såfremt det er registrert i territoriet til, eller eies av, vedkommende part.
2. Hvor paragraf 1 ikke får anvendelse, men den anmodende stat utøver jurisdiksjon over et lovbrudd begått mot eller om bord i et fartøy eller et luftfartøy registrert i territoriet til eller eid av den anmodende stat, skal utlevering innrømmes, med forbehold for eventuell konkurrerende jurisdiksjon utøvd av den anmodende stat.
 3. Et lovbrudd som er begått delvis innenfor en kontraherende stats territorium, skal i sin helhet anses for å være blitt begått innenfor dens territorium.

Artikkel 3

Installasjoner på kontinentalsokkelen

Hvor den anmodende stat utøver jurisdiksjon over et lovbrudd begått mot eller om bord i noen midlertidig eller permanent installasjon eller innretning, herunder boreplattformer, på eller over havbunnen på den anmodende stats kontinentalsokkel, skal utlevering innvilges i samme utstrekning som om lovbruddet var blitt begått på den anmodende stats territorium.

Artikkel 4

Lovbrudd som gir grunnlag for utlevering

1. I forhold til overenskomsten her skal lovbrudd som gir grunnlag for utlevering omfatte lovbrudd som uansett hvordan de er beskrevet er straffbare etter loven i begge kontraherende stater med fengsel eller annen frihetsberøvelse i mer enn ett år eller med en strengere straff. Når begjæringen om utlevering gjelder en person domfelt for en slik handling som er ettersøkt med sikte på fullbyrding av en dom på fengselsstraff eller annen frihetsberøvelse, skal utlevering bare finne sted dersom det gjenstår å sone minst fire måneder av den ilagte straff.
2. I forhold til artikkelen her skal det være uten betydning hvorvidt lovene i de kontraherende stater plasserer de handlinger eller unnlatelser som utgjør lovbruddet innenfor samme kategori av lovbrudd eller beskriver lovbruddet med samme eller tilsvarende terminologi.
3. I forhold til artikkelen her skal det ved avgjørelsen av hvorvidt et lovbrudd er straffbart etter loven i begge kontraherende stater tas i betraktning alle aspekter ved de handlinger eller unnlatelser

som den person som begjæres utlevert er anklaget for, uten henvisning til hvordan lovbruddets aspekter er beskrevet i loven i den anmodende stat.

4. Når en person i sitt fravær er blitt kjent skyldig i et lovbrudd som gir grunnlag for utlevering, skal han i forhold til Overenskomsten her anses for ikke å være blitt kjent skyldig i nevnte lovbrudd, men for å være siktet for lovbruddet.

Artikkel 5

Statsborgere

1. Ingen kontraherende part skal ha plikt til å utlevere sine egne statsborgere.
2. Dersom Australia begjærer utlevering av en person som på den tid da utlevering blir begjært, er fast bosatt i Norge og statsborger i Danmark, Finland, Island eller Sverige, kan utlevering avslås med nærmere angivelse av grunnene for det, men den anmodede stat kan utlevere den begjærte person når den etter sitt skjønn finner det riktig å gjøre det.
3. Dersom utlevering ikke innvilges i henhold til paragrafene 1 eller 2, skal den anmodede stat, hvis den blir bedt om det av den anmodende stat, overlate saken til sine kompetente myndigheter for at straffeforfølgning, hvor det anses riktig, kan fremmes i samsvar med den anmodede stats lovgivning, og skal underrette den anmodende stat om resultatet av begjæringen.

Artikkel 6

Politiske lovbrudd, rase,

humanitære hensyn

1. En person skal ikke utleveres dersom det lovbrudd som ligger til grunn for utleveringsbegjæringen, av den anmodede stat anses som et lovbrudd av politisk karakter. Et brudd på lovgivningen vedrørende folkemord skal ikke anses som et lovbrudd av politisk karakter.
2. En person skal ikke utleveres dersom den anmodede stat har skjellig grunn til å tro at begjæringen om utlevering er satt fram med sikte på å straffeforfølge eller straffe vedkommende person på grunn av hans rase, religion, nasjonalitet, politiske meninger eller andre politiske forhold, eller at hans stilling kan bli skadelidende av noen slik grunn.
3. En person skal ikke utleveres dersom den anmodede stat, idet den også tar hensyn til lovbruddets art og den anmodende stats

interesser, finner at utleveringen av den begjærte person etter sakstilhøva, herunder hans alder, helse eller andre personlige forhold, ville stride mot grunnleggende humanitære hensyn.

Artikkel 7

Militære lovbrudd, midlertidige domstoler, non bis in idem, foreldelse, etc.

1. Utlevering kan avslås hvor lovbruddet som ligger til grunn for utleveringsbegjæringen, av den anmodede stat anses å utgjøre et brudd bare på militær lov. Hvor lovbruddet som det begjæres utlevering for, er av en art som etter den anmodede stats lovgivning utgjør både et brudd på militær lov og et annet brudd på denne stats lovgivning, skal den utleverte person ikke straffefølges for bruddet på militær lov.
2. Utlevering kan videre avslås når:
 - a) det er sannsynlig at den begjærte person vil bli stilt for en domstol eller tribunal som bare midlertidig eller under ekstraordinære forhold, har kompetanse til å behandle det lovbrudd som utleveringen gjelder, eller når utleveringen er begjært med sikte på soning av en straff som er idømt av en slik domstol eller tribunal;
 - b) den begjærte person er underkastet etterforskning eller rettergang i den anmodede stat for det lovbrudd som utleveringen gjelder;
 - c) den begjærte person, på den anmodede stats territorium, eller i en tredje stat, er blitt frikjent for eller ilagt straff for det lovbrudd som utleveringen gjelder;
 - d) forfølgningen mot den begjærte person er blitt innstilt og vedkommende ikke stilt for retten i den anmodede stat for det lovbrudd som utleveringen gjelder; eller
 - e) den begjærte person er fritatt for straffefølgning eller straffefullbyrding i forhold til det lovbrudd som utleveringen gjelder, på grunn av foreldelse i henhold til lovgivningen i den anmodende stat eller i den anmodede stat.
3. Utlevering kan også avslås på ethvert annet grunnlag eller ut fra ethvert annet hensyn som er spesifisert i den anmodede stats lovgivning.

Artikkel 8

Bevis

1. I tilfelle hvor en person er siktet for et lovbrudd men ennå ikke dømt, kan utlevering fra Norge avslås dersom vedkommende norske myndigheter anser bevismaterialet utilstrekkelig til å gjøre sannsynlig at vedkommende er skyldig i det lovbrudd han er siktet for.

Artikkel 9

Dødsstraff

Dersom den begjærte person etter den anmodende stats lovgivning er undergitt dødsstraff for et lovbrudd som han begjæres utlevert for, eller for et eventuelt annet lovbrudd som han kan bli pågrepet eller stilt for retten for i samsvar med artikkel 11, kan den anmodede stat avslå utleveringen med mindre den anmodende stat påtar seg ikke å idømme dødsstraff eller, om den idømmes, ikke å fullbyrde den.

Artikkel 10

Spesialitetsregelen

1. Med forbehold for paragraf 3 i artikkelen her skal en person som er utlevert etter denne Overenskomst ikke:
 - a) pågripes, holdes i forvaring eller stilles for retten eller undergis noen annen begrensning av sin personlige frihet i den anmodende stat for noe lovbrudd som er begått før utleveringen, unntatt –
 - (i) et lovbrudd som han ble utlevert for eller noe annet lovbrudd nevnt i artikkel 4 som han kunne bli dømt for på grunnlag av de bevisligheter som utleveringsbegjæringen bygde på; eller
 - (ii) ethvert annet lovbrudd nevnt i artikkel 4 når den anmodede stat samtykker i at vedkommende blir pågrepet, holdt i forvaring eller stilt for retten eller blir undergitt annen begrensning av den personlige frihet på grunnlag av dette lovbruddet; eller
 - b) utleveres til en tredje stat med mindre den anmodede stat samtykker i at han blir utlevert.
2. En begjæring om den anmodede stats samtykke etter artikkelen her skal være ledsaget av slike opplysninger og dokumenter som denne stat krever.
3. Paragraf 1 i artikkelen her får ikke anvendelse når personen i et tidsrom på førtifem dager etter slutføringen av rettergangen og

soningen av eventuell straff som han måtte være blitt idømt for et lovbrudd nevnt i paragraf 1, har hatt høve til uhindret å forlate den anmodende stat, men har unnlatt å gjøre dette, eller dersom han er vendt tilbake til denne stat av egen fri vilje etter å ha forlatt den.

Artikkel 11

Konkurrerende begjæringer

1. Dersom utleveringen av en person begjæres samtidig av en av de kontraherende parter og av en annen stat eller andre stater, enten for det samme eller ulike lovbrudd, skal den anmodende stat avgjøre hvorvidt personen skal utleveres til den anmodende stat eller til den annen stat eller en av de andre stater, og skal underrette den anmodende stat om sin avgjørelse.
2. Når den treffer sin avgjørelse, skal den anmodende stat ta hensyn til alle forhold og særlig til:
 - a) hvor alvorlige lovbruddene er i forhold til hverandre såfram begjæringene gjelder ulike lovbrudd;
 - b) tid og sted for begjæringen av hvert lovbrudd;
 - c) begjæringenes respektive datoer;
 - d) vedkommende persons nasjonalitet og vanlige bopel; og
 - e) muligheten for seinere utlevering til en annen stat.

Artikkel 12

Utleveringsprosedyre og nødvendige dokumenter

1. En begjæring om utlevering skal gjøres skriftlig og framsendes gjennom diplomatiske kanaler. Alle dokumenter som framlegges til støtte for en begjæring om utlevering skal være bekreftet.
2. Begjæringen om utlevering skal være ledsaget:
 - a) når vedkommende er siktet for et lovbrudd — av en arrestordre eller en kopi av arrestordren på vedkommende person, en redegjørelse for hvert lovbrudd som det begjæres utlevering for og en redegjørelse for de handlinger eller unnløtelser som den ettersøkte er mistenkt for å ha begått i tilknytning til hvert enkelt lovbrudd;
 - b) når vedkommende er dømt for et lovbrudd — av slike dokumenter som utgjør bevis for domfellelsen og den straff som er ilagt, at straffen umiddelbart kan fullbyrdes og i hvilken utstrekning straffen ikke er avsonet;
 - c) når vedkommende er blitt dømt skyldig for et lovbrudd,

- men ingen straff er blitt idømt — av slike dokumenter som utgjør bevis for domfellelsen og en erklæring som bekrefter at man har til hensikt å idømme en straff;
- d) i alle saker — av en kopi av eventuelle relevante lovbestemmelser som angir lovbruddet eller en redegjørelse for den relevante lov angående lovbruddet, herunder enhver regel angående begrensninger i forfølgingsretten, og i begge tilfelle en redegjørelse for den straff som kan idømmes for lovbruddet; og
 - e) i alle saker — av opplysninger eller dokumentasjon vedrørende personens statsborgerskap og bopel og av dokumenter som godtgjør at den person som begjæres utlevert er den person som er siktet for eller dømt for den handling som gir grunnlag for utlevering.
3. Selv om kravene etter paragraf 1 og 2 i artikkelen her ikke er oppfylt, kan utlevering finne sted i samsvar med reglene i Overenskomsten her, dersom den person som begjæres utlevert samtykker i at det blir truffet vedtak om utlevering.

Artikkel 13

Bekreftede dokumenter

1. Et dokument som i samsvar med artikkel 12 ledsager en utleveringsbegjæring og som er bekreftet, skal godtas som bevis i enhver utleverings sak på den anmodede stats territorium.
2. Et dokument er bekreftet i forhold til denne Overenskomst:
 - a) i tilfelle det gjelder en arrestordre, når den er undertegnet, og i ethvert annet tilfelle når dets ekthet er bekreftet av en dommer, forhørsdommer eller annen kompetent myndighet i den anmodende stat, og
 - b) det er påført det offisielle seglet til en statsråd eller et regjeringsdepartement i den anmodende stat.

Artikkel 14

Tilleggsopplysninger

1. Dersom den anmodede stat finner at de opplysninger som er lagt fram til støtte for begjæringen om utlevering av en person, ikke er tilstrekkelig til å oppfylle de krav som dens lovgivning stiller når det gjelder utlevering, kan denne stat anmode om at ytterligere opplysninger skaffes til veie innen den tidsfrist som den fastsetter.
2. Dersom den begjærte person er under arrest, og de nye tilleggsopplysningene som skaffes ikke er tilstrekkelige eller ikke

er mottatt innen den fastsatte tidsfrist, kan han løslates fra varetekt, men løslatingen skal ikke avskjære den anmodende stat muligheten for å framsette en ny begjæring om utlevering av ham.

3. Når en person løslates fra varetekt i samsvar med paragraf 2, skal den anmodede stat underrette den anmodende stat om dette.

Artikkel 15

Midlertidig arrest

1. Når saken haster, kan den anmodende stat be om midlertidig fengsling av den begjærte person.
2. Begjæringen skal inneholde en beskrivelse av den ettersøkte, en erklæring om at utlevering vil bli begjært gjennom diplomatiske kanaler, en erklæring om eksistensen av og innholdet i en arrestordre eller domfellelse mot vedkommende, en angivelse av den straff som kan bli ilagt eller er ilagt for lovbruddet og, dersom den anmodede stat ber om det, en angivelse av de handlinger eller unnlater som hevdes å utgjøre lovbruddet.
3. En begjæring om midlertidig fengsling skal sendes til den anmodede stat enten gjennom diplomatiske kanaler eller gjennom Den Internasjonale kriminalpolitiorganisasjon (Interpol). Den anmodende stat skal uten opphold underrettes om resultatet av begjæringen.
4. Den anmodende stat skal legge fram begjæringen om utlevering så snart som mulig, men dersom den begjærte person er undergitt tvangsåtgjerder, kan han fritas for slike åtgjerder til enhver tid og av en hvilken som helst grunn i samsvar med den anmodede stats lovgivning.
5. Løslating av den begjærte person etter paragraf 4 forhindrer ikke at senere utleveringssak blir reist dersom begjæring om utlevering mottas etter en slik løslating.

Artikkel 16

Utsatt overlevering

Den anmodede stat kan utsette overleveringen av en person for å straffeforfølge ham for et annet lovbrudd enn det utleveringsbegjæringen gjelder, eller for at han kan sone en dom for et slikt lovbrudd, og skal underrette den anmodende stat om dette.

Artikkel 17

Underretning om avgjørelse

Den anmodede stat skal så snart som mulig underrette den anmodende stat gjennom diplomatiske kanaler om sin avgjørelse med hensyn til utleveringsbegjæringen. Grunner skal oppgis for eventuelt helt eller delvis avslag.

Artikkel 18

Overlevering

1. Når det er gitt ordre om utlevering av en person, skal han fjernes fra den anmodede stats territorium fra det avgangsted på dette territorium som passer for den anmodende stat og som de kontraherende parter blir enige om.
2. Dersom en ordre om utlevering av en person er utsendt av den anmodede stats kompetente myndighet, og han ikke blir fjernet fra den anmodede stats territorium innen den tidsfrist som denne stats lovgivning fastsetter, kan han settes på frifot, og den anmodede stat kan senere avslå å utlevere ham for samme lovbrudd.
3. Den anmodede stat skal underrette den anmodende stat om det tidsrom som den begjærte person har tilbrakt i varetekt med sikte på utlevering.

Artikkel 19

Overlevering av eiendeler

1. I den utstrekning den anmodede stats lovgivning gir adgang til det, skal alle eiendeler som kan være av betydning som bevismateriale for å bevise det lovbrudd som ligger til grunn for utleveringsbegjæringen, eller som er ervervet av den begjærte person direkte eller indirekte som et resultat av lovbruddet, på den anmodende stats anmodning overleveres sammen med nevnte person ved dennes overlevering.
2. Alle eiendeler som således overleveres, skal vederlagsfritt sendes tilbake til den anmodede stat etter rettergangen mot den overleverte person, såframnt nevnte stat ber om det.
3. Artikkelen her skal ikke anvendes slik at den skader noen persons rettigheter når det gjelder eiendelene.

Artikkel 20

Oversetting

Alle dokumenter som legges fram i samsvar med Overenskomsten her, skal være ledsaget av en oversetting som er bekreftet i samsvar med den anmodende stats lovgivning.

Artikkel 21

Representasjon av den anmodende stat, utgifter

1. Den anmodende stat skal sørge for representasjon av den anmodende stat i alle rettsforhandlinger vedrørende utleveringen av den begjærte person, og skal ellers representere den anmodende stats interesser.
2. Bortsett fra det som er bestemt i paragraf 3, skal den anmodende stat ikke reise noe økonomisk krav mot den anmodende stat på grunn av pågripelse, fengsling, forvaring, forhør og utlevering av den begjærte person.
3. Utgifter vedrørende transport av den begjærte person fra det avgangstedet som er omhandlet i artikkel 18, skal betales av den anmodende stat.

Artikkel 22

Transitt

1. Transitt av en person som utleveres fra en tredje stat gjennom en kontraherende parts territorium til den annen kontraherende part, skal på begjæring innvilges i henhold til lovgivningen hos den kontraherende part gjennom hvis territorium vedkommende person skal føres, likevel slik at transitt av en person kan avslås av enhver grunn som kunne være grunnlag for å nekte utlevering av vedkommende person etter Overenskomsten her.
2. Tillatelse til transitt av en person omfatter tillatelse til at vedkommende person under transitten holdes i forvaring av en person som er oppnevnt av den kontraherende part som den førstnevnte person skal overleveres til.
3. Når en person holdes i forvaring i henhold til paragraf 2, kan den kontraherende part på hvis territorium personen holdes, beordre at han blir løslatt dersom ikke transporten av ham fortsetter innen rimelig tid.
4. Den kontraherende part som personen utleveres til, skal refundere den annen kontraherende part alle utlegg som den annen kontraherende part har pådradd seg i forbindelse med transitten.

Artikkel 23

Saksbehandling

Saksbehandlingen vedrørende midlertidig arrest og utlevering skal reguleres utelukkende av den anmodede stats lovgivning, og transitt gjennom en kontraherende parts territorium skal reguleres utelukkende av denne kontraherende parts lovgivning.

Artikkel 24

Sluttbestemmelser

1. Overenskomsten her trer i kraft nitti dager etter den dag da de kontraherende parter utveksler noter med opplysning til hverandre om at deres respektive konstitusjonelle og andre krav som er nødvendig for å gi denne Overenskomst virkning, er blitt oppfylt.
2. Når Overenskomsten her trer i kraft, skal bestemmelsene i Traktaten vedrørende gjensidig utlevering av rømte forbrytere, undertegnet i Stockholm 26. juni 1873 og supplert av Avtalen undertegnet i Kristiania 18. februar 1907, opphøre å gjelde mellom Australia og Norge.
3. Utlevering kan skje etter reglene i Overenskomsten her uavhengig av når det lovbruddet utlevering begjæres for er begått, såfram:
 - a) det var et lovbrudd i den anmodende stat på det tidspunkt de handlinger eller unnlatelser som utgjør lovbruddet ble begått; og
 - b) de påståtte handlinger eller unnlatelser ville, om de hadde funnet sted på den anmodede stats territorium på det tidspunkt da begjæringen om utlevering ble gjort, ha utgjort et brudd på gjeldende lov i denne staten.
4. Hver kontraherende part kan til enhver tid bringe Overenskomsten til opphør ved skriftlig varsel om oppsiing, og den skal slutte å gjelde på den ethundreogåttiende dag etter den dag da varsel om slik oppsiing ble mottatt.

Til bekreftelse herav har de undertegnete, som er behørig bemyndiget til det av sine respektive regjeringer, underskrevet denne Overenskomst.

Utferdiget in duplo i Oslo den niende september år ett tusen ni hundre og åttifem, på norsk og engelsk, idet hver tekst har samme gyldighet.

Mal for utforming av rettsanmodninger

RETTSANMODNING TIL RETTE JUDISIELLE MYNDIGHET I STORBRIANNIA - BISTAND TIL RETTSLIG VITNEAVHØR TIL BRUK I NORSK STRAFFESAK

Under henvisning til Den europeiske konvensjon om gjensidig hjelp i straffesaker av 20. april 1959 art..... anmoder norsk påtalemyndighet engelsk påtalemyndighet om bistand til gjennomføring av rettslig vitneavhør av engelsk statsborger

NN, født
bor:

NN ønskes avhørt som vitne til bruk i etterforskning av norsk straffesak mot nederlandsk statsborger

AA, født
bor:
p.t.: varetektsfengslet, Oslo kretsfengsel

som er siktet for overtredelse av

straffeloven § 162 første og tredje ledd, jf. femte ledd
/...(lovtekst)

Grunnlag er følgende forhold eller medvirkning til dette:
/...

/...forhørsrett har besluttet at rettslig avhør av vitnet NN skal søkes gjennomført ved engelsk domstol, jf. vedlagte rettsbok av

Skriv kort om bakgrunnen for siktelsen.

Beskriv hva vitnet ønskes nærmere avhørt om. Eventuelt vedlegges spørsmålsskrift.

Dersom det er ønskelig at en representant for norsk påtalemyndighet og

siktedes norske forsvarer er til stede ved gjennomføringen av rettsanmodningen, og herunder gis anledning for eksempel til å stille spørsmål til vitnet, må dette uttrykkelig anmodes om, jf. konvensjonens art. 4.

Kontaktperson i Norge: Poliitiinspektør BB eller politibetjent CC, begge
..... politidistrikt, tlf:
++....., telefaks ++.....

... statsadvokatembeter,.... (dato)

KK
statsadvokat

Vedlegg: 1. Kopi av aktuelle saksdokumenter
 2.forhørsretts beslutning av....
 3. Utskrift av straffeloven § 162
 4. Utskrift av straffeprosessuelle bestemmelser nevnt i
 begjæringen eller rettsboken
 5. Eventuelt spørsmålsskrift

Mal for utforming av utleveringsbegjæringer

RETTSANMODNING TIL VEDKOMMENDE JUDISIELLE MYNDIGHET I TYSKLAND – BEGJÆRING OM UTLIVERING

Under henvisning til Den europeiske konvensjon om utlevering av lovbrøyttere 13 desember 1957 art. ... og Schengenkonvensjonen 19 juni 1990 art. ... anmoder norske myndigheter tyske myndigheter om utlevering av norsk statsborger

Peder Aas, f. 01.01.70
bopel: ...
p.t. varetektsfengslet i ... i Tyskland

idet han i Norge siktes for overtredelse av

straffelovens § 162, 3. ledd jf. 1. ledd, jf. 5. ledd
....lovtekst

Grunnlaget er følgende forhold eller medvirkning til dette:

.....

Strafferammen for dette forhold er fengsel i inntil 21 år. Foreldelse inntreffer i mars 2015, jf. norsk straffelov § ...

Bakgrunnen for saken er følgende:

....

...forhørsrett avsa beslutning om pågripelse av Peder Aas, jf. vedlagte rettsbok. Etter etterlysning i SIS, jf. Schengenkonvensjonen art. 95 ble siktede pågrepet av tysk politi ... (dato). Han sitter nå varetektsfengslet i i Tyskland i påvente av formell utleveringsbegjæring.

Norske myndigheter anmoder om snarlig utlevering av siktede.

Nærmere avtale om den praktiske gjennomføringen av utleveringen kan avtales med ... politidistrikt ved politiinspektør NN eller politibetjent AA, tlf. ++..., telefaks ++... .

...statsadvokatembeter, ... (dato)

NN
statsadvokat

- Vedlegg:
1. Aktuelle saksdokumenter, for eksempel anmeldelse, politiforklaring osv.
 2. Rettsbok for ... forhørsrett av ...
 3. Utskrift av norsk straffelov § 162, § 67 m.fl. (foreldelse) og ev. § 12 (jurisdiksjon)
 4. Utskrift av straffeprosessuelle bestemmelser nevnt i begjæring og rettsbok.

Dokumenter som kan postforkynnes i medhold av Schengenkonvensjonen artikkel 52 og postforkynningsforskriften § 1 tredje ledd, jf domstolloven § 163 a annet ledd

- 1 Stevning av siktede og tiltalte til hovedforhandling, forhørsrettspådømmelse eller forberedende rettsmøter, jf. strpl. § 86, § 243 og § 275
- 2 Tiltalebeslutning og bevisoppgave, jf. strpl. § 263 og § 267
- 3 Stevning av vitner til hovedforhandling, forhørsrettspådømmelse eller forberedende rettsmøter, jf. strpl. § 110, jf. § 275
- 4 Innkalling av sakkyndige til hovedforhandling, forhørsrettspådømmelse eller forberedende rettsmøter, jf. strpl. § 275
- 5 Dommer, jf. strpl. § 43
- 6 Påtalemyndighetens anke, jf. strpl. § 312 fjerde ledd
- 7 Avgjørelse i ankesak, jf. strpl. § 349
- 8 Kjennelser, jf. strpl. § 30

Utgitt av:
Justis- og politidepartementet
Publikasjonen finnes på internett:
<http://www.dep.no/jd>

Offentlige institusjoner kan bestille flere
eksemplarer av denne publikasjonen fra:
Statens forvaltningstjeneste
Informasjonsforvaltning
Postboks 8169 Dep., 0034 Oslo.
E-post: publikasjonsbestilling@ft.dep.no
Telefax 22 24 27 86
G-19/2001

Produksjon: www.kursiv.no

